

Medlemmer i Bodø kommunes kontrollutvalg

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Møtedato: Onsdag, 24. april 2019, kl 11.00

Møtested: Blåsalen, Moloveien 16

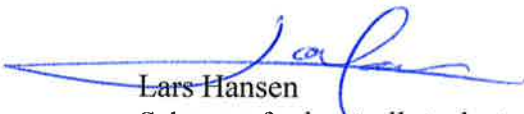
SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
14/19	Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 11. mars 2019
15/19	Årsregnskap 2018 Bodø Spektrum KF – uttalelse fra kontrollutvalget
16/19	Årsregnskap 2018 Stormen konserthus Bodø KF – uttalelse fra kontrollutvalget
17/19	Årsregnskap 2018 Bodø Havn KF – uttalelse fra kontrollutvalget
18/19	Årsregnskap Bodø kommune 2018 – uttalelse fra kontrollutvalget
19/19	Orienteringer fra revisjon og sekretariat
20/19	Eventuelt

Eventuelle forfall bes meldt leder eller sekretariat (470 37 452)

Bodø, 10. april 2019

Espen Rokkan (s)
Leder kontrollutvalget

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Kopi sendes: Ordfører, rådmann, Salten kommunerevisjon IKS, varamedlemmer i kontrollutvalget til orientering (eventuell innkalling skjer særskilt).

SAK 14/19

Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 11. mars 2019

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
24.04.2019

Vedlegg:

- a) Protokoll fra kontrollutvalgets møte 11. mars 2019

Bakgrunn for saken:

Protokoll fra forrige møte i kontrollutvalget legges frem for godkjenning.

Forslag til vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 11. mars 2019 godkjennes.

Inndyr, 10. april 2019

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

PROTOKOLL – BODØ KONTROLLUTVALG

Møtedato: Mandag, 11. mars 2019 kl. 09.00 – 12.15

Møtested: Formannskapssalen, Moloveien 16

Saksnr.: 06/19 - 13/19

Til stede:

Espen Rokkan, leder
Lars Vestnes

Forfall:

Øystein Mathisen, nestleder
Åshild Opøyen
Charlotte Ringkjøb,

Varamedlemmer:

Arild Mentzoni møtte for Øystein Mathisen
Odd Paulsen møtte for Åshild Opøyen
Anna Cecilie Jentoft møtte for Charlotte Ringkjøb

Øvrige:

- Kommunaldirektør helse og omsorg Arne Myrland, og
- Leder for institusjonsområdet Kirsten Willumsen, sak 07/19
- Kommunaldirektør Odd Henriksen, sak 08/19
- Barnevernleder Arve Rolandsen,
- Fagleder barnevern Mary Brattøy, og
- Økonomirådgiver Eirik Pettersen, sak 09-10/19
- Kommunaldirektør Kornelja Rasic, og
- Analysejef Gunnar Sveen, sak 10/19
- Avdelingsleder Liv Anne Kildal,
- Forvaltningsrevisor Kai Blix, og
- Ansvarlig forvaltningsrevisor Bjørn Vegard Gamst, Salten kommunerevisjon IKS
- Sekretariatsleder Lars Hansen, Salten kontrollutvalgsservice

**Godkjenning av innkalling
sakliste**

Innkalling og sakliste til møtet ble godkjent.

Merknader:

Ingen

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
06/19	Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 17. januar 2019
07/19	Redegjørelse fra administrasjonen: Oppfølging av avvik Stadiontunet sykehjem 2017-2018
08/19	Redegjørelse fra administrasjonen: Status fremdrift i kommunens eierstrategier
09/19	Redegjørelse fra administrasjonen: Status for kommunens barnevern
10/19	Redegjørelse fra administrasjonen: Oppfølging av økonomifunksjonen i barnevernet
11/19	Rapport selskapskontroll / forvaltningsrevisjon IRIS Salten IKS – Selvkost og offentlige anskaffelser
12/19	Orienteringer fra revisjon og sekretariat
13/19	Eventuelt

06/19   **Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 17. januar 2019**

Forslag til vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 17. januar 2019 godkjennes.

Votering:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 17. januar 2019 godkjennes.

07/19   **Redegjørelse fra administrasjonen: Oppfølging av avvik Stadiontunet sykehjem 2017-2018**

Kommunaldirektør helse og omsorg Arne Myrland og leder institusjon Kirsten Willumsen møtte fra administrasjonen for å redegjøre og svare på spørsmål.

Forslag til vedtak:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Omforent forslag til vedtak:

Redegjørelsen fra administrasjonen tas til orientering.

Votering:

Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Redegjørelsen fra administrasjonen tas til orientering.

08/19   Redegjørelse fra administrasjonen: Status fremdrift i kommunens eierstrategier

Kommunaldirektør Odd Henriksen møtte for å redegjøre og svare på spørsmål.

Forslag til vedtak:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Omforent forslag til vedtak:

Redegjørelsen fra administrasjonen tas til orientering.

Votering:

Omforent forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Redegjørelsen fra administrasjonen tas til orientering.

09/19   Redegjørelse fra administrasjonen: Status for kommunens barnevern

Barnevernleder Arve Rolandsen, fagleder Mary Brattøy og økonomirådgiver Eirik Pettersen møtte fra administrasjonen for å redegjøre og svare på spørsmål.

Forslag til vedtak:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Omforent forslag til vedtak:

Redegjørelsen fra administrasjonen tas til orientering.

Votering:

Omforent forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Redegjørelsen fra administrasjonen tas til orientering.

10/19   Redegjørelse fra administrasjonen: Oppfølging av økonomifunksjonen i barnevernet

Kommunaldirektør Kornelja Rasic, analysesjef Gunnar Sveen, barnevernleder Arve Rolandsen, fagleder Mary Brattøy og økonomirådgiver Eirik Pettersen møtte fra administrasjonen for å redegjøre og svare på spørsmål.

Forslag til vedtak:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Omforent forslag til vedtak:

Redegjørelsen fra administrasjonen tas til orientering.

Votering:

Omforent forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Redegjørelsen fra administrasjonen tas til orientering.

Utvalgets leder Espen Rokkan fikk innvilget permisjon etter sak 10/19. Arild Mentzoni overtok deretter møteledelsen.

11/19 Rapport selskapskontroll / forvaltningsrevisjon IRIS Salten IKS – Selvkost og offentlige anskaffelser

Forslag til vedtak (innstilling til bystyret):

1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Iris Salten IKS – Selvkost og Offentlige anskaffelser er forelagt bystyret i Bodø og tas til etterretning.
2. Bystyret ber selskapet merke seg rapportens anbefalinger.
3. Bystyret vil særlig trekke frem .....

Omforent forslag til vedtak:

1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Iris Salten IKS – Selvkost og Offentlige anskaffelser er forelagt bystyret i Bodø og tas til etterretning.
2. Bystyret ber selskapet merke seg rapportens anbefalinger.
3. Bystyret understreker at kommunens revisor utfører forvaltningsrevisjon i selskapene på vegne av eierkommunene, og forventer imøtekommenhet fra virksomhetslederne og at dokumentasjon revisor etterspør gjøres fortløpende tilgjengelig.

Votering:

Omforent forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak (innstilling til bystyret):

1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Iris Salten IKS – Selvkost og Offentlige anskaffelser er forelagt bystyret i Bodø og tas til etterretning.
2. Bystyret ber selskapet merke seg rapportens anbefalinger.
3. Bystyret understreker at kommunens revisor utfører forvaltningsrevisjon i selskapene på vegne av eierkommunene, og forventer imøtekommenhet fra virksomhetslederne og at dokumentasjon revisor etterspør gjøres fortløpende tilgjengelig.

12/19 Orienteringer fra revisjon og sekretariat

Revisjonen orienterte:

- Regnskapsrevisjon: Alle regnskap for 2018 er nå mottatt.
- Forvaltningsrevisjon: Bestilt forvaltningsrevisjon Kommunale bygg og forvaltningsrevisjon Selvkost ligger an til å holde tidsplanen

Sekretariatet orienterte:

- Om dokumenter vedlagt saken

13/19   Eventuelt

Ingen ytterligere saker til behandling.

Bodø, 11. mars 2019

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Utskrift sendes:
Kontrollutvalgets medlemmer, varamedlemmer
Bodø kommune v/ ordfører og rådmann,
Salten kommunerevisjon IKS

SAK 15/19**Årsregnskap 2018 Bodø Spektrum KF – uttalelse fra kontrollutvalget****Saksgang:**
Kontrollutvalget**Møtedato:**
24.04.2019**Vedlegg:**

- Salten kommunerevisjon IKS 18. mars 2019: Uavhengig revisors beretning (Bodø Spektrum KF – 2018)
- Bodø Spektrum KF 11. mars 2019, Årsregnskap og årsmelding 2018

Bakgrunn for saken

Jfr Forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak § 16, skal regnskap og årsberetning vedtas av kommunestyret selv, senest 6 måneder etter regnskapsårets slutt. Kontrollutvalget skal avgi uttalelse til regnskapet.

Foretakets årsberetning skal utarbeides i tråd med kommuneloven § 48 nr. 5, og i tråd med god kommunal regnskapsskikk. Kommunelovens § 48 nr 5 gir følgende krav til årsberetning:

I årsberetningen skal det gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme kommunens eller fylkeskommunens økonomiske stilling og resultatet av virksomheten, som ikke fremgår av årsregnskapet, samt om andre forhold av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen.

Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten.

Det skal redegjøres for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i fylkeskommunen eller kommunen. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt, og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å hindre

forskjellsbehandling i strid med likestillingsloven, samt for å fremme formålet i diskrimineringsloven og i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.

Bodø Spektrum KF ifølge vedtektene som sin virksomhet å drifte og vedlikeholde Nordlandshallen, Bodøhallen og Nordlandsbadet. Foretaket kan delta i driften av andre selskaper. (vedtektene § 3).

Foretaket legger frem driftsregnskap for 2018 med et negativt netto driftsresultat med kr 1 270 248 (2017 positivt netto driftsresultat kr 469 248, 2016: negativt netto driftsresultat kr 863 177, 2015: positivt kr 542 605).

Det legges frem et regnskapsmessig merforbruk på 249 694 (2017: merforbruk kr 130 234, 2016: merforbruk kr 599 572, 2015 mindreforbruk kr 263 605).

Merforbruket for 2018 fremkommer etter at kr 1 150 877 av foretakets disposisjonsfond er inntektsført. Inntektsføringen skjer på bakgrunn av vedtak om dette i bystyrets sak PS 51/18: *Årsregnskap og årsmelding for 2017 Bodø Spektrum KF.*

Foretaket rapporterer om inntektstap på cirka kr 2 mill i forhold til budsjett. Dette forklares med svikt i antall besøkende til badelandet, og at to konserter og ei messe ble avlyst. På inntektssiden er overføringer cirka kr 2 mill høyere enn budsjett, som forklares med utleggene foretaket «gjør på vegne av OK-avdelingen vedr. drift av Bankgatahallen».

Lønnsutgifter er på nivå med budsjett for 2018, mens det er en kostnadsøkning på cirka kr 0,8 mill for energikjøp selv om forbruket har vært stabilt sammenlignet med tidligere år.

Sum driftsinntekter kr 34,6 mill er som budsjettet. Sum driftsutgifter kr 35,9 mill er cirka 0,3 mill høyere enn budsjettet. Avsetning foretatt i regnskapet inkluderer dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk (2017: kr 130 324).

Ikke-økonomisk lovpålagt rapportering:

Foretaket har en kortfattet rapportering om etisk standard og likestilling. Som tiltak nevnes at det er utarbeidet etiske retningslinjer, og at ved utlysning velges det underrepresenterte kjønn ved ellers like kvalifikasjoner. Omtalen av intern kontroll (jfr forskriftens «betryggende kontroll») er noe mer omfattende og med mer konkrete tiltak for å sikre god kontroll.

Foretakets regnskap for 2017 ble behandlet av bystyret i sak PS 18/51. Vedtaket inneholdt ikke forhold som forutsetter noen særskilt oppfølging fra kontrollutvalgets side.

Revisors beretning

Revisor har avlagt en revisjonsberetning med følgende konklusjon i sin uttalelse om årsregnskapet:

Vi har revidert særregnskapet for Bodø Spektrum KF som viser et negativt netto driftsresultat på kr 1 270 248, og et regnskapsmessig merforbruk på kr 249 694,-. Særregnskapet består av balanse per 31. desember 2018, driftsregnskap og investeringsregnskap for regnskapsåret

avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende særregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Bodø Spektrum KF per 31. desember 2018, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapskikk.

I tillegg har revisor uttalt seg om budsjett, årsberetningen og registrering / dokumentasjon. Revisors beretning er avgitt uten presiseringer eller forbehold.

I forbindelse med at utvalget skal behandle regnskapet, er foretaket bedt om å komme til møtet kl 11.00 for å gi en redegjørelse om hovedtrekkene i fjorårets regnskap, samt om eventuelle særskilte forhold ved foretakets regnskap

Vurderinger:

Generelt sett bør kontrollutvalget i sin uttalelse si noe om regnskapsresultatet, og hvordan utvalget stiller seg til styrets forslag til disponering av et eventuelt overskudd/dekning av et eventuelt underskudd, såfremt dette foreligger. Gitt kontrollutvalgets oppgave bør uttalelsen fokusere på lovlighet og økonomiske konsekvenser heller enn politisk hensiktsmessighet.

Videre bør utvalget vurdere om det skal uttale seg om budsjettdisiplinen, den interne kontrollen, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger m.m. Dersom kommunen har vedtatt handlingsregler for økonomien, kan disse være et utgangspunkt når kontrollutvalget skal uttale seg.

Kontrollutvalget kan også finne det nødvendig å utdype/omtale forhold som fremkommer i revisjonsberetningen.

Omfanget av omtalen av etikk og likestilling er kortfattet. Bodø Spektrum KF er en forholdsvis liten virksomhet, og man kan derfor forsvare at redegjørelsen om disse forholdene er av et mindre omfang.

Fra og med regnskapsåret 2013 krever kommuneloven at det i årsberetningen skal redegjøres for «tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll (...) i virksomheten». Styrets årsberetning nevner innarbeidede interkontrollsystemer, og noen konkrete tiltak på dette området.

Kontrollutvalgets sekretariat har ut over dette ikke funnet grunn til å kommentere forhold vedrørende regnskapet ut over det som fremgår av årsregnskapet, årsmeldingen og revisjonsberetningen.

Forslag til vedtak:
Til bystyret i Bodø:

Kontrollutvalgets uttalelse om Bodø Spektrum KF sitt årsregnskap for 2018.

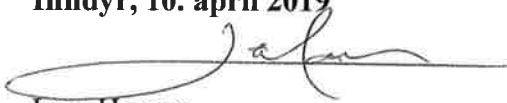
Kontrollutvalget har i møte 24. april 2019 behandlet Bodø Spektrum KF sitt årsregnskap for 2018.

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet, revisjonsberetningen datert 18.03.2019, og foretakets årsberetning for 2018. I tillegg har ansvarlig revisor og foretaket supplert kontrollutvalget med muntlig informasjon om aktuelle problemstillinger

Kontrollutvalget registrerer at driftsregnskapet legges frem med et regnskapsmessig merforbruk med kr 249 694. Det er ikke foretatt investeringer i 2018. Kontrollutvalget er ikke kjent med styrets forslag til inndekning av merforbruket.

Utover dette og det som fremgår av revisjonsberetningen til årsregnskapet datert 18. mars 2019, har kontrollutvalget ingen merknader til Bodø Spektrum KF sitt årsregnskap for 2018.

Inndyr, 10. april 2019

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Salten kontrollutvalgsservice
Dato 18.03.2019
Jnr. 19/204
Arkiv nr. 412 8-3
Hjemmel u off:

Bystyret i Bodø kommune

Deres ref.:

Vår ref.: 5520.E5.1

Dato: 18. mars 2019

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av særregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert særregnskapet for Bodø Spektrum KF som viser et negativt netto driftsresultat på kr 1 270 248 og et regnskapsmessig merforbruk på kr 249 694,-. Særregnskapet består av balanse per 31. desember 2018, driftsregnskap og investeringsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende særregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Bodø Spektrum KF per 31. desember 2018, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av særregnskapet*. Vi er uavhengige av foretaket slik det kreves i lov og forskrift, og har oppfylt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i styrets beretning, men inkluderer ikke særregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

Hovedkontor Fauske

Postadresse: Postboks 140, 8201 Fauske
Besøksadresse: Torggata 10, 2.etg.
Telefon: 75 61 03 80
Faks: 75 61 03 89

Avdeling Bodø

Postadresse: Postboks 429, 8001 Bodø
Besøksadresse: Posthusgården, Havnegata 9
Telefon: 75 61 03 90
Faks: 75 61 03 98

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og særregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for særregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et særregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av særregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at særregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på særregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av foretakets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for særregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i særregnskapet stemmer med regulert særbudsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om særregnskapet er konsistente med særregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE)3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Bodø den 18. mars 2019

Liv Anne Kildal

Oppdragsansvarlig revisor

KOPI: Kontrollutvalget i Bodø kommune
Foretakets styre

Årsmelding 2018

Bodø Spektrum KF ble stiftet i Bodø bystyre 11. desember 2003.

Styrets sammensetning i 2018

Torild Eriksen Nordland, styreleder
Synnøve Pettersen, nestleder
Kristian Amundsen, styremedlem
Brita Bjørnbakk, styremedlem
Øystein Mathisen, styremedlem til 6.12.2018
Eirik Svare, styremedlem fra 6.12.2018
Trine Karlsen, styremedlem, ansatte valgt

Varamedlemmer:
Jonny Gulbrandsen
Bente Haukås
Halldis Andersen
Sigurd Myrvoll
Terje Cruickshank

Salten kontrollutvalgsservice
Dato 18-03-2019
Jnr. 19/205
Arkiv nr. 412 8-0
Hjemmel u off:

Virksomhetens formål

Forestå forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av idrettsanleggene Nordlandshallen, Bodøhallen, Nordlandsbadet, Aspmyra Stadion og andre idrettsanlegg etter avtale med Bodø kommune. Forestå utleie av de overnevnte lokaler, herunder salg av varer og tjenester som har naturlig tilknytning til anleggets virksomhet. Understøtte kommunens mål og eierstrategi for foretaket. Være drivkraft for å videreutvikle det lokale og regionale idretts- og kulturlivet. Foretaket kan også delta i driften av andre selskaper. Etter avtale kan foretaket tillegges andre oppgaver av Bodø kommune v/bystyret.

I 2018 har foretaket også administrert driften Bankgatahallen for eierne, samt tilsynsoppgaver i Stordalshallen.

Bodø Spektrum er et av landets mest innholdsrike idretts-, kultur- og opplevelsessenter. I foretakets virksomhetsområde er det et samlet besøk i alle anlegg på 900 000 personer i året.

Nordlandsbadet

Er et tilbud til befolkningen i form av skolesvømming, opplæring, mosjonssvømming, rekreasjon, velvære og opplevelse. Foretaket er ansvarlig for utvikling, salg og markedsføring, badevaktjenester, teknisk drift og vedlikehold, renhold i badet og svømmeopplæring i form av kurs på ettermiddagstid.

Foretaket gir tilbud om babysvømming og vann-gymnastikk. Nordlandsbadet benyttes av spesielle grupper til rehabilitering og opptrening. Foretakets svømmekurs er fullbestilt hvert år, 370 elever deltok på kursene som gjennomføres vår, høst og vinter.

Vi har også i 2018 tilrettelagt for Svømmeforbundets mosjonskampanje «Svøm langt» hvor målet i 2018 var Kos. Deltakere som i løpet av perioden 01.01. – 31.03.2018 svømte 10 000m eller mer fikk da være med i trekningen om en gratis tur til den greske øya.

Aktivitetsdager og kampanjer som badeparty, kvalifikasjon til NM i vannsklie, Nasjonal Badedag samt barn/ungdomstilbudet Sommerkortet ble gjennomført i 2018.

Nordlandsbadet leies ut 5 formiddager i uken til grunnskolekontoret i kommunen som benytter det til skolesvømming. I 2018 var det 27727 elevbesøk i Nordlandsbadet. Skolene avvikler to undervisningstimer ved hvert elevbesøk.

125 842 kunder besøkte oss 2018. Dette er en nedgang på 5 836 besøkende i forhold til 2017. Vi klarte dessverre ikke å følge opp «rekordåret-2017». Velværeaavdelingen måtte holde stengt i 2 uker grunnet nødvendig rehabiliteringsarbeid. På tross av stengingen opplevde vi en fin økning med 9 % flere besøkende på ett år.

Det har i driftsåret vært utført reparasjonsoppgaver i Nordlandsbadet, spesielt med flisearbeid, her i samarbeid med huseier. Områder i anlegget måtte holdes avstengt over kortere og lengre tid, dette kan oppfattes negativt fra kundegruppen spesielt når dette går utover aktivitetstilbudet.

Hvert år tiltrekker Bodøs største idretts- og kulturanlegg seg mange turister og individuelle besøkende i fylkeshovedstaden. I statistikkene til NHO Reiseliv er Nordlandsbadet en av de best besøkte innendørs turistattraksjoner i Nordland. I tillegg generer Bodø Spektrum flere tusen hotellovernattinger og omsetning til reiseliv- og annen næring, i forbindelse med de mange store idretts-, kultur og næringsarrangementer i anlegget hvert år.

I samarbeid med skolekontoret har foretaket satt i gang pilotprosjektet Svøm Bedre i Nordlandsbadet. Målsetningen er å etablere et frivillig tiltak for å forbedre svømmeferdighetene til barn i 4.klassetrinnet ved Bodøskolene, samt motivere og tilrettelegge for involvering av foreldrene. Østbyen og Kjerringøy/Værran skole er utvalgte skoler i piloten. 229 elever og foreldre har deltatt på temaundervisning og egenorganisert svømmetrening i perioden fra kick-off 2.november 2018 og ut året. Foretaket stiller med instruktører på utvalgte temadager. Tilbakemeldingene er foreløpig positive og evalueringsrapport vil bli utarbeidet våren 2019.

Nordlandshallen

Er en flerbrukshall med kunstgressbane som primært leies ut til fotballtrening og avvikling av turneringer og treningskamper. Hallen har løpebane for friidrett, rom for styrketrening og kantine som leies ut i forbindelse med arrangementer. IK Grand Bodø og Bodø Håndballklubb har begge sine klubblokaler i Nordlandshallen. Nordlandshallen er etterspurt og har, unntatt på formiddagen da det ennå finnes noen få ledige timer, en meget høy kapasitetsutnyttelse. På det meste er det treningspartier med til sammen 120 utøvere som trener i hallen løpet av en hektisk treningstime.

Arealene leies ut på timesbasis og hver ny klokke time ankommer det 120 nye utøvere til Nordlandshallen. I sommermånedene er også hallen utleid, her med en noe lavere etterspørsel. IK Grand Damer og IK Junkeren Herrer har Nordlandshallen som hjemmebane. Nordlandshallen benyttes på formiddager av Politiet, Forsvaret og Salten Brann, barnehager, SFO, NTG, videregående skoler, barne- og ungdomsskoler i forbindelse med idrettslinjene, idrettsdager, aktiviteter og prosjekter.

Foretaket ønsker også å kunne tilby barn og unge en mulighet til å organisere aktiviteten selv, herunder gjennomføre egne treninger og ha idrettsbygget som et sosialt møtested. Derfor har vi i skoleferiene og i flere helger holdt Nordlandshallen åpen for de yngste, her i et vellykket samarbeidsprosjekt med IK Grand Bodø (Grand Extra Aktiv Fritid) som står for tilsyn og administrering av tilbudet. I kjernetiden (1600 - 2200) er 62 % av kundene barn og unge (u/19år). Anlegget har således en høy barne- og ungdomsprofil.

I 2018 ble det registret 93 dager hvor Nordlandshallen ble brukt til idrettsarrangementer og 7 dager hvor den ble brukt til messer og utstillinger og da blir det totalt ca. 300.000 brukere og besøkende som besøkte Nordlandshallen i 2018.

Bodøhallen

Denne brukes mest til trening, kampavvikling, turneringer og andre arrangementer. Håndball er den store idrettsgruppen, BHK Elite herrer og IK Junkeren Damer spiller sine hjemmekamper i Bodøhallen. Andre idretter som turn, bryting, boksing og volleyball er også brukere av hallen. Hallen er fullt utleid etter skoletid og i helgene. På dagtid brukes den noe mindre, men populære treningsparti for voksne i regi av LHL og Villa Vekst har hatt faste treningstimer i salene på dagtid. Dette er kunder i voksen alder som får tilfredsstilt behovet for trening og sosialt samvær.

Bodøhallen benyttes på formiddager også av barnehager, SFO, NTG, videregående-, barne- og ungdomsskoler i forbindelse med idrettslinjene, idrettsdager, aktiviteter og prosjekter.

I 2018 var hallen utleid i 73 dager til idrettsarrangementer, de fleste på region-nivå men også nasjonale mesterskap og kamper som NM Volleyball, Eliteserie håndball, Nasjonalserie Futsal og VM Strongman.

Foretaket har som målsetning å tilrettelegge alle arenaer overfor alle nivåer i Bodø-idretten. Lisenskravene fra håndballforbundet og fasilitetskrav generelt fra forskjellige idrettsforbund og arrangører i forbindelse med nasjonale-/internasjonale idrettsarrangementer har blitt tydeligere og mer krevende. Hvis foretaket fortsatt skal tilrettelegge og oppfylle kravene som kommer, har det en økonomisk konsekvens. Investering som må gjøres bør således har en varig verdi samt komme til nytte overfor flere brukere.

Bodøhallen var også utleid til ikke-idrettslige arrangementer 8 dager som f.eks. By-natt, Salten, to forskjellige Elektromesser, Salten Filmfest og ikke minst en magisk konsert med Sondre Justad foran 3400 publikummere.

Samdriften mellom idrett og ikke-idrettslige arrangementer er utfordrende i en flerbrukshall. Det kan være upopulært å miste treningstimer når foretaket leier ut anlegget til eks. messeavvikling, konserter og events. Denne type utleie er forøvrig iht. eiers målsetning da flerbrukshallene ble vedtatt bygd. Vi opplever imidlertid en viss forståelse fra idrettsmiljøet for at dette er viktige arrangementer for byen, for kunden og ikke minst som et positivt bidrag til økonomien i Bodø Spektrum KF.

Det var 65 000 brukere og besøkende i Bodøhallen i 2018. I kjernetiden (1600 - 2200) er 75 % av kundene i Bodøhallen barn og unge (u/19år). Anlegget har også her en høy barne- og ungdomsprofil.

Bankgatahallen

Bodø Spektrum KF har administrert driften av anlegget på vegne av Bodø kommune og har dialog og kontakt med leietakere/skolene, samt bistått i øvrig og administrasjon av anlegget. Foretaket har også bidratt i forhold til oppfølging av avvik og reklamasjonsaker overfor entreprenører etter ferdigstillelsen. Her ledet av eiendomskontoret i Bodø kommune.

Aspmyra Stadion

Foretaket har i 2018 også administrert driften av idrettsanlegget Aspmyra Stadion. Aspmyra Stadion er kommunes stadion for toppfotball og hjemmebanen for eliteserielaget Bodø/Glimt. Her avvikles det også kamper og treninger til breddefotballen. Brukere av Aspmyra stadion er i et bredt aldersspekter og klubber fra elitenivå til bredde- og ungdomsfotball.

RESULTAT 2018

Årsresultatet for 2018 viste et merforbruk på kr 249 694.- etter at kr 1 150 877.- av foretakets disposisjonsfond var inntektsført, jf. vedtak i bystyret i sak PS 0051/18 av 9.mai 2018. Brutto driftsresultat for 2018 viste et merforbruk på kr 1 298 583.-

Inntekter

Foretaket hadde store høye ambisjoner mht. økt billettsalg. Dette på bakgrunn av flere planlagte aktiviteter samt planlagt økt satsing på salg og markedsføring. I driftsåret ble imidlertid kapasiteten på personalsiden redusert, noe som medførte at flere av disse aktivitetene måtte utsettes.

Foretaket fikk dermed et inntektstap ift opprinnelig budsjett og inntektsmål som skyldtes svikt i antall besøkende til badelandet samt at to konserter og ei næringslivsmesse ble avlyst.

Dette utgjorde til sammen kr 2 mill. ift budsjettet som ble vedtatt i bystyret 7.desember 2017.

Inntektene fra billettsalg og varesalg i Nordlandsbadet utgjorde kr 12,7 mill.

Overføringsinntektene er i overkant av kr 2 mill høyere enn budsjett og skyldes utleggene som foretaket gjør på vegne av OK-avdelingen vedr. drift av Bankgatahallen. Disse kostnadene blir i sin helhet refundert og denne refusjonen er ikke budsjettet (jf. Note 6 og nedenfor).

Utleieinntekter til idrett trening og idrettsarrangementer ble til sammen på kr 5,1 mill. som var iht. til budsjett.

Øvrige driftsinntekter

Inntektene fra varesalg i badet og på Velvære utgjorde 1 264 000, parkeringsavgiften bidro med kr. 800 000 til driften av foretaket og i tillegg utførte foretakets ansatte tjenester overfor eierne, «søsterselskaper og andre samarbeidspartnere med kr. 2 116 000.

Dette representerer et betydelig bidrag til foretakets for øvrig vanskelige driftssituasjon.

Inntekter Skolesvømming

Inntektene fra kommunens skolesvømming utgjorde i 2018 kr. 1 298 000,-. Beløpet har kun vært deflator regulert siden oppstarten selv om antallet elever har jevnt økt siden 2005. Inntektene pr. elevbesøk utgjorde i 2018 kr. 47,- el. kr 23,5 pr. time) mens den tilsvarende kostnaden var kr. 144,- per besøk – noe som også er Nordlandsbadets kostpris per badegjest. Differansen finansieres således gjennom merpris fra andre badegjester og andre innteksbringende tiltak.

Til sammen bidro inntektene fra andre badegjester og andre innteksbringende tiltak i 2018 med kr. 2 702 118 til finansiering av skolesvømmingen.

Hvis skolesvømmingen hadde vært fullfinansiert, ville denne oppgaven ikke påvirket årsresultatet negativt.

Skolesvømming

Skolekontorets bruk av Nordlandsbadet til svømmeopplæring er ikke fullfinansiert i 2019. Vi oppfatter at bystyret har forståelse for denne situasjonen og overføringen til foretaket har økt noe 2019.

Opptrappingsplan som omsøkt/bidrag fra foretaket. Iht. vedtak i bystyret vil overføringen for bruk av bassengene til undervisning øke i frem til og med 2021. Frem til denne økningen eventuelt er på plass, vil ikke skolesvømmingen være fullfinansiert og således gi en negativ påvirkning av resultatet i foretaket.

Inntekter treningstimer for barne- og ungdomsidrett

I 2018 er det beregnet timekostnaden per sal/pr time utgjorde kr 370,- i Nordlandshallen og Bodøhallen sett under ett.

I 2018 hadde Bodø kommune som målsetning å subsidiere 7 800 treningstimer for barn og ungdom i Bodø Spektrums idrettshaller. Leiepris som Bodø Spektrum KF kan fakturere leietaker, bestemmes av kommunen og ikke av foretaket som har drifts- og budsjettansvaret. Timepris til brukerne for 2018 ble satt til kr 118,- av Bodø kommune. I tillegg ble det gitt et tilskudd på kr 1 213 000,- for å subsidiere prisen på disse treningstimene. Samlet sett utgjør dette da 97,- kr for lite til å dekke de reelle kostnadene til utleie av en idrettssal i en time. Konsekvensene for foretaket blir m.a.o. at ordningen øker merforbruket med 97,- kr. for hver time en sal leies ut til barne- og ungdoms idrett.

Det er forhold rundt subsidieordningen av treningstimer for barn- og ungdom som vi mener bør gjennomgås sammen med eier. Det bør prinsipielt avklares rutinene med at administrative avdelinger i basisorganisasjonen kan foreslå ovenfor bystyret hvilken pris på tjenester som et kommunalt foretak tilbyr innenfor sitt virksomhetsområde.

Dette ansvaret er i utgangspunktet gitt av eier til foretakets styre og administrasjon. I budsjettbehandlingene gjør styre og administrasjon sine vurderinger av hvilke inntekter foretaket må ha for å kunne dekke kjente driftskostnader. Her med målsetning om et forpliktende og balansert budsjett.

Foretaket ønsker at vi i felleskap med kommunens administrasjon går igjennom denne rutinen og utarbeider et forslag til hvordan dette bør løses.

Personale

Ved utgangen av 2018 var det 48 ansatte i foretaket. Dette tilsvarer i alt 24,0 årsverk.

Foretaket har klart å redusere personalkostandene, men her har vi nok nådd en smertegrense for hvor mye som kan bespares.

Behovet for personell har en sammenheng med hvilken åpningstid som vi ønsker å tilby i hele anlegget samt nivået på godt tilsyn, renhold og sikkerhet i Nordlandsbadet.

Åpningstidene i idrettshallene og i Nordlandsbadet vil i 2019 bli vurdert.

Lønnsutgiftene i 2018 inkludert sosiale utgifter ble kr 15,6 mill. mot budsjett kr 15,5 mill. Inkludert i disse lønnsutgiftene er kostnader til drift av Bankgatahallen som er viderefakturert til kommunen, ref kommentarer til overføringsinntektene og note 6.

Andre driftskostnader

Regnskapet viser at årets kostnader til kjøp av varer og tjenester inkl mva beløper seg til kr 20,3 mill mot budsjett kr 20,1 mill

Behovet for energi er stort i hele anlegget. Prisene har imidlertid i tidligere år vært gunstige og åpnet for en tilsynelatende balansert drift, men etter innføringen av effektbaserte tariffer, timesmåling og belastning av energileddet har disse kostnadene økt betydelig.

Forbruket har imidlertid vært relativt stabilt og likt tidligere år, men i 2018 økte kW-prisen, nettleien og effektavgiften betydelig. Kostnadsøkningen på energisiden utgjorde kr 856 000.

I tillegg ser vi en tydelig økning i slitasje på bygninger, inventar og utstyr. Således ble det et merforbruk av kostnader til vedlikehold og reparasjoner i Nordlandsbadet og idrettshallene her Nordlandshallen spesielt.

Inkludert i andre driftskostnader finner man også her utgifter til drift av Bankgatahallen, ref kommentarer til inntekter og lønnsutgifter med henvisning til note 6 i regnskapet. Disse er ikke budsjettet.

Når disse kostnadsøkningene kun fremgår som en mindre kostnadsoverskridelse i regnskapet skyldes det et revidert budsjett, jf. Bystyrets vedtak den 9.5.2018 om å frigjøre disposisjonsfondet til vesentlige vedlikeholds- og utviklingsoppgaver, der innregulert bruk av disposisjonsfond utgjør kr. 1 150 877,-.

Likviditet

Foretakets likviditet har vært anstrengt. Spesielt mot slutten av året. Vi har imidlertid ved å «skyve på» kostnader der det har vært forsvarlig samt å hente inn inntekter og utlegg der det har vært mulig klart å «stå han av» uten ekstern hjelp.

Intern kontroll

Bodø Spektrum KF har et godt innarbeidet system for intern kontroll system som også inkluderer HMS avvik, håndbok og forbedringssystem samt integrert tilgang til oppslagsverk i lover og forskrifter. Ansatte i leder- og brann-/verneombudsroller gis HMS kurs og foretaket mener å ha motiverte ansatte som bidrar positivt til et ansvarsfullt HMS arbeid.

Alle innkjøp reguleres iht. Bodø kommunes innkjøpsreglement og skal også gjennomgås i ledergruppa før de effektueres. Vi følger Bodø kommunes innkjøps avtaler. Dette skal også muliggjøre et ytterligere potensial for besparelse ved at innhenting av tilbud fra ulike leverandører gjennomføres.

Fakturaene blir ved poståpning gjennomgått på ledernivå før de sendes til skanning. Deretter blir de kontert og videresendt til saksbehandler for attestasjon/godkjenning før de anvises til utbetaling. Etter dette blir utbetaling foretatt av regnskapskontoret.

Etisk standard og likestilling

For å sikre høy etisk standard har foretaket utarbeidet etiske retningslinjer som gjelder alle ansatte inkludert styret. Retningslinjene ble vedtatt i styret den 17.2.2006.

For å fremme likestilling har foretaket fokus på å gi kvinner og menn samme muligheter for karriereutvikling. I arbeidet med stillingsutlysningstekster fokuseres det på at det ved ellers like kvalifikasjoner skal det underrepresenterte kjønn prioriteres. Fordelingen er 37 % kvinner og 63 % menn. Hensynet til likestilling ansees dermed å være ivaretatt.

Arbeidsmiljø

Bodø Spektrum har et godt arbeidsmiljø som ivaretas gjennom målrettet arbeid. Det er ikke registrert alvorlige arbeidsulykker ved bedriften. Det totale sykefraværet var i 2018 på 3,9 %. Korttidsfraværet (egenmeldte) utgjorde 0,8 % og langtidsfraværet (legemeldt) utgjorde 3,1 %. Vi har ingen indikasjon at langtidsfraværet er jobb-relatert.

Ytre miljø

Bodø Spektrum KF forurenses ikke det ytre miljø. Alt avfall blir forsvarlig sortert og levert godkjent mottak.

Fortsatt drift

Årsregnskapet for 2018 er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

FREMTIDIG UTVIKLING OG UTFORDRINGER

Generelt i ansvarsområdene

Foretaket forventer fortsatt høy etterspørsel i idrettshallene etter leie av arealer til trening og idrettsarrangementer. Barn og unges behov for treningstimer vil fortsatt være tilstede i årene fremover. Denne gruppen utgjør hele 68 % av brukerne i kjernetiden i begge idrettshaller. Naturlig nok kommer mye av slitasjen og generelle driftskostnader ifm denne gruppen av brukere siden den tar en stor andel av kapasiteten. Derfor vil det være en fremtidig forutsetning for å få balansert drift, at inntektene fra samme gruppe inkludert kommunens subsidiering av de unges treningstimer dekker de reelle kostnader som følger aktiviteten.

Nordlandsbadet

Nordlandsbadet brukes i stor grad av individuelle besøkende og er ellers i konkurranse med Bodøs mangfold av tilbud og nye fritidstilbud generelt. Det skal jobbes kontinuerlig med å øke inntektene og aktiviteten i Nordlandsbadet. Det kan virke som det forventes at en offensiv satsing innenfor badetilbudet og som skal gi effekt av betydning ovenfor kundegruppen, skal være selvfinansiert av foretaket. Dette vil være svært krevende å få til i en fremtidig utvikling. Foretaket har etter bestilling fra bystyret foreslått i egen sak hvordan en slik satsing og utvikling kan gjennomføres og finansieres.

Bankgatahallen/Stordalshallen

Driftskostnadene refunderes av eierne og Bodø Spektrum KF mottar et vederlag for å administrere driften.

Ordningen videreføres i 2019, men foretaket ønsker en langsiktig driftsavtale med kommunen angående våre oppgaver både i Bankgatahallen og Stordalshallen. Dette ønsket har ved flere anledninger vært fremmet overfor Bodø kommune uten at vi kommet nærmere en avtale.

Økonomisk og regnskapsmessig er ordningen slik den fungerer i dag også en utfordring da mangelen på en driftsavtale og forutsigbarhet i oppdraget har gjort at vi ikke har kunnet budsjettere hverken med inntekter el. kostnader knyttet til denne driften. For 2018 representerer ordningen en rentefri forskuttering av driftskostnader kr 2 178 483¹⁾.

Disse kostnadene er av ovenfor nevnte grunner hverken tatt med i foretakets inntekts- el. kostnadsbudsjett. Et forhold som bidrar til å vanskeliggjøre lesingen av regnskapstallene mot budsjettet.

ENØK

Vi vil fortsatt ha fokus på ENØK tiltak og andre innsparinger i driften. Her er det et potensial for forbruksbesparelser, foretaket vil imidlertid være helt avhengig av investeringstilskudd og tilgjengelig oppspart eget disposisjons- og ENØK-fond for å kunne gjennomføre disse tiltakene. Foretaket har derfor i samarbeid med NTNU – SIAT (Senter for idrettsanlegg og teknologi) startet et ENØK prosjekt. Høsten 2018 ble det gjennomført en analyse av vann- og energihusholdning i et utvalg av bade- og svømmeanlegg knyttet til interesseorganisasjonen Badelandene, og analysen ble presentert på en fagdag i Trondheim 15.-16. oktober.

Analysen viser at Nordlandsbadet ligger høyt på både vann- og energiforbruk sammenlignet med tilsvarende anlegg i Norge. Det ble på grunnlag av dette bestemt at SIAT skulle gjennomføre en analyse av anlegget med sikte på mulig beskrivelse av avvik, og utarbeidelse av forslag til tiltak for å styrke anleggets driftsøkonomi. Konklusjon og forslag på tiltak vil ligge klar i 2019.

1.) Jf. Regnskapets Note 6

For å kunne få en bærekraftig økonomi i foretaket, må de ENØK tiltak som foreslås av NTNU bli gjennomført. Dette forutsetter at foretaket også er en del av kommunens ENØK-strategier og at finansiering kan skje med investeringstilskudd og ikke over foretakets ordinære drift.

25m konkurransebasseng i tilknytning til Nordlandsbadet

Bystyrets vedtak følges opp av foretakets styre og ledelse her i nært samarbeid med UE-avdelingen. Dette prosjektet vil ha stor betydning for alle involverte, spesielt svømmeidretten.

FDVU-avtale med UE-avdelingen

Arbeidet med å få på plass en avtale mellom partene er startet. Foretaket personell bidrar prosessen og vi ser frem til endelig avtale foreligger.

Aspmyra Stadion

Bodø Spektrum KF administrerer også driften av dette anlegget på vegne av eierne. Driftskostnadene dekkes imidlertid her av eieren Bodø Spektrum AS direkte og Bodø Spektrum KF mottar et vederlag for å administrere driften. Også denne ordningen videreføres i 2019. *Pga. at det her foreligger en langsiktig driftsavtale blir alle mellomværender mellom anleggseier (Bodø Spektrum AS) og drifter (Bodø Spektrum KF) korrekt hensyntatt både i regnskap og budsjett.*

Utvidet driftsansvar for foretaket

Bodø Spektrum KF er positiv til å bidra til administrering og drift også av andre idrettsanlegg, noe vi også har oppfattet at Bodø kommune ønsker at foretaket skal gjøre. Personalsituasjonen tilsier imidlertid at dette ikke kan skje uten en økning av driftspersonell.

Styret vil takke alle ansatte i Bodø Spektrum KF for en meget god innsats i 2018

31. desember 2018

Bodø, den 11.3.2019

Tor Erikstad Nordland

styreleder

Synnøve Pettersen

nestleder

Jonny Gulbrandsen

varamedlem

Bente Haukås

varamedlem

Eirik Svare

styremedlem

Trine Karlsen

styremedlem

Steinar Bang Hansen

daglig leder

Bodo Spektrum KF

Driftsregnskap 2018

	Note	Regnskap 2018	Rev.budsjett 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter				
1		22 687 707	24 710 000	22 385 487
2	6	11 947 845	9 892 000	13 082 562
3		34 635 552	34 602 000	35 468 049
Driftsutgifter				
4		12 962 381	13 000 000	13 059 046
5		2 643 460	2 500 000	2 420 820
6		17 127 771	17 549 553	16 578 775
7		426 715	416 000	449 104
8	6	2 773 809	2 208 000	2 531 713
9				
10		0		-11 360
11		35 934 135	35 673 553	35 028 099
BRUTTO DRIFTSRESULTAT		-1 298 583	-1 071 553	439 950
Finansposter				
12		28 598	52 000	29 969
13		263	1 000	671
14		28 336	51 000	29 298
NETTO DRIFTSRESULTAT		-1 270 248	-1 020 553	469 248
Intern finansiering				
15		0	0	0
16		1 150 877	1 150 877	0
17		0	0	0
18		1 150 877	1 150 877	0
19		0	0	0
20		130 324	130 324	599 572
21		0	0	0
22		0	0	0
23		130 324	130 324	599 572
24		-249 694	0	-130 324

Bode Spektrum KF

Investeringsregnskap 2018

	Note	Investering 2018	Budsjett 2018	Investering 2017
INNETEKTER				
1	Overføringer med krav til motytelse	0	0	0
2	Sum inntekter	0	0	0
UTGIFTER				
3	Lønnsutgifter	0	0	0
4	Kjøp av varer og tj. som inng. i tj. produksjon	0	0	0
5	Inventar og utstyr investering	0	0	0
6	Vedlikehold, byggetjenester, nybygg	0	0	0
7	Overføringer	0	0	0
8	Sum utgifter	0	0	0
FINANSTRANSAKSJONER				
9	Avsatt til ubundne investeringsfond	0	0	0
10	Sum finansieringstransaksjoner	0	0	0
11	FINANSIERINGSBEHOV	0	0	0
Dekket slik:				
12	Bruk av lån	0	0	0
13	Mottatte avdrag på utlån	0	0	0
14	Salg av aksjer og andeler	0	0	0
15	Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0
16	Overføringer fra driftsregnskapet	0	0	0
17	Bruk av disposisjonsfond	0	0	0
18	Bruk av ubundne investeringsfond	0	0	0
19	Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0
20	Bruk av likviditetsreserve	0	0	0
21	Sum finansiering	0	0	0
22	UDEKKET/UDISPONERT I ÅR	0	0	0

Bodø Spektrum KF

Balanseregnskap 2018

	Note	Balanse 2018	Balanse 2017
EIENDELER			
1 Anleggsmidler			
2 Pensjonsmidler	3	22 096 859	18 085 940
3 Sum anleggsmidler		22 096 859	18 085 940
Omløpsmidler			
4 Kortsiktige fordringer		3 578 390	2 753 910
5 Premieavvik	3	419 441	439 237
6 Kasse, postgiro, bankinnskudd		3 418 176	3 602 182
7 Sum omløpsmidler		7 416 007	6 795 329
8 SUM EIENDELER		29 512 866	24 881 269
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
9 Disposisjonsfond	4	473 768	1 624 645
10 Bundne driftsfond	4	600 000	600 000
11 Ubundne investeringsfond	4	76 482	76 482
12 Regnsk.messig mindreforbruk		0	0
13 Regnsk.messig merforbruk		-249 694	-130 324
14 Udisponert i investeringsregnskap		443 624	443 624
15 Udekket i investeringsregnskap			
16 Kapitalkonto	5	-627 813	-1 182 699
17 Sum egenkapital		716 367	1 431 728
Gjeld			
Langsiktig gjeld			
18 Pensjonsforpliktelse	3	22 724 672	19 268 639
Kortsiktig gjeld			
19 Leverandørgjeld		3 076 351	1 732 645
20 Skyldig offentlige avgifter		1 516 442	1 173 064
21 Annen kortsiktig gjeld		1 479 035	1 275 193
22 Sum gjeld		28 796 500	23 449 541
23 SUM EGENKAPITAL OG GJELD		29 512 866	24 881 269

31. desember 2018

Bodø den 11. 3. 2019

Torild E. Nordland
Torild Eline Eriksen Nordland
styreleder

Syngve Pettersen
Syngve Pettersen
nestleder

Bente Haukås
BENTE HAUKÅS
VARA-MEDEL

Jonny Gulbrandsen
JONNY GULBRANDSEN
VARA-MEDEL

Eirik Svare
Eirik Svare
styremedlem

Trine Karlsen
Trine Karlsen
styremedlem

Steinar Bang Hansen
Steinar Bang Hansen
daglig leder

Bodo Spektrum KF

Noter 2018, side 1 av 3.

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskapskikk. All tilgang av midler i løpet av året som vedrører foretakets virksomhet fremgår av driftsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet gjøres normalt ikke.

Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke.

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for foretaket. Andre eiendeler er omløpsmidler, dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet.

Note 1 - Endring i arbeidskapitalen

DRIFTSREGNSKAP:	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Anskaffelse av midler		
Inntekter driftsdel	34 635 552	35 468 049
Inntekter investeringsdel	0	0
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	28 598	29 969
Sum anskaffelse av midler	34 664 150	35 498 018
Anvendelse av midler		
Utgifter driftsdel	35 934 134	35 028 099
Utgifter investeringsdel	0	0
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	671	671
Sum anvendelse av midler	35 934 805	35 028 770
Avsetninger og bruk av avsetninger		
Avsetninger	130 324	599 572
Bruk av avsetninger	1 150 877	0
Til avsetning senere år	249 694	130 324
ENDRING ARBEIDSKAPITAL	-1 270 247	469 248
BALANSE:	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Omløpsmidler		
Endring betalingsmidler	-184 006	506 104
Endring kortsiktige fordringer	824 480	-468 540
Endring premieavvik	-19 796	29 329
Endring omløpsmidler	620 678	66 943
Kortsiktig gjeld		
Endring annen kortsiktig gjeld	-1 890 926	402 306
ENDRING ARBEIDSKAPITAL	-1 270 247	469 248

En negativ endring av arbeidskapitalen viser at betalingsviten/likviditeten er svekket.

Note 2 - Godtgjørelse og revisjonshonorar

Vtelses til ledende personer og revisor	Lønn og annen godtgjørelse
Daglig leder	832 952
Daglig leder pensjonskostnader	99 123
Styrets medlemmer	199 531
Revisor - honorar for revisjon	86 900

Godtgjørelse styre inneholder etterbetaling på kr 131.257 for 2016-2018.

Det er ikke gitt lån og sikkerhetsstillelser til fordel for ansatte, styremedlemmer medlemmer av representantskapet.

Bodo Spektrum KF

Noter 2018, side 2 av 3.

Note 3 - Pensjonsforpliktelse

(Linje 2, 5 og 18 i balanseregnskap)

Bodo Kommunale Pensjonskasse - Bodo Spektrum KF

Noteopplysninger :

Årets netto pensjonskostnad spesifisert

Årets pensjonskostnad spesifisert	2017	2018
Nåverdi av årets pensjonsoppjøring	1 471 204	1 560 316
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	747 228	879 536
Brutto pensjonskostnad	2 218 432	2 439 852
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	755 966	925 837
Netto pensjonskostnad	1 462 466	1 514 015
Sum amortisert premieavvik	63 393	76 360
Administrasjonskostnader	122 615	115 516
Samlet pensjonskostnad inkl adm.kostn	1 648 474	1 705 891

Årets premieavvik	2017	2018
Innbetalt premie	1 553 234	1 572 175
- Netto pensjonskostnad	1 462 466	1 514 015
= Årets premieavvik	90 768	58 160
Arb.giveravg. av premieavvik	7 171	4 595

Akkumulert premieavvik	2018
Akkumulert premie pr 31.12. förtige år	406 719
Årets premieavvik	58 160
- amortisert premieavvik	-76 360
Akkumulert premieavvik pr 31.12.	388 520

Pensjonsmidler, Pensjonsforpl og beregnet akkumulert premieavvik og beregn.faruset	Aktuarberegn. pensj.poster	Bokførte pensj.poster	Arbeids-giveravg.	Estimat-avvik
Pensjonsmidler 31.12.	22 096 859	22 096 859		1 891 366
Pensjonsforpliktelse 31.12.	-22 578 706	-22 578 706		1 435 266
Netto bokført pensjonsforpl. 31.12. med aga		-581 847	-45 966	
Akkumulert premieavvik 31.12. med aga		388 520	30 921	-76 360
Netto ikke bokført estimatavvik				1 250 272

Økonomiske forutsetninger og annet	2018
Avkastning på pensjonsmidler	4,50 %
Diskonteringsrente	-4,00 %
Årlig lønnsvekst	2,97 %
Årlig G-regulering	2,97 %

Estimatavvik 2018	Fra tidl. år	Årets	Amortisert	Pr 31.12.
Estimatavvik pensjonsmidler				
Estimatavvik pensjonsforpliktelse		1 891 366	-76 360	1 815 006
Netto ikke bokført estimatavvik	0	3 326 632	-76 360	1 435 266
Akkumulerte tall fra tidligere år fremkommer i aktuarberegningen for 2017.				1 250 272

Meldingsstatus	2017	2018
Antall aktive	48	47
Antall oppsatte	91	101
Antall pensjoner	4	0
Gjennomsnittlig pensjonsgrunnlag, aktive	235 581	255 825
Gjennomsnittlig alder, aktive	33,79	34,61
Gjennomsnittlig tjenestetid, aktive	5,91	6,58

Føring av premieavvik og amortisering av premieavviket har hatt en negativ effekt på netto driftsresultat på kr 19.797,-.

Premiefond pr. 31.12.2017 er på kr 2.085 229,-.

Årsresultat 2018 for Bodo Kommunale Pensjonskasse er ikke kjent pr d.d., og dermed heller ikke saldo på premiefondet pr 31.12.2018.

Bodø Spektrum KF

Noter 2018, side 3 av 3.

Note 4 - Spesifikasjon av samlede avsetninger og bruk av avsetninger i regnskapsåret:

(Linje 22 og 23 i driftsregnskap, linje 9-13 i balanseregnskap)

Oversikt avsetninger:	Saldo pr. 01.01.18	Avsetninger	Bruk av fond	31.12.18
Disposisjonsfond, vedlikehold	1 624 645	0	1 150 877	473 768
Bundet driftsfond Enoktiltak	600 000	0	0	600 000
Ubundet investeringsfond	76 482	0	0	76 482
Totalt	2 301 127	0	1 150 877	1 150 250

I B 31 12 viser saldo på disposisjonsfond. Dette er til styrets frie disposisjon til vedlikehold.

Note 5 - Kapitalkonto

(Linje 16 i balanseregnskap)

Debetposter i året		Kreditposter i året:	
IR 01 01, (underskudd i kapital)	1 182 699		
Netto endringer pensjonsforpliktelser	3 456 033	Aktiverting pensjonsmidler	4 010 919
Sum debet	4 638 732	Balans 31.12 (underskudd i kapital)	627 813
		Sum kredit	4 638 732

Note 6 - Spesifikasjon av overføringer mellom foretak og kommune

(Linje 2 og 8 i driftsregnskapet)

Av bokført beløp utgjør følgende overføringer mellom foretak og kommune:

Overføring fra kommune:	2018	2017	2016
Tilskudd fra Bodø kommune	6 383 000	8 005 294	6 063 000
Overføring fra/salg til Bodø kommune	1 771 248	1 265 820	1 241 000
Overføring vedrørende Bankgatahallen	2 178 483	1 132 431	1 432 152
Overføring vedrørende Stordabhallen	0	4 560	0
Totalt	10 332 731	10 408 105	8 736 152

Tilskudd fra Bodø kommune består av kr 5.095.000 (ordinært tilskudd), kr 75.000 (tilskudd Aspmyra Stadion) og kr 1.213.000 (Subsidier barne- og ungdomsdrift).
Overføring fra/salg til Bodø kommune består av kr 1.298.000 (skolelønning), kr 265.248 (gratis årskort Badeland) og kr 208.000 "Svam Bedre"

Overføring til kommune:	2018	2017	2016
Overføring til Bodø kommune	0	0	0
Totalt	0	0	0

Note 7 - Mellomværende Bodø Kommune, fordring, gjeld

Fordring Bodø Kommune	
Gjeld Bodø Kommune	356 376
	0

Note 8 - Investeringer

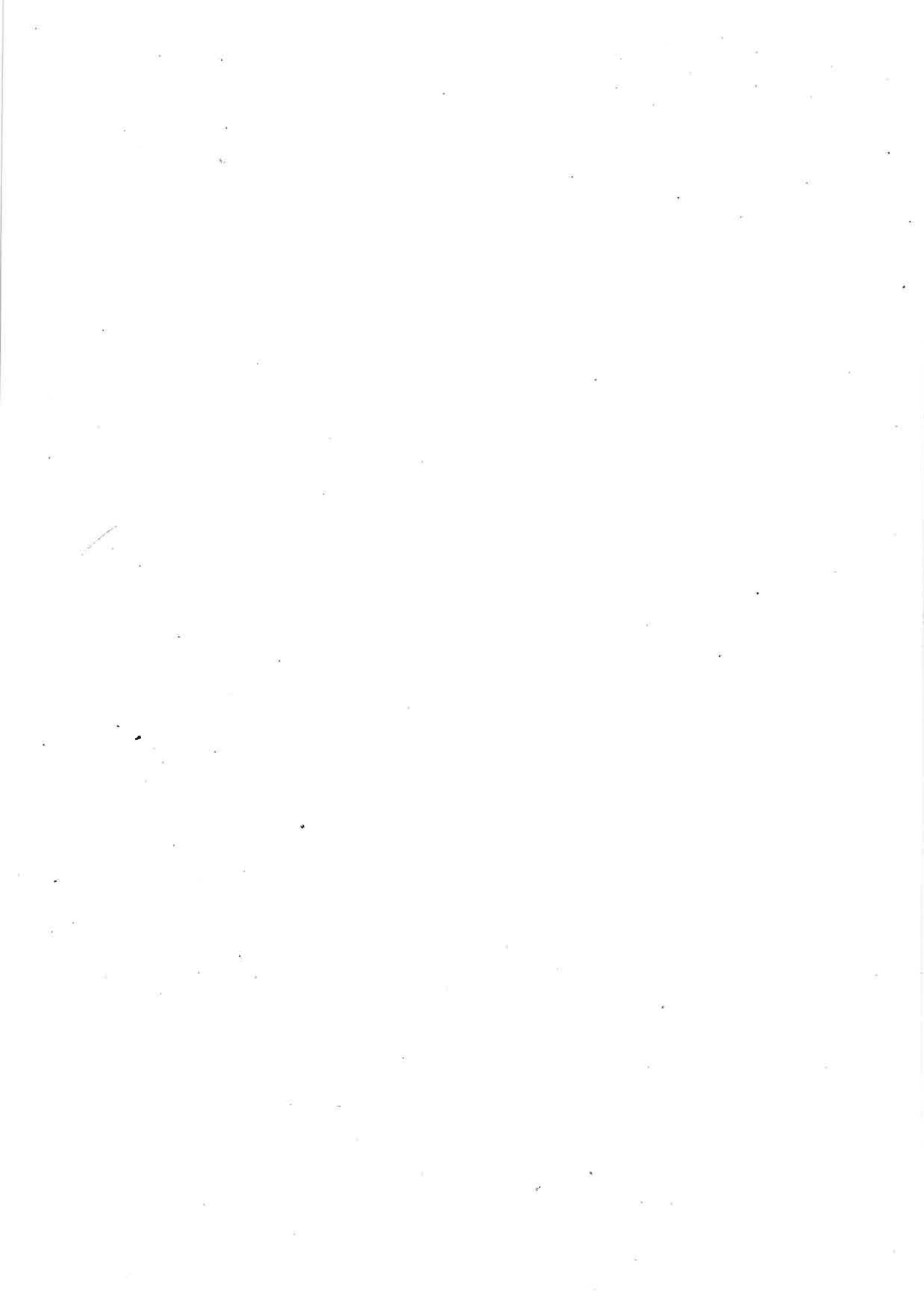
Investeringene er aktivert i regnskapet til Bodø Kommune og budsjettbehandlet i forhold til Bodø Kommune.
Investeringene er ikke slutført.

Note 9 - Udisponert i Investeringsregnskapet

(Linje 14 i balanseregnskapet)

Prosjekt	Saldo pr 01.01.2017	Bevegelse	Saldo pr 31.12.2017
910 Oppgradering Metra Badeland	-59 543	0	-59 542
920 Høytaletanlegg Bodøhallen	41 908	0	41 908
990 Garantiarbeid/uferdig arbeid i anlegget	202 728	0	202 728
991 Legionella, tiltak mot smitte	1 476	0	1 476
992 Korrosjon	-38 015	0	-38 015
993 Enok-prosjekt	295 068	0	295 068
Sum	443 624	0	443 624

Midler mottatt fra Bodø Kommune i 2009 vedrørende investeringer i Nordlandsbadet og Bodøhallen. Saldo er ubrukte midler vedrørende dette.
Bruk av midlene fra 2009 til 2012, rest ikke disponert.

Bodø Spektrum KF

Driftsregnskap 2018

	Note	Regnskap 2018	Rev.budsjett 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter				
1				
1		22 687 707	24 710 000	22 385 487
2		11 947 845	9 892 000	13 082 562
3	6	34 635 552	34 602 000	35 468 049
Driftsutgifter				
4		12 962 381	13 000 000	13 059 046
5		2 643 460	2 500 000	2 420 820
6		17 127 771	17 549 553	16 578 775
7		426 715	416 000	449 104
8		2 773 809	2 208 000	2 531 713
9	6			
10		0		-11 360
11		35 934 135	35 673 553	35 028 099
BRUTTO DRIFTSRESULTAT		-1 298 583	-1 071 553	439 950
Finansposter				
12		28 598	52 000	29 969
13		263	1 000	671
14		28 336	51 000	29 298
NETTO DRIFTSRESULTAT		-1 270 248	-1 020 553	469 248
Intern finansiering				
15		0	0	0
16		1 150 877	1 150 877	0
17		0	0	0
18		1 150 877	1 150 877	0
19		0	0	0
20		130 324	130 324	599 572
21		0	0	0
22		0	0	0
23		130 324	130 324	599 572
24		-249 694	0	-130 324

Bodø Spektrum KF

Investeringsregnskap 2018

	Note	Investering 2018	Budsjett 2018	Investering 2017
INNETEKTER				
1	Overføringer med krav til motytelse	0	0	0
2	Sum inntekter	0	0	0
UTGIFTER				
3	Lønnsutgifter	0	0	0
4	Kjøp av varer og tj. som inng. i tj.produksjon	0	0	0
5	Inventar og utstyr investering	0	0	0
6	Vedlikehold, byggetjeneter, nybygg	0	0	0
7	Overføringer	0	0	0
8	Sum utgifter	0	0	0
FINANSTRANSAKSJONER				
9	Avsatt til ubundne investeringsfond	0	0	0
10	Sum finansieringstransaksjoner	0	0	0
FINANSIERINGSBEHOV				
11		0	0	0
Dekket slik:				
12	Bruk av lån	0	0	0
13	Mottatte avdrag på utlån	0	0	0
14	Salg av aksjer og andeler	0	0	0
15	Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0
16	Overføringer fra driftsregnskapet	0	0	0
17	Bruk av disposisjonsfond	0	0	0
18	Bruk av ubundne investeringsfond	0	0	0
19	Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0
20	Bruk av likviditetsreserve	0	0	0
21	Sum finansiering	0	0	0
22	UDEKKET/UDISPONERT I ÅR	0	0	0

Bodø Spektrum KF

Balanseregnskap 2018

	Note	Balanse 2018	Balanse 2017
EIENDELER			
1			
2			
3	3	22 096 859	18 085 940
		22 096 859	18 085 940
Omløpsmidler			
4			
5			
6	3	3 578 390	2 753 910
7		419 441	439 237
		3 418 176	3 602 182
		7 416 007	6 795 329
8		29 512 866	24 881 269
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
9	4	473 768	1 624 645
10	4	600 000	600 000
11	4	76 482	76 482
12		0	0
13		-249 694	-130 324
14		443 624	443 624
15			
16	5	-627 813	-1 182 699
17		716 367	1 431 728
Gjeld			
Langsiktig gjeld			
18	3	22 724 672	19 268 639
Kortsiktig gjeld			
19		3 076 351	1 732 645
20		1 516 442	1 173 064
21		1 479 035	1 275 193
22		28 796 500	23 449 541
23		29 512 866	24 881 269

31. desember 2018
Bodø den _____, 2019

_____
Torild Eline Eriksen Nordland
styreleder

_____
Synnøve Pettersen
nestleder

_____
Kristian Amundsen
styremedlem

_____
Brita Bjørnbakk
styremedlem

_____
Eirik Svare
styremedlem

_____
Trine Karlsen
styremedlem

_____
Steinar Bang Hansen
daglig leder

Bodø Spektrum KF

Noter 2018, side 1 av 3.

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskapskikk. All tilgang av midler i løpet av året som vedrører foretakets virksomhet fremgår av driftsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet gjøres normalt ikke.

Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke.

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for foretaket. Andre eiendeler er omløpsmidler, dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet.

Note 1 - Endring i arbeidskapitalen

DRIFTSREGNSKAP:	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Anskaffelse av midler		
Inntekter driftsdel	34 635 552	35 468 049
Inntekter investeringsdel	0	0
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	28 598	29 969
Sum anskaffelse av midler	34 664 150	35 498 018
Anvendelse av midler		
Utgifter driftsdel	35 934 134	35 028 099
Utgifter investeringsdel	0	0
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	671	671
Sum anvendelse av midler	35 934 805	35 028 770
Avsetninger og bruk av avsetninger		
Avsetninger	130 324	599 572
Bruk av avsetninger	1 150 877	0
Til avsetning senere år	249 694	130 324
ENDRING ARBEIDSKAPITAL	-1 270 247	469 248

BALANSE:	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Omløpsmidler		
Endring betalingsmidler	-184 006	506 104
Endring kortsiktige fordringer	824 480	-468 540
Endring premieavvik	-19 796	29 379
Endring omløpsmidler	620 678	66 943
Kortsiktig gjeld		
Endring annen kortsiktig gjeld	-1 890 926	402 306
ENDRING ARBEIDSKAPITAL	-1 270 247	469 248

En negativ endring av arbeidskapitalen viser at betalingsevnen/likviditeten er svekket.

Note 2 - Godtgjørelse og revisjonshonorar

Ytelser til ledende personer og revisor	Lønn og annen godtgjørelse
Daglig leder	832 952
Daglig leder pensjonskostnader	99 123
Styrets medlemmer	199 531
Revisor - honorar for revisjon	86 900

Godtgjørelse styret inneholder etterbetaling på kr 131.257 for 2016-2018.

Det er ikke gitt lån og sikkerhetsstillelser til fordel for ansatte, styremedlemmer medlemmer av representantskapet.

Bodø Spektrum KF

Noter 2018, side 2 av 3.

Note 3 - Pensjonsforpliktelse

(Linje 2, 5 og 18 i balanseregnskap)

Bodø Kommunale Pensjonskasse - Bodø Spektrum KF

Noteopplysninger :

Årets netto pensjonskostnad spesifisert

Årets pensjonskostnad spesifisert	2017	2018
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	1 471 204	1 560 316
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	747 228	879 536
Brutto pensjonskostnad	2 218 432	2 439 852
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	755 966	925 837
Netto pensjonskostnad	1 462 466	1 514 015
Sum amortisert premieavvik	63 393	76 360
Administrasjonskostnader	122 615	115 516
Samlet pensjonskostnad inkl adm.kostn	1 648 474	1 705 891

Årets premieavvik	2017	2018
Innbetalt premie	1 553 234	1 572 175
- Netto pensjonskostnad	1 462 466	1 514 015
= Årets premieavvik	90 768	58 160
Arb.giveravg. av premieavvik	7 171	4 595

Akkumulert premieavvik	2018
Akkumulert premie pr 31.12. forrige år	406 719
Årets premieavvik	58 160
- amortisert premieavvik	-76 360
Akkumulert premieavvik pr 31.12.	388 520

Pensjonsmidler, Pensjonsforpl og beregnet akkumulert premieavvik og beregn.forutset	Aktuarbereggn. pensj.poster	Bokførte pensj.poster	Arbeids-giveravg.	Estimat-avvik
Pensjonsmidler 31.12.	22 096 859	22 096 859		1 891 366
Pensjonsforpliktelse 31.12.	-22 578 706	-22 578 706		1 435 266
Netto bokført pensjonsforpl. 31.12. med aga		-581 847	-45 966	
Akkumulert premieavvik 31.12. med aga		388 520	30 921	-76 360
Netto ikke bokført estimatavvik				3 250 272

Økonomiske forutsetninger og annet	2018
Avkastning på pensjonsmidler	4,50 %
Diskonteringsrente	4,00 %
Årlig lønnsvekst	2,97 %
Årlig G-regulering	2,97 %

Estimatavvik 2018	Fra tidl. år	Årets	Amortisert	Pr 31.12.
Estimatavvik pensjonsmidler		1 891 366	-76 360	1 815 006
Estimatavvik pensjonsforpliktelse		1 435 266		1 435 266
Netto ikke bokført estimatavvik	0	3 326 632	-76 360	3 250 272

Akkumulerte tall fra tidligere år fremkommer i aktuarberegningen for 2017.

Medlemsstatus	2017	2018
Antall aktive	48	47
Antall oppsatte	91	101
Antall pensjonere	4	6
Gjennomsnittlig pensjonsgrunnlag, aktive	235 581	255 825
Gjennomsnittlig alder, aktive	33,79	34,61
Gjennomsnittlig tjenestetid, aktive	5,91	6,58

Føring av premieavvik og amortisering av premieavviket har hatt en negativ effekt på netto driftsresultat på kr 19.797,-.

Premiefond pr. 31.12.2017 er på kr 2.085.229,-.

Årsresultat 2018 for Bodø Kommunale Pensjonskasse er ikke kjent pr d.d., og dermed heller ikke saldo på premiefondet pr 31.12.2018.

Bodø Spektrum KF

Noter 2018, side 3 av 3.

Note 4 - Spesifikasjon av samlede avsetninger og bruk av avsetninger i regnskapsåret:

(Linje 22 og 23 i driftsregnskap, linje 9-13 i balanseregnskap)

Oversikt avsetninger:	Saldo pr. 01.01.18	Avsetninger	Bruk av fond	31.12.18
Disposisjonsfond, vedlikehold	1 624 645	0	1 150 877	473 768
Bundet driftsfond Enøktiltak	600 000	0	0	600 000
Ubundet investeringsfond	76 482	0	0	76 482
Totalt	2 301 127	0	1 150 877	1 150 250

UB 31,12 viser saldo på disposisjonsfond. Dette er til styrets fric disposisjon til vedlikehold.

Note 5 - Kapitalkonto

(Linje 16 i balanseregnskap)

Debetposter i året		Kreditposter i året:	
JB 01.01, (underskudd i kapital)	1 182 699		
Nto endringer pensjonsforpliktelser	3 456 033	Aktivering pensjonsmidler	4 010 919
		Balanse 31.12 (underskudd i kapital)	627 813
Sum debet	4 638 732	Sum kredit	4 638 732

Note 6 - Spesifikasjon av overføringer mellom foretak og kommune

(Linje 2 og 8 i driftsregnskapet)

Av bokført beløp utgjør følgende overføringer mellom foretak og kommune:

Overføring fra kommune:	2018	2017	2016
Tilskudd fra Bodø kommune	6 383 000	8 005 294	6 063 000
Overføring fra/salg til Bodø kommune	1 771 248	1 265 820	1 241 000
Overføring vedrørende Bankgatahallen	2 178 483	1 132 431	1 432 152
Overføring vedrørende Stordalshallen	0	4 560	0
Totalt	10 332 731	10 408 105	8 736 152

Tilskudd fra Bodø kommune består av kr 5,095.000 (ordinært tilskudd), kr 75.000 (tilskudd Aspmyra Stadion) og kr 1.213.000 (Subsidier barn- og ungdomsdirrekt)
Overføring fra/salg til Bodø kommune består av kr 1.298.000 (skolesvømming), kr 265.248 (gratis årskort Badeland) og kr 208.000 "Svøm Bedre"

Overføring til kommune:	2018	2017	2016
Overføring til Bodø kommune	0	0	0
Totalt	0	0	0

Note 7 - Mellomværende Bodø Kommune, fordring, gjeld

Fordring Bodø Kommune	356 376
Gjeld Bodø Kommune	0

Note 8 - Investeringer

Investeringene er aktivert i regnskapet til Bodø Kommune og budsjettbehandlet i forhold til Bodø Kommune.
Investeringene er ikke slutført.

Note 9 - Udisponert i Investeringsregnskapet

(Linje 14 i balanseregnskapet)

Prosjekt	Saldo pr 01.01.2017	Bevegelse	Saldo pr 31.12.2017
910 Oppgradering Metra Badeland	-59 542	0	-59 542
920 Høytaleranlegg Bodøhallen	41 908	0	41 908
990 Garantiarbeid/uferdig arbeid i anlegget	202 728	0	202 728
991 Legionella, tiltak mot smitte	1 476	0	1 476
992 Korrosjon	-38 015	0	-38 015
993 Enøk-prosjekt	295 068	0	295 068
Sum	443 624	0	443 624

Midler mottatt fra Bodø Kommune i 2009 vedrørende investeringer i Nordlandsbadet og Bodøhallen. Saldo er ubrukte midler vedrørende dette.
Bruk av midlene fra 2009 til 2012, rest ikke disponert.

SAK 19/19

Årsregnskap 2018 Stormen konserthus Bodø KF – uttalelse fra kontrollutvalget

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
24.04.2019

Vedlegg:

- Salten kommunerevisjon IKS, 21. mars 2019: Uavhengig revisors beretning (Stormen konserthus Bodø KF – 2018)
- Stormen konserthus Bodø KF 31.12.2018 Styrets årsberetning 2018
- Stormen konserthus Bodø KF, drifts-, investerings-, og balanseregnskap 2018

Bakgrunn:

Jfr Forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak § 16, skal regnskap og årsberetning vedtas av kommunestyret selv, senest 6 måneder etter regnskapsårets slutt. Årsberetning skal være oversendt kontrollutvalget før det avgir uttalelse til særregnskapet.

Foretakets årsberetning skal utarbeides i tråd med kommuneloven § 48 nr. 5, og i tråd med god kommunal regnskapsskikk. Kommunelovens § 48 nr 5 gir følgende krav til årsberetning:

I årsberetningen skal det gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme kommunens eller fylkeskommunens økonomiske stilling og resultatet av virksomheten, som ikke fremgår av årsregnskapet, samt om andre forhold av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen.

Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten.

Det skal redegjøres for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i fylkeskommunen eller kommunen. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt, og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å hindre forskjellsbehandling i strid med likestillingsloven, samt for å fremme formålet i diskrimineringsloven og i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.

Foretaket ble opprettet i 2004, som Bodø Kulturhus KF. Bystyret vedtok i 2016 endring av navn til Stormen Konserthus Bodø KF. Foretaket har følgende formål:

- fremme interessen for musikk og scenekunst i regionen, med utgangspunkt i å være en drivkraft for å videreutvikle det lokale kulturlivet.
- forestå forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av byggene i Stormen Konserthus og Stormen Bibliotek i Bodø
- forestå utleie av Konserthusets lokaler, herunder også salg av varer og tjenester som har naturlig tilknytning til kulturbyggets fasiliteter.

Foretaket legger frem et årsregnskap for 2018 med et positivt netto driftsresultat på kr 10 810 629

(2017: 10 846 908, 2016: kr 10 455 486, 2015: kr 8 078 007, 2014: kr 4 432 436),

samt et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 3 678 141.

(mindreforbruk alle år - 2017: 2 704 421, 2016: kr 2 605 016, 2015 kr 311 549, 2014: kr 3 298 069).

Årsberetningen gjør rede for at det er oppnådd merinntekter med til sammen kr 1,7 mill, bl.a med bakgrunn i økte utleie- og billettinntekter. Utgifter for året er kr 47,2 mill, hvilket er cirka kr 1,6 mill lavere enn budsjettet. I hovedsak forklares dette med at utgifter til lønn og sosiale utgifter er kr 2 mill lavere enn budsjett.

Investeringsregnskap:

Foretaket har investert for cirka kr 3,4 mill i 2018 (budsjett 4 mill). Det rapporteres at samtlige budsjetterte investeringer er gjennomført.

Ikke-økonomisk lovpålagt rapportering:

Foretaket rapporterer på internkontroll, arbeidsmiljø, etiske retningslinjer, likestilling og diskriminering. Det er tatt med mer utfyllende informasjon om status for likestilling sammenholdt med tidligere år.

I forhold til internkontroll og etikk opplyser foretaket at det arbeides kontinuerlig med å etablere og innarbeide gode rutiner og kontroller, og at kommunens etiske retningslinjer er implementert.

Foretakets regnskap for 2017 ble behandlet av bystyret i sak PS 18/50. Vedtaket inneholdt ikke forhold som forutsetter noen særskilt oppfølging fra kontrollutvalgets side.

Foretakets styre foreslår at mindreforbruket kr 3 678 141 settes av med beløp for hhv FDVU-fond med kr 1,2 mill, og kunstnerisk fond kr 2 478 141.

Revisors beretning

Revisor har avlagt en revisjonsberetning med følgende konklusjon i sin uttalelse om årsregnskapet:

Vi har revidert særregnskapet for Stormen konserthus Bodø KF som viser et netto positivt driftsresultat på kr 10 810 629,- og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 3 678 141. Særregnskapet består av balanse per 31. desember 2018, driftsregnskap og investeringsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til regnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende særregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Stormen konserthus Bodø KF per 31. desember 2018, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk.

I tillegg har revisor uttalt seg om budsjett, årsberetningen og registrering / dokumentasjon. Revisors beretning er avgitt uten presiseringer eller forbehold.

I forbindelse med at utvalget skal behandle regnskapet, er foretaket bedt om å komme til møtet kl 11.15 for å gi en redegjørelse om hovedtrekkene i fjorårets regnskap, samt om eventuelle særskilte forhold ved foretakets regnskap

Vurderinger:

Generelt sett bør kontrollutvalget i sin uttalelse si noe om regnskapsresultatet, og hvordan utvalget stiller seg til styrets forslag til disponering av et eventuelt overskudd/dekning av et eventuelt underskudd, såfremt dette foreligger. Gitt kontrollutvalgets oppgave bør uttalelsen fokusere på lovlighet og økonomiske konsekvenser heller enn politisk hensiktsmessighet.

Videre bør utvalget vurdere om det skal uttale seg om budsjettdisiplinen, den interne kontrollen, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger m.m. Dersom kommunen har vedtatt handlingsregler for økonomien, kan disse være et utgangspunkt når kontrollutvalget skal uttale seg.

Kontrollutvalget kan også finne det nødvendig å utdype/omtale forhold som fremkommer i revisjonsberetningen.

Kontrollutvalgets sekretariat har ut over dette ikke funnet grunn til å kommentere forhold vedrørende regnskapet ut over det som fremgår av årsregnskapet, årsmeldingen og revisjonsberetningen.

Forslag til vedtak:

Til bystyret i Bodø:

Kontrollutvalgets uttalelse om Stormen Konserthus Bodø KF sitt årsregnskap for 2018.

Kontrollutvalget har i møte 24. april 2019 behandlet Stormen konserthus Bodø KF sitt årsregnskap for 2018.

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet, revisjonsberetningen datert 21.03.2019, og foretakets årsberetning for 2018. I tillegg har foretaket og ansvarlig revisor supplert kontrollutvalget med muntlig informasjon om aktuelle problemstillinger

Kontrollutvalget registrerer at driftsregnskapet legges frem med et regnskapsmessig mindreforbruk med kr 3 678 141. Utvalget registrerer at foretakets styre foreslår at mindreforbruket settes av med beløp for hhv FDVU-fond med kr 1,2 mill, og kunstnerisk fond kr 2 478 141. Kontrollutvalget har ingen kommentar til forslag til disponering.

Utover dette og det som fremgår av revisjonsberetningen til årsregnskapet datert 21. mars 2019, har kontrollutvalget ingen merknader til Stormen konserthus Bodø KF sitt årsregnskap for 2018.

Inndyr, 10. april 2019

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Salten kontrollutvalgsservice
Dato 22-03-2019
Jnr. 19/219
Arkiv nr. 412 8.3
Hjemmel u off:

Bystyret i Bodø kommune

Deres ref.:

Vår ref.: 5530/LAK

Dato: 21. mars 2019

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av særregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert særregnskapet for Stormen Konserthus Bodø KF som viser et netto positivt driftsresultat på kr 10 810 629,- og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 3 678 141,-. Særregnskapet består av balanse per 31. desember 2018, driftsregnskap og investeringsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende særregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det all vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Stormen Konserthus Bodø KF per 31. desember 2018, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av særregnskapet*. Vi er uavhengige av foretaket slik det kreves i lov og forskrift, og har oppfylt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i styrets beretning, men inkluderer ikke særregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

Hovedkontor Fauske

Postadresse: Postboks 140, 8201 Fauske
Besøksadresse: Torggata 10, 2. etg.
Telefon: 75 61 03 80
Faks: 75 61 03 89

Avdeling Bodø

Postadresse: Postboks 429, 8001 Bodø
Besøksadresse: Posthusgården, Havnegata 9
Telefon: 75 61 03 90
Faks: 75 61 03 98

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og særregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for særregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et særregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av særregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at særregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på særregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av foretakets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for særregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i særregnskapet stemmer med regulert særbudsjett.

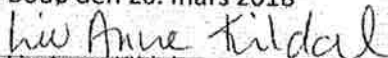
Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om særregnskapet er konsistente med særregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE)3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Bodø den 20. mars 2018

Liv Anne Kildal

Liv Anne Kildal

Oppdragsansvarlig revisor

KOPI: *Kontrollutvalget i Bodø kommune*
Foretakets styre

STORMEN

STORMEN KONSERTHUS BODØ KF

2018

STYRETS ÅRSBERETNING

Foretakets art og lokalisering

Stormen Konserthus Bodø KF omfatter to primære virksomhetsområder - *utleie og gjennomføring av kulturarrangement*, samt *forvaltning og drift av kulturbyggene konserthuset og biblioteket på vegne av Bodø kommune*.

Foretaket har hatt fokus på kjerneverdiene – «Tilgjengelighet, Mangfold og Mot». Gjennom den positive kombinasjonen av tilgjengelighet, mangfold og mot bygges konserthusets verdigrunnlag.

Stormen Konserthus Bodø KF er lokalisert i Bodø Kommune. Bystyret er foretakets øverste myndighet.

Drift og utvikling

Utleie og gjennomføring av kulturarrangement:

Stormens egne arrangement kjennetegnes i hovedsak av kulturproduksjoner som bidrar til bredde i programmet, slik som klassisk musikk, dans, folkemusikk med videre. Stormen har i tidligere år i stor grad kjørt kommersielle arrangement i egen regi, men markedet for kommersielle aktører dreier seg i stor grad mot utleie av lokale i stedet for drift i egen regi.

Tall for 2018:

Antall solgte billetter: 72 386. Dette er en solid økning fra 2017 da tallet var 57 438.

Antall arrangement: 561. Dette er inkl kurs og konferanser og viser aktivitet på huset og ikke bare forestillinger som vi selger billetter på. Aktiviteten har god vekst. I 2017 var det 522 arrangement.

Totalt antall besøkende: 109 185. Dette er en solid økning fra 2017 da det var 95 095 besøkende.

Omsetning på solgte billetter til arrangementer på huset: 22 377 665.

Stormen bestreber å avholde alle konserter med høy kvalitet. Konserthuset er et komplisert bygg og innehar teknisk meget avansert utstyr. Dette krever høy kompetanse hos ansatte. Logistikken i bygget er fordelt over flere plan og dette krever også flere ansatte enn det ville gjort i et mindre og enklere bygg, men dette gir rom for flere arrangementer samtidig.

Salten kontrollutvalgsservice
Dato 22.03.2019
Jnr. 19 / 220
Arkiv nr. 412 80
Hjemmel u off:

Forvaltning av kulturbyggene:

Stormen konserthus forvalter, drifter, vedlikeholder og utvikler kulturbyggene Stormen konserthus og Stormen bibliotek. Byggene har en del feil og mangler, men det jobbes i tett dialog med UE-avdelingen i Bodø kommune for å få ferdigstilt disse. Fremdeles gjenstår det å lukke noen større reklamasjoner, men dialogen med UE-avdelingen og entreprenører er god. Byggene har vært nominert til flere priser og utmerkelser.

Økonomi og regnskap

Regnskapet gjøres opp med et regnskapsmessig mindreforbruk på 3,7 mill.

Avvik mot budsjett på inntekts- og kostnadssiden består i hovedsak av:

Inntektssiden er 57,3 mill mot budsjett 55,6 mill – positivt avvik på 1,7 mill.

- Utleie av saler har vært 0,7 mill over budsjett.
- Billettinntektene har vært 0,5 mill over budsjett.
- Sponsorinntekter 0,1 lavere enn budsjett.
- Inntekter mat-/drikke her vært 0,4 over budsjett.
- Mva-refusjon og sykepengerefusjon ca 0,2 over budsjett.

Kostnadssiden er 47,2 mill mot budsjett 48,8 mill, - positivt avvik på 1,6 mill. Lavere kostnader skyldes hovedsakelig:

- Lønn og sosiale utgifter er 2 mill lavere enn budsjett.
- Varekostnad på mat og drikke er 0,1 mill over budsjett.
- Driftsutgifter bygg er 0,5 mill over budsjett. Dette skyldes hovedsakelig fjernvarme bibliotek 0,2 og serviceavtaler på 0,3.
- Kostnader tilknyttet sponsorer er 0,1 lavere enn budsjettet.
- Øvrige kostnader er 0,1 lavere enn budsjett totalt.

Det er i tillegg besluttet bruk av 0,6 mill av disposisjonsfond (styrebeslutning).

Avsetning av mindreforbruk:

Styret foreslår at av årets mindreforbruk med kr 3.678.141,- settes kr 1.200.000,- av til FDVU-fond for å kompensere for mindre avsetning ifølge budsjettet for 2019. Kr 2.478.141,- settes av til Kunstnerisk Utviklingsfond for å fremme regionens kulturliv ved egenproduksjoner og til kjøp av produksjoner med høyere økonomisk risiko, i tråd med Stormens strategi for perioden 2017-2020.

- Avsetning til FDVU-fond	1.200.000,-
- Avsetning til kunstnerisk fond	2.478.141,-

Investeringer

Oversikt over investering og finansiering pr 31. 12. 18:

Økonomiske oversikter		
Regnskapsskjema - Investering	Regnskap	Reg. budsjett
Investeringer:		
Investeringer i anleggsmidler	3 399 515	3 985 189
32301 Komplettering scenetrekk	12 640	410 306 Videreført fra 2017, ferdigstilt
32302 Infoskjermer	410 698	134 513 Videreført fra 2017, ferdigstilt
32303 Lyssetting og skilting	156 468	440 370 Videreført fra 2017, ferdigstilt
32305 Ballettgulv	450 243	500 000 Ferdigstilt
32307 Rekkverk orkestergrav	111 570	100 000 Ferdigstilt
32308 Oppretting stolvogner og orkestergrav	113 800	150 000 Ferdigstilt
32309 Nye lys hovedinngang	268 562	300 000 Ferdigstilt
32310 Kontor bibliotek	334 893	400 000 Ferdigstilt
32311 Truck biblioteket	156 184	150 000 Ferdigstilt
32320 Oppgradering lys liile sal/Sinus - scen	650 506	800 000 Ferdigstilt
34290 Merverdiavgift som gir rett til kompens	733 952	600 000
Årets finansieringsbehov	3 399 515	3 985 189
Finansiert slik:		
Kompensasjon for merverdiavgift	733 952	600 000
37290 Kompensasjon for merverdiavgift	-733 952	-600 000
Sum ekstern finansiering:	733 952	600 000
Bruk av avsetninger		
39400 Bruk av FDVU-fond i investering	2 665 563	3 385 189
Sum finansiering:	3 399 515	3 985 189

Samtlige investeringer er gjennomført.

Styret mener årsregnskapet gir en rettvise oversikt over utvikling og resultat av foretakets virksomhet og av dets stilling. Styret mener det er riktig å legge forutsetningen for fortsatt drift av foretaket til grunn ved avleggelsen av årsregnskapet.

Internkontroll, arbeidsmiljø og etiske retningslinjer

Stormen Konserthus Bodø KF har fokus på å sikre betryggende internkontroll-systemer. Det arbeides kontinuerlig med å etablere og innarbeide gode rutiner og kontroller. Dette har høy prioritet hos ledelsen. Stormen har implementert Bodø kommunes etiske retningslinjer, hvor de grunnleggende verdier er: Kvalitet, omsorg og respekt. Verdier som gjelder både for foretakets egne ansatte, så vel som foretakets samhandlinger med eksterne aktører.

I år 2018 var det 42 medarbeidere fordelt på 32,2 stillingshemler. Stormen bruker også tilkallingsvakter ved større arrangementer og i tider med tette arrangementstilbud.

Samlet sykefravær i år 2018 utgjorde 5,2% (år 2017: 7,4%). Langtidssykefraværet utgjorde 3,8%, mens korttidsfraværet 1,4%. Målet for år 2019 er å ha under 5% totalt sykefravær og under 1% korttidsfravær.

Stormen har en rekke av tiltak for å ivareta de ansatte. Stormen underskrev IA-avtale med NAV i år 2015 og har arbeidet aktivt med denne. Stormen har også avtale med bedriftshelsetjenesten. Det er satt ned et arbeidsmiljøutvalg som arbeider aktivt med miljø saker og handlingsplaner, samt jevnlig oppfølging både av IA-arbeid og av HMS-arbeid og løpende kontroll av sykefravær. Stormen har en ansattrepresentant i styret og et aktivt verneombud. Stormen har også innført et skybasert Personal-/HMS-/HR-system som alle ansatte har tilgang på. Dette gjelder også ekstravakter. Dette sikrer at alle ansatte har

tilgang på felles informasjon samt at systemet forenkler rapportering av sykefravær, ferie og permisjoner. Ansatte har gitt gode tilbakemeldinger på dette, da alle kan finne den informasjon de trenger om Stormen sine personalsystemer og aktuelle møtereferater på nettet. Det har videre blant annet vært jobbet med nær oppfølging av langtidssykemeldte, medarbeidersamtaler, fellesmøter for alle ansatte inkludert ekstravakter, kursplaner tilpasset hver enkelt ansatt, mv.

Likestilling og diskriminering

Kjønnsfordelingen i foretaket er fordelt med omtrent like mange kvinner som menn. Styret består av tre menn og to kvinner. Daglig leder har i 2018 vært mann. Vi mener det råder likestilling mellom kvinner og menn i foretaket. Diskriminering skal ikke forekomme.

Styret tilstreber likestilling mellom kjønn. Styret har ikke sett det nødvendig å iverksatt tiltak i 2018 for å fremme formålet i diskriminerings- og likestillingsloven.

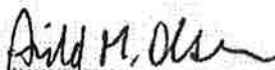
Ytre miljø

Stormen Konserthus Bodø KF bestreber seg på å forurensse det ytre miljø minst mulig. Foretakets virksomhet medfører ikke miljøforurensning av betydning. Miljøhensynet har vært en prioritert faktor i tilknytning til utforming og tilretteleggingen av fasilitetene i Stormen. Av energibesparende tiltak nevnes: fjernvarme, vinduer med en U-verdi på 0.9, bevegelssensorer på lys, behovsstyrt ventilasjon, dagslyskompensert belysning, LED-lys m.m. Tiltak som alle bidrar positivt til å redusere det totale strømforbruket.

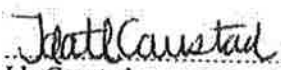
Avfall som produseres i forbindelse med driften av foretaket sorteres og leveres til godkjent mottak.

Stormen Konserthus Bodø KF har igangsatt arbeid for å bli sertifisert som Miljøfyrtårn.

Stormen Konserthus Bodø KF, 31.12.2018

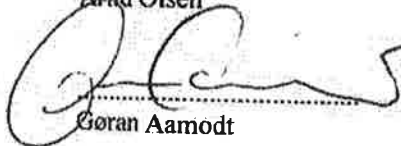
Arild Olsen

Ida Gaustad

Tove Veiåker

Goran Aamodt

Endre Njøs

Stormen Konserthus Bodø KF

Driftsregnskap 2018

	Note	Regnskap 2018	Rev.budsjett 2018	Oppr.budsjett 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter					
1 Andre salgs- og leieinntekter					
2 Overføringer med krav til motytelse		25 184 909	23 627 668	27 842 068	22 446 167
3 Overføringer uten krav til motytelse	9,10	9 893 850	9 653 776	10 253 776	10 739 550
4 Sum driftsinntekter	9	22 214 519	22 311 000	22 311 000	23 621 000
	1	57 293 278	55 592 444	60 406 844	56 806 718
Driftsutgifter					
5 Lønnsutgifter					
6 Sosiale utgifter	2,3	18 832 081	20 203 485	20 203 485	19 326 952
7 Kjøp av varer og tjenester som inngår i tj.prod.	2,3	4 306 167	4 998 341	4 998 341	4 091 693
8 Kjøp av tjenester som erstatter tj.prod.		20 960 678	20 269 470	23 333 870	19 348 656
9 Overføringer	2	102 700	105 000	105 000	100 485
10 Avskrivninger		2 855 811	2 700 000	3 300 000	3 177 089
11 Fordelte utgifter	1,4,7	354 443	550 000	550 000	258 103
12 Sum driftsutgifter		-210 281	0	0	0
		47 201 599	48 826 296	52 490 696	46 302 978
13 BRUTTO DRIFTSRESULTAT		10 091 678	6 766 148	7 916 148	10 503 739
Finansposter					
14 Renteinntekter					
15 Renteutgifter og andre fin.utg.	1	368 134	275 500	275 500	88 190
16 Avdragsutgifter	1,5	3 627	-840	-840	3 125
17 Sum finansposter	1,5,7	0	0	0	0
		364 507	276 340	276 340	85 065
18 Motpost avskrivninger	4,7	354 443	550 000	550 000	258 103
19 NETTO DRIFTSRESULTAT		10 810 629	7 592 488	8 742 488	10 846 908
Intern finansiering					
20 Bruk av tidl.års regnskapsmessige mindreforbruk					
21 Bruk av disposisjonsfond	6	2 704 421	2 704 421	0	2 605 016
22 Bruk av bundne fond	6	610 000	150 000	0	0
23 Sum bruk av avsetninger		0	0	0	0
		3 314 421	2 854 421	0	2 605 016
24 Overført til investeringsregnskapet					
25 Dekning av tidl.års regnskapsmessige merforbruk		0	0		225 000
26 Avsetninger til disposisjonsfond	6	0	0		0
27 Avsetninger til bundne driftsfond	6	10 446 909	10 446 909	8 742 488	10 522 503
28 Avsetninger til likviditetsreserve					0
29 Sum avsetninger		10 446 909	10 446 909	8 742 488	10 747 503
30 REGNSKAPSM. MER/MINDREFORBRUK		3 678 141	0	0	2 704 421

Stormen Konserthus Bodø KF

Investeringsregnskap 2018

	Note	Investering 2018	Rev.budsjett 2018	Oppr.budsjett 2018	Investering 2017
INNETEKTER					
1 Tilskudd fra andre					
2 Overføringer med krav til motytelse		0			210 000
3 Sum inntekter		0	0	0	210 000
UTGIFTER					
4 Inventar og utstyr investering					
5 Vedlikehold, byggetjenester, nybygg	4	735 990	0	0	303 360
6 Overføringer		1 929 573	3 385 189	2 400 000	4 137 759
7 Sum utgifter	1	3 399 515	3 985 189	2 400 000	5 289 071
FINANSTRANSAKSJONER					
8 Avdragsutgifter					
9 Dekning av tidligere års udekket					
10 Avsetninger til ubundne investeringsfond					
11 Avsetning til bundne fond					
12 Sum finansieringstransaksjoner		0	0	0	0
13 FINANSIERINGSBEHOV		-3 399 515	-3 985 189	-2 400 000	-5 079 071
Dekket slik:					
14 Bruk av lån					
15 Tilskudd til investeringen					
16 Kompensasjon for merverdiavgift					
17 Bruk av tidligere års udisponert	1	733 952	600 000	0	847 952
18 Overføringer fra driftsregnskapet		0	0	0	225 000
19 Bruk av disposisjonsfond					
20 Bruk av ubundne investeringsfond	6	2 665 563	3 385 189	2 400 000	4 006 119
21 Bruk av bundne investeringsfond					
22 Sum finansiering		3 399 515	3 985 189	2 400 000	5 079 071
23 UDEKKET/UDISPONERT I ÅR		0	0	0	0

Stormen Konserthus Bodø KF

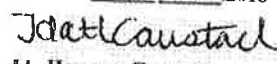
Balanseregnskap 2018

	Note	Balanse 2018	Balanse 2017
EIENDELER			
Anleggsmidler			
1 Faste eiendommer og anlegg	4	3 896 133	0
2 Utstyr, maskiner og transportmidler	4	6 772 751	7 623 812
3 Pensjonsmidler	3,7	33 272 182	28 862 635
4 Sum anleggsmidler		43 941 066	36 486 447
Omløpsmidler			
5 Kortsiktige fordringer	1	3 837 690	4 163 436
6 Premieavvik	1,3	3 222 841	3 090 417
7 Kasse, postgiro, bankinnskudd	1	46 669 361	38 010 685
8 Sum omløpsmidler		53 729 893	45 264 538
9 SUM EIENDELER		97 670 959	81 750 985
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
10 Disposisjonsfond	6	34 282 278	25 742 932
11 Bundne fond	6	55 000	1 423 000
12 Bundet investeringsfond	6	43 871	43 871
13 Regnskapsmessig mindreforbruk		3 678 141	2 704 421
14 Regnskapsmessig merforbruk (Drift)		0	0
15 Udekket i investering		0	0
16 Kapitalkonto		0	0
17 Sum egenkapital	7	12 104 933	8 660 628
		50 164 223	38 574 852
Gjeld			
Langsiktig gjeld			
18 Pensjonsforpliktelse			
19 Lån	3,7	32 874 674	28 864 360
Kortsiktig gjeld	5	0	0
20 Leverandørgjeld			
21 Skyldig offentlige avgifter	1	3 090 934	2 980 734
22 Gavekort	1	1 532 166	1 636 162
23 Annen kortsiktig gjeld	1	2 042 616	1 638 802
24 Sum gjeld	1	7 966 346	8 056 075
		47 506 736	43 176 133
Memoriakonti			
25 Memoriakonto for ubrukte lånemidler		56 117	56 117
26 Motkonto for memoriakontiene		56 117	56 117
27 Sum memoriakonti	1	0	0
28 SUM EGENKAPITAL OG GJELD		97 670 959	81 750 985

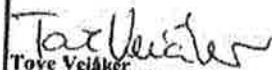
31. desember 2018

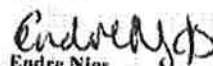
Bodø den _____ 2018

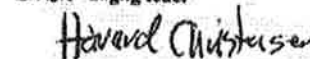

Arild Olsen
styreleder

Ida Haugnes Gaustad
nestleder

Goran Fardin Aamodt
styremedlem

Tove Velåker
styremedlem

Endre Njøs
styremedlem

HÅVARD CHRISTENSEN
~~Rolf Eino Rønde~~
konst. daglig leder

Stormen Konserthus Bodø KF

Noter 2018, s. 1 av 6

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk. All tilgang av midler i løpet av året som vedrører foretakets virksomhet fremgår av driftsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet gjøres normalt ikke.

Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke.

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for foretaket. Andre eiendeler er omløpsmidler, dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet.

Note 1 - Endring i arbeidskapital

DRIFTSREGNSKAP:		Regnskap	Regnskap
		2018	2017
Anskaffelse av midler			
Inntekter driftsdel	Linje 4 Drift	57 293 278	56 806 717
Inntekter investeringsdel	Linje 1 og 16 Investering	733 952	1 057 952
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	Linje 14 Drift	368 134	88 190
Sum anskaffelse av midler		58 395 364	57 952 859
Anvendelse av midler			
Utgifter driftsdel	Linje 12 - Linje 10 Drift	46 847 156	46 044 875
Utgifter investeringsdel	Linje 7 Investering	3 399 515	5 289 070
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	Sum linje 15 og 16 Drift	3 627	3 125
Sum anvendelse av midler		50 250 298	51 337 070
Anskaffelse - anvendelse av midler		8 145 066	6 615 789
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner		0	0
ENDRING ARBEIDSKAPITAL		8 145 066	6 615 789
BALANSE:		Regnskap	Regnskap
		2018	2017
Omløpsmidler			
Endring betalingsmidler	Linje 7 Balanse	8 658 676	1 566 757
Endring kortsiktige fordringer	Linje 5 Balanse	-325 746	5 519 097
Endring premieavvik	Linje 6 Balanse	132 424	620 649
Endring omløpsmidler		8 465 355	7 706 503
Kortsiktig gjeld		-320 289	-1 090 713
Endring annen kortsiktig gjeld	Linje 20-23 Balanse	-320 289	-1 090 713
Netto interne overføringer		0	0
Endring memoria i ubrukte lånemidler	Linje 27 Balanse	0	0
ENDRING ARBEIDSKAPITAL		8 145 065	6 615 790

En negativ endring av arbeidskapitalen viser at betalingsevnen/likviditeten er svekket.

Note 2 - Godtgjørelse og revisjonshonorar

Linje 5, 6 og 7 i driftsregnskapet

Ytelser til ledende personer og revisor	Lønn og annen godtgjørelse
Daglig leder	
Daglig leder pensjonskostnader	986 666
Styrets medlemmer	131 289
Revisor - honorar for revisjon	104 798
	102 700

Det er ikke gitt lån og sikkerhetsstillelser til fordel for ansatte, styremedlemmer eller medlemmer av representantskapet.

Noter 2018, s. 2 av 6

Note 3 - Pensjonsforpliktelse

(Linje 3, 6 og 18 i Balanseregnskap)

	2017	2018
Pensjonskostnad		
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	2 281 420	2 331 609
+ Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	1 131 715	1 280 537
= Brutto pensjonskostnad	3 413 135	3 612 146
- Forventet avkastning på pensjonsmidlene	1 198 847	1 388 007
= Netto pensjonskostnad (ekskl. adm.)	2 214 288	2 224 139
+ Sum amortisert premieavvik	376 408	512 390
+ Administrasjonskostnad/Rentegaranti	183 927	174 641
= Samlet pensjonskostnad (inkl. administrasjon)	2 774 623	2 911 170

	2017	2018
Premieavvik		
Innbetalt premie/tilskudd (ekskl. adm.)	3 166 160	2 859 513
- Netto pensjonskostnad	2 214 288	2 224 139
= Årets premieavvik	951 872	635 374
Sats for arbeidsgiveravgift	7,90 %	7,90 %
AGA av premieavviket	75 198	50 195
AGA av innbetalt premie/tilskudd (inkl. adm) (arbeidsgivers andel)	264 657	239 698

Innbetalt premie/tilskudd overstiger netto pensjonskostnad. Dermed skal premieavviket inntektsføres og balanseføres mot kortsiktig fordring. Virkningen i regnskapet blir dermed at det utgiftsføres et annet beløp enn faktisk innbetaling, nemlig pensjonskostnaden.

	2017	2018
Akkumulert og amortisert premieavvik		
Akkumulert premieavvik 31.12. f.å	2 287 935	2 863 398
+ Årets premieavvik	951 872	635 374
- Sum amortisert premieavvik	376 408	512 390
= Akkumulert premieavvik 31.12.d.å	2 863 399	2 986 382
AGA av amortisert premieavvik	30 012	40 754

Balanseførte størrelser

	Estimat 31.12.2017	Estimat 31.12.2018
Balanseført pensjonsforpliktelse		
Brutto påløpt forpliktelse	28 864 234	32 903 778
- Pensjonsmidler	28 862 635	33 272 182
= Netto forpliktelse før arbeidsgiveravgift	1 599	-368 404
AGA av (balanseført) netto forpliktelse	126	-29 104

Det er foretatt ny beregning av pensjonsforpliktelsene som ble balanseført i foregående års regnskap. Oppdaterte grunnlagsdata og årets forutsetninger er lagt til grunn.

Avviket mellom avlagte tall for pensjonsforpliktelser i foregående år og ny beregning kalles årets estimatavvik for pensjonsforpliktelser.

Avviket mellom avlagte tall for pensjonsmidlene i foregående år og faktiske pensjonsmidler kalles årets estimatavvik for pensjonsmidlene.

Stormen Konserthuset Bodø KF

Noter 2018, s. 3 av 6

Spesifikasjon av brutto pensjonsforpliktelse UB - Estimat			
	2017	2018	
+/-	Bto pensjonsforpl. IB 1.1 - estimat i fjor samt fusjon/fusjon	25 202 050	28 864 234
+/-	Estimatavvik forpliktelse IB 1.1	1 369 736	1 207 782
=	Overførte/mottatte avvik	0	0
=	Faktisk forpliktelse	26 571 786	30 072 016
+	Årets opptjening	2 281 420	2 331 609
+	Rentekostnad	1 131 715	1 280 537
-	Utbetalinger	1 120 687	780 384
=	Brutto pensjonsforpliktelse UB 31.12	28 864 234	32 903 778
Spesifikasjon av brutto pensjonsmidler UB - Estimat			
	2017	2018	
+/-	Bto pensjonsmidler IB 1.1 - estimat i fjor samt fusjon/fusjon	25 109 203	28 862 635
+/-	Estimatavvik midler IB 1.1	509 112	942 411
=	Overførte/mottatte avvik	0	0
=	Faktiske pensjonsmidler	25 618 315	29 805 046
+	Innbetalt premie/tilskudd (inkl adm)	3 350 087	3 034 154
+	Administrasjonskostnad/Rentegaranti	183 927	174 641
-	Utbetalinger	1 120 687	780 384
+	Forventet avkastning	1 198 847	1 388 007
=	Brutto pensjonsmidler UB 31.12	28 862 635	33 272 182
Økonomiske forutsetninger			
	2017	2018	
	Årlig avkastning	4,50 %	4,50 %
	Diskonteringsrente (risikofri rente)	4,00 %	4,00 %
	Årlig lønnsvekst	2,97 %	2,97 %
	Årlig vekst i folketrygdens grunnbeløp	2,97 %	2,97 %
	Årlig vekst i pensjonsreguleringen	2,20 %	2,20 %
	Amortiseringstid	7	7
Medlemsstatus			
	2017	2018	
	Antall aktive	87	83
	Antall oppsatte	79	100
	Antall pensjoner	7	8
	Gjennomsnittlig pensjonsgrunnlag, aktive	201 555	216 474
	Gjennomsnittlig alder, aktive	36,91	38,61
	Gjennomsnittlig tjenestetid, aktive	3,59	3,98

Føring av premieavvik og amortisering av premieavviket har hatt en negativ effekt på netto driftsresultat på kr 132 424

Premiefond pr. 31.12.2017

3 776 375

Årsresultat 2018 for Bodø kommunale pensjonskasse er ikke kjent pr. d.d., og dermed heller ikke saldo på premiefondet pr 31.12.2018

Stormen Konserthus Bodø KF

Noter 2018, s. 4 av 6

Note 4 - Anleggsmidler

(Linje 10 og 18 i Driftsregnskap samt linje 1 og 2 i Balanseregnskap)

Stormen konserthus Bodø KF følger i stor grad inndelingen av anleggsmidler og avskrivningsplan i hhtil regnskapsforskriftens § 8.

Selskapet har valgt å benytte avvikende avskrivningsplan på diverse oppgraderinger/utskiftinger på bygget.

Stormen konserthus Bodø KF har følgende anleggsmiddelgrupper med tilhørende avskrivningsplan:

AM gruppe	Avskrivn. plan	Etendeler
1	5 år:	EDB-utstyr, kontormaskiner og lignende.
2	10 år:	Anleggsmaskiner, maskiner, inventar og utstyr, verktøy og
3	25 år	Flygel samt bygningsmessige tilpasninger
4	15 år	Oppgraderinger bygg

Data	Anleggsmiddelgruppe			
	*0 + **1	2	3+4	Totalt
IB Inng saldo	1 055 242	3 986 496	2 582 076	7 623 814
Tilgang	513 373	404 027	2 482 115	3 399 515
Avskrivning	45 630	202 149	106 665	354 443
Opp-/nedskrivning				
Avgang				0
UB Utg. saldo	1 522 985	4 188 374	4 957 527	10 668 886
Gevinst v/avgang	0		0	0
Resterende år	**10 år	2-10 år	10-20 år	

*

Anleggsmiddelgruppe 0 vedr. kunstnerisk utsmykking.

Øversikt over aktiverte anleggsmidler:	Ansk.år	Restverdi	Avskrivningstid	st avskrivningstid
Lydmixer Kulturhus	2009	61 350	10	1
Trådløst utstyr	2013	514 393	10	5
Flygel (startet avskrivning i 2016)	2012	1 061 393	25	22
Kunstnerisk utsmykning		393 873		
Kassaapparat, betalingsterminaler	2014	45 629	5	1
Flygel	2017	341 280	10	9
Komplettering scenetrek	2017/2018	2 809 858	10	10
Lyssetting	2017/2018	266 263	10	10
Infoskjerm	2017/2018	1 083 483	5	5
Innglassing	2017	1 402 045	25	24
Kontor bibliotek	2017/2018	430 589	25	25
Ballettgulv	2018	632 952	25	25
Rekkverk orkestergrav	2018	139 463	25	25
Oppretting stolvogner og orkestergrav	2018	142 250	25	25
Truck, vaskemaskin	2018	195 230	10	10
Nye lys hovedinngangen	2018	335 703	15	15
Lys lille sal/Sinus - scenelys	2018	813 132	15	15

Stormen Konserthus Bodø KF

Noter 2018, s. 5 av 6

Note 5 - Langsiktig gjeld, renter og avdrag på lån

Selskapet har ikke tatt opp lån i 2018.

Selskapet har ikke garantiforpliktelser.

Note 6 - Spesifikasjon av samlede avsetninger og bruk av avsetninger i regnskapsåret

(Linje 21 og 27 i Driftsregnskap. Linje 10, 11 og 12 i Balanseregnskap)

Fond: avsetninger og bruk av avsetninger

	Saldo pr. 01.01.	Avsetning	Bruk	Saldo pr. 31.12.
Disposisjonsfond - drift/vedlikehold	21 652 221	7 242 488	2 665 563	26 229 146
Kunstnerisk fond PS 17/54	2 605 016	4 572 421	460 000	6 717 437
Fond - kunstnerisk utsmykking PS 15/40	1 000 000	0	150 000	850 000
Premieavviksfond PS 15/40	485 694	0	0	485 694
Avsatt bundet fond	1 423 000	0	1 368 000	55 000
Avsatt til bundet investeringsfond	43 871	0	0	43 871
Totalt	27 209 802	11 814 909	4 643 563	34 381 148

UB 31.12. viser saldo på disposisjonsfond, bundet driftsfond og bundet investeringsfond.

Disposisjonsfond - drift/vedlikehold.

Avsetning:

Budsjett 2018, jfr PS 17/174 Bystyret	7 242 488
Bruk: Finansiering investeringer	2 665 563

Kunstnerisk utviklingsfond:

Avsetningen som er foretatt er følgende:

Årsoverskudd 2017, jfr PS 18/50 Bystyret	2 704 421
Budsjett 2018, jfr PS 17/174 Bystyret	1 500 000
Budsjettregulering, jfr PS 18/82 Bystyret	-1 000 000
Styresak 22 18 - Flytte fra fond åpningslauget	1 368 000
	4 572 421

Bruk:

Styresak 39 18 Bodø Biennale	100 000
Styresak 47 18 Stormen-profil	150 000
Styresak 48 18 Fly Med!	210 000
	460 000

Fond - Kunstnerisk utsmykking

Bruk:

Styresak 29 18 Utsmykking trappenedgang	150 000
---	---------

Bundet fond gjelder Åpningslauget Stormen - hvor det er mottatt inntekter i 2013 og 2014 som er øremerket åpningsåret av Stormen. kr 1.368.000 er overført til kunstnerisk utviklingsfond. Styresak 22 18.

Note 7 - Kapitalkonto

(Linje 10, 16 og 18 i Driftsregnskap. Linje 3, 16 og 18 i Balanseregnskap)

Debetposter i året		Kreditposter i året:	
IB 01.01. (underskudd i kapital)		IB 01.01. (kapital)	8 660 628
Netto endringer pensjonsforpliktelser	4 039 544	Aktivering pensjons	4 409 547
Avskr. av fast eiendom og anlegg		Aktiv. av fast eiendr	2 482 115
Avskrivning av inventar og utstyr	354 443	Aktivering av invent	917 400
Nedskrivning - overf. Bodø kommune		Lån of. Bodø kommune	
Bruk av lånemidler		AGA pensjonsforpli	29 230
Balansé (kapital)	12 104 933		
Sum debet	16 498 920	Sum kredit	16 498 920

Stormen Konserthus Bodø KF

Noter 2018, s. 6 av 6

Note 8 Mellomværende med Bodø Kommune, fordring, gjeld

	Regnskap Stormen pr 31/12
Bodø Kommune - fordring	603 573
Bodø Kommune - gjeld til	-

Note 9 - Spesifikasjon av overføringer mellom foretak og kommunekasse

Av bokført beløp utgjør følgende føringer mellom foretak og kommunekasse:

Overføringer fra kommunekassen:

Overføring fra Bodø Kommune PS 15/132

Salg til egen kommune (FDVU Stormen bibliotek)

2018	2017	2016
21 850 000	23 621 000	23 000 000
6 603 777	6 447 999	4 511 856
2018	2017	2016
0	0	0

Overføringer til kommunekassen:

Overføring til Bodø kommune

Note 10 - Spesifikasjon av overføringer med krav til motytelser

Sykelønsrefusjon

Momskompensasjon drift

Kulturrådet

Bodø kommune - leie Stormen bibliotek

2018	2017
434 262	916 462
2 855 811	3 177 089
0	198 000
6 603 777	6 447 999
9 893 850	10 739 550

SAK 17/19

Årsregnskap 2018 Bodø Havn KF – uttalelse fra kontrollutvalget

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
24.04.2019

Vedlegg:

- Bodø Havn KF 29.03 2019: Styrets beretning 2018
- Bodø Havn KF 29.03 2019: Regnskap 2018
- Salten kommunerevisjon IKS, 12. april 2019: Brev – Revisjonsberetning 2018
- Salten kommunerevisjon IKS, 12. april 2019: Uavhengig revisors beretning (2018, Bodø Havn KF)

Bakgrunn:

Jfr Forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak § 16, skal regnskap og årsberetning vedtas av kommunestyret selv, senest 6 måneder etter regnskapsårets slutt. Årsberetning skal være oversendt kontrollutvalget før det avgir uttalelse til særregnskapet.

Foretakets årsberetning skal utarbeides i tråd med kommuneloven § 48 nr. 5, og i tråd med god kommunal regnskapsskikk. Kommunelovens § 48 nr 5 gir følgende krav til årsberetning:

I årsberetningen skal det gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme kommunens eller fylkeskommunens økonomiske stilling og resultatet av virksomheten, som ikke fremgår av årsregnskapet, samt om andre forhold av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen.

Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten.

Det skal redegjøres for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i fylkeskommunen eller kommunen. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt, og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å hindre forskjellsbehandling i strid med likestillingsloven, samt for å fremme formålet i diskrimineringsloven og i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.

Det kommunale foretaket Bodø Havn KF er kommunens havnefaglige organ. Foretaket skal jfr sine vedtekter "ivareta de administrative og forvaltningsmessige oppgaver Bodø kommune er tillagt etter havne- og farvannsloven". I tillegg skal Bodø Havn sørge for en rasjonell og effektiv havnedrift.

Bodø havn KF legger frem driftsregnskap for 2018 med et positivt netto driftsresultat med kr 9 985 945

(2017: positivt netto driftsres. kr 5 341 056, 2016: positivt netto driftsres. kr 14 874),

og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 9 985 945

(2017: mindreforbruk 5 341 056, 2016: mindreforbruk kr 14 874, 2015: mindreforbruk kr 714 955, 2014: merforbruk kr 24 717).

2018 er første regnskapsår etter at ANS Bodøterminalen ble innlemmet i Bodø Havn KF sitt regnskap.

Foretaket rapporterer om driftsinntekter på kr 43,9 mill, hvilket er kr 0,7 mill lavere enn budsjett. Andre salgs- og leieinntekter (landbasert utleie og båtplasser) viser en merinntekt med cirka kr 1,4 mill i forhold til budsjett. Andre driftsinntekter har et negativt avvik i forhold til budsjett med kr 2,2 mill. Avviket rapporteres å ha sammenheng med prosjekt «Byen og Havna II», og at refusjon for aktiviteten i prosjektet vi bli fakturert Bod kommune i 2019.04.12

Videre viser regnskapet driftsutgifter med kr 43,1 mill mot et budsjett på kr 48 mill. Det rapporteres mindreforbruk på lønn og sosiale utgifter, samt mindreforbruk konsulenttjenester.

Investeringsregnskapet viser at det er investert for kr 9,9 mill i 2018 (2017: kr 110,5 mill, 2016: kr 44,2 mill), mot et opprinnelig budsjett på kr 68,4 mill (regulert budsjett 13,35 mill). Investeringsregnskapet er gjort opp i balanse.

Foretakets regnskap for 2017 ble behandlet av bystyret i sak PS 18/52. Vedtaket inneholdt ikke forhold som forutsatte noen særskilt oppfølging fra kontrollutvalgets side.

Revisors beretning

Revisor har avlagt en revisjonsberetning med følgende konklusjon i sin uttalelse om årsregnskapet:

Vi har revidert særregnskapet for Bodø Havn KF som viser et netto positivt driftsresultat på kr 9 985 945,- og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 9 985 945,-. Særregnskapet består av balanse per 31. desember 2018, driftsregnskap og investeringsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til regnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende særregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Bodø Havn KF per 31. desember 2018, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk.

I tillegg har revisor uttalt seg om budsjett, årsberetningen og registrering / dokumentasjon. Revisors beretning er jfr vedlagte brev avgitt under forutsetning av at «styret vedtar det utkast til årsregnskap og årsberetning som revisjonen har hatt til gjennomgang og kontroll. Vi ber også at underskrevet versjon av styrets beretning og årsregnskap oversendes revisjonen når disse dokumenter er behandlet i styret.».

I forbindelse med at utvalget skal behandle regnskapet, er foretaket bedt om å komme til møtet kl 11.30 for å gi en redegjørelse om hovedtrekkene i fjorårets regnskap, samt om eventuelle særskilte forhold ved foretakets regnskap. I tillegg til dette også besvare eventuelle spørsmål fra kontrollutvalgets side.

Vurderinger:

Jfr Forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak § 15 Årsberetningens innhold, skal foretakets årsberetning utarbeides i tråd med kommunelovens § 48 nr 5. Dette betyr bl.a at det i årsberetningen skal gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme foretakets "økonomiske stilling og resultatet av virksomheten, som ikke fremgår av årsregnskapet, samt om andre forhold av vesentlig betydning" for foretaket.

Kontrollutvalgets sekretariat har ut over dette ikke funnet grunn til å kommentere forhold vedrørende regnskapet ut over det som fremgår av årsregnskapet, årsmeldingen og revisjonsberetningen.

Med det forbehold revisor har tatt ved avleggelse av sin beretning for regnskap 2018 for Bodø Havn KF, legges saken frem for kontrollutvalget med følgende

Forslag til vedtak:

Til bystyret i Bodø:

Kontrollutvalgets uttalelse om Bodø Havn KF sitt årsregnskap for 2018.

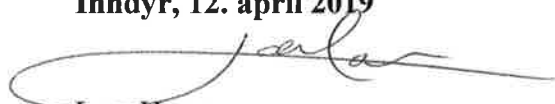
Kontrollutvalget har i møte 24. april 2019 behandlet Bodø Havn KF sitt årsregnskap for 2018.

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet, revisjonsberetningen datert 12.04.2019, og foretakets årsberetning for 2018. I tillegg har foretakets daglige leder og ansvarlig revisor supplert kontrollutvalget med muntlig informasjon om aktuelle problemstillinger

Kontrollutvalget registrerer at driftsregnskapet legges frem med et regnskapsmessig mindreforbruk med kr 9 985 945. Utvalget registrerer at foretakets styre foreslår at mindreforbruket settes av til disposisjonsfond drift. Kontrollutvalget har ingen kommentar til forslag til disponering.

Utover dette og det som fremgår av revisjonsberetningen til årsregnskapet datert xx. april 2019, har kontrollutvalget ingen merknader til Bodø Havn KF sitt årsregnskap for 2018.

Inndyr, 12. april 2019

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Salten kontrollutvalgsservice
Dato 12.04.2019
Jnr. 19/342
Arkiv nr. 412 8-3
Hjemmel u off:

Bodø Havn KF

Deres ref.:

Vår ref.: 5500/lak

Dato: 12. april 2019

REVISJONSBERETNING 2018

Vedlagt oversendes revisjonsberetning for 2018. Vi gjør oppmerksom på at revisjonsberetningen er avgitt under forutsetning av at styret vedtar det utkast til årsregnskap og årsberetning som revisjonen har hatt til gjennomgang og kontroll.

Vi ber også at underskrevet versjon av styrets beretning og årsregnskap oversendes revisjonen når disse dokumenter er behandlet i styret.

Liv Anne Kildal
Oppdragsansvarlig revisor

Kopi: kontrollutvalget i Bodø kommune

Bystyret i Bodø kommune

Salten kontrollutvalgsservice
Dato 12.04.2019
Jnr. 19/543
Arkiv nr. 412 8-3
Hjemmel u off:

Deres ref.:

Vår ref.: 5500.E6

Dato: 12. april 2019

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av særregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert særregnskapet for Bodø Havn KF som viser et positivt netto driftsresultat på kr 9 985 945,- og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 9 985 945,-. Særregnskapet består av balanse per 31. desember 2018, driftsregnskap og investeringsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende særregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Bodø Havn KF per 31. desember 2018, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av særregnskapet*. Vi er uavhengige av foretaket slik det kreves i lov og forskrift, og har oppfylt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i styrets beretning, men inkluderer ikke særregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

Hovedkontor Fauske

Postadresse: Postboks 140, 8201 Fauske
Besøksadresse: Torggata 10, 2.etg.
Telefon: 75 61 03 80
Faks: 75 61 03 89

Avdeling Bodø

Postadresse: Postboks 429, 8001 Bodø
Besøksadresse: Posthusgården, Havnegata 9
Telefon: 75 61 03 90
Faks: 75 61 03 98

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og særregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for særregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et særregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av særregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at særregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på særregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av foretakets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for særregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i særregnskapet stemmer med regulert særbudsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om særregnskapet er konsistente med særregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE)3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Bodø den 12. april 2019

Liv Anne Kildal

Liv Anne Kildal

Oppdragsansvarlig revisor

KOPI: Kontrollutvalget i Bodø kommune
Foretakets styre

Salten kontrollutvalgsservice
Dato 12.04.2019
Jnr. 19/391
Arkiv nr. 412 8.0
Hjemmel u off:

Styrets beretning 2018

1. OM FORETAKET

Bodø Havn KF er et kommunalt foretak eid av Bodø kommune. Selskapets virksomhet reguleres av kommuneloven, lov om havner og farvann (havne- og farvannsloven) av 17. april 2009, nr. 19 med tilhørende forskrifter, samt vedtekter for Bodø havnestyre vedtatt av Bodø bystyre den 14.06.2018. Bodø Havn har kontor i Bodø.

2. STYRE

Bodø havnestyre hadde i 2018 7 medlemmer, hvorav en representant er oppnevnt av fylkeskommunen og en ansattevalgt representant fra Bodø Havn. Bodø havnestyre avholdt 9 styremøter og behandlet 50 saker i 2018.

HAVNESTYRET I PERIODEN 2016 - 2019, liste pr. 31.12.2018

Representanter

Leder Inger-Hilde W. Tobiassen
Nestleder Inge Henning Andersen
Arlid Nohr
Cato Henriksen
Marit Sivertsen

Varerepresentant

Cecilie R. Lekang
Bernt Aanonsen
Jon Tørset
Tommy Wisth
Jeanette Schau

Nordland fylkeskommunes representant:

Arve Knutsen

Stian Hiis Bergh

Ansattevalgt representant:

Erlend A. Willumsen

Vegard Smådal

Det var skifte av styreleder senhøsten 2018, som medførte at hele styret velges på nytt. Bystyret valgte Inger-Hilde W. Tobiassen som ny styreleder, og nytt styremedlem ble Marit Sivertsen. Resterende styre ble gjenvalgt.

I juni 2018 vedtok bystyret overordnede eierstrategier overfor kommunale foretak samt retningslinjer for samhandling med kommunen. Samtidig besluttet bystyret spesifikke eierstrategier for Bodø Havn, samt nye vedtekter.

Med bakgrunn i disse overordnede føringene har styret i Bodø Havn i løpet av høsten 2018 utarbeidet ny strategi for 2019 – 2023 som ble vedtatt i styret i desember 2018 og orientert om i bystyret i januar 2019.

Styret har ansvaret for virksomhetens regnskap og formuesforvaltning. For å ivareta styrets internkontrolloppgaver blir havnestyret i hvert møte forelagt økonomirapporter med fokus på avviksforklaring. Det er igangsatt et større arbeid med endret rapportering på regnskapstall og nøkkelinformasjon for å sikre god styringsinformasjon.

3. REVISOR

Bodø Havn KF revideres av Salten kommunerevisjon IKS.

4. ADMINISTRATIVE FORHOLD OG AKTIVITETER

Bodø Havn ble ledet av ny havnedirektør Kjersti Stormo fra 19.02.2018. Frem til da var økonomi- og administrasjonssjef Jon-Arne Nymo konstituert i stillingen.

Selskapet hadde ved utgangen av året 14 ansatte (13,3 årsverk). I tillegg er selskapet knyttet til traieeordning Salten og fikk inn trainee fra sommeren 2018.

Bodø Havn har hatt 6475 anløp av næringsfartøy i 2018. Dette er en reduksjon i antall skip fra 2017 på 642 skip. Samlet brutto tonnasje økte like vel med 527.047 tonn til 17.108.054 tonn. Det har vært økning i aktiviteten til oppdretts-båter, grus og leilighetselementer til byggeprosjekter i Bodø samt last med flis til biobrenselanlegget Keiseren. I tillegg har flyttingen av Løvold AS til terminalområdet gitt en økning i antall anløp, samt at forsvaret har hatt flere flåtebesøk i Bodø.

Anløp	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Endring	Endring %
Januar	566	564	540	532	497	525	28	5,6 %
Februar	503	455	472	504	572	561	-11	-1,9 %
Mars	536	493	390	536	594	534	-60	-10,1 %
April	514	519	535	512	593	503	-90	-15,2 %
Mai	648	616	586	545	641	589	-52	-8,1 %
Juni	842	717	726	661	689	617	-72	-10,4 %
Juli	755	649	628	610	684	560	-124	-18,1 %
August	569	621	612	614	664	567	-97	-14,6 %
September	598	587	560	547	584	522	-62	-10,6 %
Oktober	527	523	553	630	535	492	-43	-8,0 %
November	524	551	523	469	580	534	-46	-7,9 %
Desember	464	400	407	395	484	471	-13	-2,7 %
Gj.sn	587	558	580	546	593	540	-54	-9,1 %
SUM	7 046	6 695	6 732	6 555	7 117	6 475	-642	-9,0 %

Tonnasje	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Endring	Endring %
Januar	1 258 854	1 254 577	1 267 247	1 282 569	1 112 387	1 258 490	146 103	13,1 %
Februar	1 276 186	1 112 350	1 152 206	1 026 297	1 214 189	1 313 401	99 212	8,2 %
Mars	1 628 667	1 352 335	1 387 307	1 356 225	1 379 119	1 339 665	-39 454	-2,9 %
April	1 395 558	1 174 632	1 334 238	1 191 895	1 178 095	1 300 540	122 445	10,4 %
Mai	1 602 195	1 372 611	1 461 464	1 559 416	1 322 475	1 424 750	102 275	7,7 %
Juni	1 968 228	1 446 124	1 547 522	1 655 146	1 585 018	1 776 332	191 314	12,1 %
Juli	2 237 150	1 609 365	1 629 648	1 691 602	1 800 763	1 814 993	14 230	0,8 %
August	1 472 304	1 456 190	1 589 704	1 582 401	1 628 088	1 649 180	21 092	1,3 %
September	1 399 221	1 358 527	1 433 461	1 355 231	1 325 155	1 365 135	39 980	3,0 %
Oktober	1 340 265	1 362 690	1 407 883	1 314 440	1 350 614	1 292 695	-57 919	-4,3 %
November	1 278 899	1 252 642	1 273 894	1 287 595	1 401 523	1 313 603	-87 920	-6,3 %
Desember	1 225 188	1 204 816	1 253 658	1 200 747	1 283 581	1 258 070	-24 511	-1,9 %
Gj.sn	1 507 040	1 329 738	1 421 068	1 375 314	1 381 751	1 425 671	43 921	3,2 %
SUM	18 084 475	15 956 859	16 738 232	16 503 764	16 581 007	17 108 054	527 047	3,2 %

Det har over flere år vært jobbet aktivt for å gjøre Bodø mer attraktiv som cruisedestinasjon, og Bodø Havn hadde 17 anløp av cruiseskip i 2018, en økning på 6 skip i forhold til 2017.

Passasjerkapasiteten på skipene i 2018 var på totalt 18.311, en økning fra 11 452 passasjerer i 2017. Innbooking av cruiseanløp gjøres 1-3 år i forkant, og prognosene viser en kraftig økning i dette segmentet for 2019 (30 skip) og 2020 (34 skip).

Bodø Havn er populær blant fritidsbåteiere. Vi opplever at gjestehavnen, som har en plassering midt i byen, er godt oppfylt gjennom sommeren. I Rønvika havn og marina kan vi tilby plass til et stort spekter av båtstørrelser og her vil vi kunne utvide dersom behovet vokser i årene som kommer.

Det pågår en transformasjon i enkelte områder av indre havn i Bodø, med bygging av bolig- og forretningsbygg samt utvikling av næringsaktiviteter på kai og kaimære områder. Bodø Havn bidrar til å tilrettelegge for slike etableringer og påser at utviklingen er avstemt mot den øvrige havneaktiviteten. Å legge til rette for aktivitet og økt bruk av næringsareal tilknyttet havna er viktig for å fremme vekst i næringsaktivitet i Bodø. Samtidig gir dette Bodø Havn inntektsgrunnlag for å ivareta sine primær oppgaver.

Bodø Havn har i sin strategi for 2019 blant annet:

- Skape et godt passasjerknutepunkt.
- Tilrettelegge for «moderne» godshåndtering.
- Utvikle fremtidens havneareal for gods og passasjerer.
- Utvikle gode og tilgjengelige kaier, samt by- og uterom.

Bodø er kommunikasjonssenter for regionen, og i Strategisk næringsplan 2017 -2021 sin handlingsplan er et fokusområde passasjerterminal på Rønvikleira. Samtidig ivaretas godstrafikk på Bodøterminalen som ble åpnet i 1983. Den består av flere terminalbygninger, kontorbygg, kaier og lagerområder. Terminalbygningene er oppført etter datidens behov, hvor logistikken ble utført etter helt andre prinsipper og krav enn dagens behov. Bygningene har også et vedlikeholdsetterslep, samt en Ro-ro løsning eid av Forsvaret som de kan flytte ved behov andre steder.

I årene fremover må Bodø Havn KF fokusere på å oppdatere Rønvikleira og Bodøterminalen for å kunne ivareta de forventningene som vår eier, passasjerer og næringslivet har. Det er igangsatt ett større utviklingsprosjekt i havnen, Byen og Havna II, som ser på 6 forskjellige utviklingsområder. Det strekker seg fra utvidelse ro/ro, feeder av fisk, godsstrømsanalyser til utvidelse av bygg og aktiviteter på terminalområdet. For flere av disse prosjektene fremheves viktigheten av å få på plass en effektiv godsforflytning mellom jernbaneterminalen og Terminalkaien. Dagens situasjon, som medfører kryssing av trafikkert vei, er til stor ulempe for den operative gjennomføringen når godset skal overføres mellom bane og båt.

Den nasjonale målsetningen om å overføre gods fra veg til sjø og bane, og Bodøs mål om å bli et intermodalt knutepunkt, forutsetter en mest mulig effektiv godsoverføring mellom jernbane og sjø. I reguleringsplan «Bodø stamnett-terminal» er dette løst ved at det er lagt inn etablering av en planskipt kryssing av veien. Imidlertid er den del av reguleringsplan som skulle skje på lenger sikt inne som et marginalprosjekt i Bypakke Bodø, dvs at den kun effektueres dersom rammen øker.

I tråd med nasjonale målsetninger om å overføre gods fra veg til sjø og bane, samt Bodø kommunes eierspesifikke strategier for Bodø Havn, er Bodø Havn pådriver i arbeidet med etablering av en Nord-Norgelinje som en effektiv nasjonal godskorridor mellom Oslo og Tromsø. En vellykket etablering vil bidra til at Bodø får en helt sentral posisjon som omlastingssted mellom jernbane og båt og vil legge grunnlaget for Bodø som knutepunkt for gods. I 2017-2018 ble dette prosjektet knyttet sammen med prosjekt Ace Green som sammen med miljøet på Helgeland ser på mulighet for etablering av en effektiv godskorridor med jernbane mellom det sentrale Europa, via Sverige (Kongsvinger), og Bodø, og videre båtforbindelse mellom Bodø og Tromsø. Bodø for Nord-Norgelinjen og for ACE Green vil det være avgjørende for å lykkes at man får redusert godsets framføringstid på jernbanen mellom Oslo og Bodø.

Asfaltering av bakarealer på Torgkaia ble ferdigstilt i 2018, samt byggingen av ny kai på Skjerstad. I tillegg er det startet et utredningsarbeid om ny molo på Givær.

Utbedringen av innseilingen til Bodø er et NTP-prosjekt som utføres av Kystverket i perioden 2017-2020. Arbeidet inkluderer forbedring og utdyping av innseilingen til Bodø, etablering av snubasseng i indre havn og utdyping inntil kai på Terminalkaien. Utdypingen inntil kai ble ferdigstilt november 2017 og har inkludert en utvidelse av Terminalkaien på 10 meter i full kailengde (350 meter) og dermed gitt 3,5 mål nytt kaiareal. I 2018-20 fortsetter Kystverket med videre utdyping i farleden inn til Bodøs havneområde, samt et snubasseng i indre havn.

Bodø Havn har i 2018 hatt fokus på oversikt over vedlikeholdsoppgavene fremover knyttet til kaier og bygg. Det er etablert et nytt ledelses, kvalitet og HMS-system som stadig får nye moduler for system, rutiner, kvalitet og FDV-arbeid. Dette muliggjør oversiktig rapportering til styret på viktige parameter innenfor kvalitet og HMS.

Det ble i 2016 gjennomført tilstandskontroll på alle kaier i indre havn. Totale kostnader ble på dette tidspunkt stipulert til ca 67 mil NOK. Forventet prisstigning og øket forfall på kaiene vil medføre en kostnadsøkning frem til prosjektene realiseres.

Det ble i 2017 gjort en teknisk tilstandsanalyse på bygninger. Stipulerte kostnader for tilbakeføring av bygningsmassen til opprinnelig standard med en usikkerhet på 25%, samt sanering av Skur C med bygging av nytt bygg, ble stipulert til ca. 50 mil NOK. Det bør gjøres en grundig vurdering der man hensyn tar kostnader, vurderer planløsning og utforming av eksisterende bygg opp mot eventuelt nybygg etter dagens standard og krav til gode logistikk-løsninger før rehabiliterings oppstart.

Bystyret bevilget i 2019 16 mil NOK til rehabilitering av første del med Vestbrekken. På grunn av at forfallet har gått veldig hurtig, anbefaler Norconsult at man ikke rehabiliterer, men heller river eksisterende kai og bygge nytt. Dette medfører en økt kostnad på ca. 5 mil NOK.

Det foretas fortiden en utredning som ser på hele terminalstrukturen for Bodøterminalen. Denne utredning vil være ferdig i løpet av april 2019.

Bodø Havn er deltaker i kommunens styringsgruppe for Ny By – Ny flyplass, der flyplassen flyttes først for å gi plass til byutvikling. Det frigjorte arealet skal utvikles på en helhetlig, langsiktig og miljøvennlig måte. Dette er et spennende utviklingsprosjekt som vil påvirke byen og havna i mange år fremover.

5. ØKONOMI

Etter styrets oppfatning gir det fremlagte resultatregnskapet og balanse med tilhørende noter fyllestgjørende informasjon om foretakets drift og stilling.

Det er ikke inntruffet andre forhold etter 31.12.2018 som er av betydning ved bedømmelse av selskapets resultat ut over ovennevnte, og som ikke fremkommer i årsregnskapet med noter.

Driftsregnskap pr 31.12.2018	Regnskap pr	Regnskap pr	Budsjett	Budsjett
Tekst	31.12.2017	31.12.2018	2018	avvik
Sum Primærinntekter	11 451 375	12 293 655	12 250 000	43 655
Andre salgs- og leieinntekter	19 766 721	29 339 942	27 900 000	1 439 942
Andre driftsinntekter	8 817 684	1 518 122	3 720 000	-2 201 878
Overføring distriktshavner	0	800 000	800 000	0
SUM DRIFTSINNTEKTER	40 035 780	43 951 719	44 670 000	-718 281
Lønnsutgifter	11 777 052	11 859 890	12 100 000	240 110
Sosiale Utgifter	2 670 283	2 271 311	3 200 000	928 689
Lønns- og sosiale kostnader	14 447 335	14 131 201	15 300 000	1 168 799
Driftskostnader distriktshavner		788 800	800 000	11 200
Andre driftskostnader	18 036 705	13 810 930	17 400 000	3 589 070
Sum distrikt- og andre driftskostnader	18 036 705	14 599 730	18 200 000	3 600 270
Avskrivninger	11 710 998	14 418 056	14 500 000	81 944
SUM DRIFTSKOSTNADER	44 195 038	43 148 987	48 000 000	4 851 013
Brutto driftsresultat	-4 159 258	802 732	-3 330 000	4 132 732
Finansinntekter	790 445	198 311	100 000	98 311
Finansutgifter	4 001 129	5 433 154	5 600 000	166 846
SUM FINANSTRANSAKSJONER	-3 210 684	-5 234 843	-5 500 000	265 157
Motpost avskrivning	11 710 998	14 418 056	14 500 000	81 944
Netto Driftsresultat	4 341 056	9 985 945	5 670 000	4 315 945
Overført fra ANS Bodøterminalen	1 000 000	0	0	0
Resultat	5 341 056	9 985 945	5 670 000	4 315 945

Våre primærinntekter er inntekter direkte fra sjørelatert næringsaktivitet. Disse inntektene er økt med 800.000 fra 2017.

Andre salgs- og leieinntekter er fra vår landbaserte utleieaktivitet pluss gjestehavn og leie av båtplasser. Her har inntektene økt med nesten 10.000.000 i forhold til 2017, og kommer av mer utleie av arealer samt at Bodø Havn overtok bygningsmassen fra ANS Bodøterminalen i 2018. I ANS Bodøterminalen var leieinntektene vel 7.000.000. Både sommerutleie i gjestehavnen og vinterutleie for båter som overvintrer i Bodø har økt i 2018. At alle båtplasser er utleid, viser at Bodø er en attraktiv by for båtfolket både på sommerstid og vinterstid. I tillegg har vi merinntekter på utleie av arealer til både eksisterende og nye kunder. Det er stor byggeaktivitet i byen, slik at behovet for å kunne leie sjønære arealer har økt.

Andre driftsinntekter gjelder refusjoner fra andre. I 2018 er refusjonene fra Kystverket på administrering av depotstyrke og øvelser, samt 460.000 i forbindelse med prosjekt Nord-Norgelinjen. Avviket i forhold til budsjett gjelder prosjektet Byen og Havna II, et samarbeidsprosjekt med Bodø kommune. Her vil vi fakturere aktiviteten i 2019. Det er et stort avvik i inntekter i forhold til 2017 da vi fikk ca kr 3,5 millioner i refusjon fra Bodø kommune til dekning av merkostnader i forbindelse med godsflytting mellom Terminalkai Sør og Terminalkaia, samt kr 3,2 millioner i saksomkostninger etter rettsaken med Hurtigruten.

Det er mottatt kr 800.000 til dekning av kostnader for drift og vedlikehold av distriktshavner i Bodø kommune.

Samlet ble driftsinntektene kr 43.951.719 mot ett budsjett på kr 44.670.000.

Lønns- og sosiale kostnader har et mindreforbruk i forhold til både budsjett og 2017. Årsaken til dette er 2 vakante stillinger samt lavere pensjonskostnader enn budsjettet.

Vi har brukt 788.800 i driftskostnader på arbeid ute i distriktshavnene i 2018.

I forhold til budsjett er det mindreforbruk på konsulenttjenester, da hovedtyngden av prosjektene i Byen og Havna II kommer i 2019. I tillegg er det reduksjon i markedsføring/ informasjonstiltak, kontingenter, kurs- og konferanseutgifter, reise- og oppholdsutgifter og på vedlikeholdssiden.

Avskrivninger er som budsjettet.

Netto finanskostnader har besparelser både i forhold til budsjett men økt i forhold til 2017. Dette fordi vi nå begynner å betale avdrag på ett av de store lånene som ble trukket opp for 5 år siden.

Resultatet for 2018 ble kr 9.985.945, noe som er kr 4.315.945 bedre enn budsjettet.

Bodø Havn har følgende fond pr. 31.12.2018:

Disposisjonsfond drift	kr. 6.475.082
Bundet driftsfond	kr. 170.000
Ubundet investeringsfond	kr. 1.741.200
Bundet investeringsfond (Molo Vest, Torgkaia, Molo Givær og kai Skjerstad)	kr. 990.875

Årsregnskap for 2018 er fastsatt iht. kommuneloven med forskrifter med et mindreforbruk på kr 9.985.945 som er foreslått overført til driftsfond til dekning av fremtidig vedlikehold. Årets resultat vil økte ovennevnte disposisjonsfond drift tilsvarende.

I investeringsbudsjettet for 2018 har vi kun hatt kapasitet til å gjennomføre 3 aktiviteter på prosjekter. Det er ferdigstilt asfaltering på Torgkaia kr 226.728, gjennomført forprosjekt på Molo Givær til kr 101.306 samt byget ny kai på Skjerstad på kr 9.574.193. Det resterende på de to siste prosjektene blir gjennomført i 2019.

I ovennevnte investeringsbudsjett er det brukt av bundet fond Torgkaia kr 226.728. Det var overført fra kommunen kr 120.000 til forprosjekt molo Givær. Resterende, kr 18.694 overføres bundet fond molo Givær. Det var også overført kr. 10.200.000 til prosjekt ny kai Skjerstad. Resterende kr 625.807 overføres bundet fond kai Skjerstad.

6. ARBEIDSMILJØ

Bodø Havn har et godt arbeidsmiljø hvor de ansatte gir uttrykk for at de trives på jobb. I Bodø Havn har det i mange år vært sterk fokus på det psykososiale arbeidsmiljøet, og gjennom bevisstgjøring av roller og arbeidsoppgaver er selskapets verdier blitt godt forankret.

Ansatte i Bodø Havn arrangerer årlig en felles dugnad med opprydning i havnearealene. I tillegg ble det i samarbeid med de ansatte arrangert blåtur, felles arrangement i forbindelse med Nordland Musikkfestukes årlige konsert på Nyholmen samt gjennomført tradisjonell sammenkomst med julemat før jul. Hver fredag er det felles møte for alle ansatte i lunsjen, der alle gir og får informasjon om det som har skjedd sist uke og det som planlegges fremover. I tillegg arrangeres det månedlige allmøter hvor vi går mer i dybden på gitte tema. Dette bidrar positivt både sosialt så vel som faglig.

Vi vurderer det lave sykefravær som en indikator på godt arbeidsmiljø. Egenmeldt fravær (fravær u/legemeldt langtidfravær) ble 0,51 % for 2018. Tilsvarende tall var 0,59 for 2017. Bodø Havn har et måltall på totalt sykefravær på under 2 %. Sykefraværet for 2018 ble 2,7 %. Tilsvarende tall for 2017 var 2,2 %. Det gir en tilstedeværelse blant ansatte for bedriften i 2018 på 97,3 %.

Som tidligere år ble det også i 2018 gjennomført medarbeidersamtaler. Dette er godt innarbeidet og er et nyttig verktøy for ansatte så vel som for ledelsen.

7. YTRE MILJØ OG SAMFUNNSANSVAR

Bodø Havn har som ambisjon å fokusere stadig sterkere på miljøfremmende tiltak og ble Miljøfyrtårnsertifisert i mai 2009 som den andre havnen i Norge. Bodø Havn ble re-sertifisert for 3 nye år fra 2018, og skal ha resertifisering innen mai 2021.

Bodø Havns egenaktivitet forurensrer ikke nevneverdig det ytre miljø. Samtidig har Bodø havn ambisjon om å være en aktiv bidragsyter til å redusere forurensningen. Det er lagt til rette for økt bruk av landstrøm ved etablering av uttak for landstrøm langs hele havnepromenaden, og på Terminalkai Sør er det lagt til rette med infrastruktur for fremtidig etablering av landstrøm. Bodø Havn fikk i desember 2018 17,1 millioner fra Enova til etablering av 4 landstrømanlegg, og finansierer de resterende 6 millionene i prosjektet selv. Prosjektet starter opp i 2019, og skal være ferdigstilt sommeren 2020.

Også i 2018 har Bodø Havn hatt et godt samarbeid med Kirkens bymisjon og deres prosjekt Jobb1 / Ren By. Her får Bodø Havn et renere havneområde samtidig som Kirkens bymisjon kan gi lavterskel jobbtillbud og derigjennom en meningsfull tilværelse for personer som har falt utenfor tradisjonelt arbeidsliv. Vi har også etablert samarbeidsavtale med BOPRO for tømning av søppelbokser langs havnepromenaden. Videre er Bodø Havn samarbeidspartner med IRIS Salten, og har bidratt aktivt til at deres strandryddeaksjon 2018 der det er samlet inn nesten 74 tonn avfall fra skjærgården utenfor Bodø.

8. LIKESTILLING OG TILTAK FOR Å SIKRE HØY ETISK STANDARD

Foretaket har som mål om å være en arbeidsplass der det råder full likestilling mellom kvinner og menn. Det skal ikke forekomme forskjellsbehandling grunnet kjønn i saker som for eksempel lønn, avansement og rekruttering i selskapet. Bodø havnestyre har vedtatt etiske retningslinjer for foretaket.

Av havnestyrets 7 medlemmer med stemmerett, er 2 kvinner (28 %). Av foretakets 14 fast ansatte er 3 kvinner (21 %), alle på heltid. I havnedirektørens ledergruppe er det en kvinne og fire menn.

Foretaket har stort fokus på innkjøp og at dette skal skje iht. Lov om offentlige anskaffelser. Foretakets miljøetikk ivaretas gjennom det regulære arbeid med vår Miljøfyrtårnsertifisering og fokus på miljø blant de ansatte. Ledelsen i foretaket har særlig som nevnt i pkt. 6 særlig fokus på det psykososiale arbeidsmiljøet i foretaket hvor vi skal behandle hverandre med respekt og med en vilje til å fremme godt samarbeide. Diskriminering med grunnlag i rase, kjønn, alder, seksuell legning eller religiøs overbevisning aksepteres ikke. Mobbing og seksuell trakassering skal ikke forekomme.

9. FORTSATT DRIFT

Årsberetningen er utarbeidet under forutsetningen om fortsatt drift, og det er etter det styret kjenner til ikke inntrådt forhold etter regnskapsårets utgang som har betydning for selskapets stilling og resultat.

Styret bekrefter at grunnlaget for fortsatt drift er til stede for selskapet.

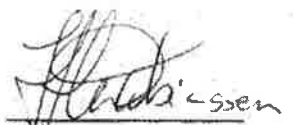
10. ÅRSRESULTAT OG DISPONERINGER

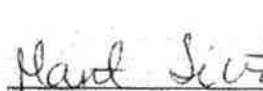

Styret foreslår følgende disponering av årsresultatet i Bodø Havn KF:

Overført til disposisjonsfond drift   kr. 9 985 945

Styret takker foretakets medarbeidere for arbeidsvilje og innsats i 2018. Styret takker også foretakets kunder og forretningsforbindelser for samarbeidet i året som er gått.

Styret i Bodø Havn KF,
Bodø den 31.12.2018 / 29.03.2019

Inger Hilde Tobiassen
Styreleder

Marit Sivertsen   Arild Nohr

Cato Henriksen

Inge Henning Andersen
Nestleder

_____
Arve Knutsen

_____
Erlend A. Willumsen

Kjersti Stormo
Havnedirektør

Foretaket har stort fokus på innkjøp og at dette skal skje iht. Lov om offentlige anskaffelser. Foretakets miljøetikk ivaretas gjennom det regulære arbeid med vår Miljøfyrtårnsertifisering og fokus på miljø blant de ansatte. Ledelsen i foretaket har særlig som nevnt i pkt. 6 særlig fokus på det psykososiale arbeidsmiljøet i foretaket hvor vi skal behandle hverandre med respekt og med en vilje til å fremme godt samarbeide. Diskriminering med grunnlag i rase, kjønn, alder, seksuell legning eller religiøs overbevisning aksepteres ikke. Mobbing og seksuell trakassering skal ikke forekomme.

9. FORTSATT DRIFT

Årsberetningen er utarbeidet under forutsetningen om fortsatt drift, og det er etter det styret kjenner til ikke inntrådt forhold etter regnskapsårets utgang som har betydning for selskapets stilling og resultat.

Styret bekrefter at grunnlaget for fortsatt drift er til stede for selskapet.

10. ÅRSRESULTAT OG DISPONERINGER

Styret foreslår følgende disponering av årsresultatet i Bodø Havn KF:

Overført til disposisjonsfond drift kr. 9 985 945

Styret takker foretakets medarbeidere for arbeidsvilje og innsats i 2018. Styret takker også foretakets kunder og forretningsforbindelser for samarbeidet i året som er gått.

Styret i Bodø Havn KF,
Bodø den 31.12.2018 / 29.03.2019

_____
Inger Hilde Tobiassen
Styreleder

_____
Marit Sivertsen

_____
Arild Nohr

_____
Cato Henriksen

_____
Inge Henning Andersen
Nestleder

_____
Arve Knutsen

_____
Erlend A. Willumsen

_____
Kjersti Stormo
Kjersti Stormo
Havnedirektør

REGNSKAP 2018

INNHOLDSFORTEGNELSE

HOVEDOVERSIKT:

Vedlegg 1.	Oversikt driftsregnskap	side 2.
Vedlegg 2.	Oversikt investeringsregnskap	side 2.
Vedlegg 3.	Oversikt balanseregnskap	side 3.

NOTER:

Note 1, 2, 3, 4, 5 og 6	side 4.
Note 7 og 8	side 5.
Note 9, 10, 11, 12 og 13	side 6.

OVERSIKT DRIFTSREGNSKAP 2018

	Regnskap 2018	Regulert budsjet 2 018	Opprinnelig budsjet 2 018	Regnskap 2017
Driftsinntekter				
Primærsinntekter	-12 295 855	-12 250 000	-12 100 000	-11 451 374
Salgs- og leiesinntekter	-29 339 942	-27 900 000	-26 200 000	-19 766 721
Overføringer med krav til motytelser (note 2)	-2 318 122	-4 520 000	-1 400 000	-8 817 684
Sum driftsinntekter	-43 951 719	-44 670 000	-39 700 000	-40 035 779
Driftsutgifter				
Lønn (note 10 og 13)	11 859 890	12 446 000	12 446 000	11 777 052
Sosiale utgifter	2 271 311	2 854 000	2 854 000	2 670 283
Kjøp av varer og tjenester	14 410 568	18 105 000	15 905 000	17 631 287
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon (note 10)	189 162	95 000	95 000	239 085
Overføringer				166 323
Avskrivninger (note 9)	14 418 056	14 500 000	14 500 000	11 710 998
Fordelte utgifter				0
Sum driftsutgifter	43 148 987	48 000 000	45 800 000	44 195 038
Brutto driftsresultat	-802 732	3 330 000	6 100 000	4 159 259
Finansposter				
Renteinntekter	-198 310	-100 000	-100 000	-790 399
Mottatte overføringer fra ANS Bødeterminalen	0	0	0	-1 000 047
Sum eksterne finansinntekter	-198 310	-100 000	-100 000	-1 790 446
Renteutgifter	3 334 220	4 000 000	4 000 000	2 830 030
Omk. Bank	0			
Avdragsutgifter	2 098 933	1 600 000	1 600 000	1 171 090
Mottatte avdrag på utlån				0
Sum eksterne finansutgifter	5 433 153	5 600 000	5 600 000	4 001 129
Resultat eksterne finanstransaksjoner	5 234 843	5 500 000	5 500 000	2 210 683
Motpost kalkulatoriske avskrivninger (note 9)	-14 418 056	-14 500 000	-14 500 000	-11 710 998
Netto driftsresultat	-8 985 945	-5 670 000	-2 900 000	-5 341 056
Interne finanstransaksjoner drift				
Bruk av tidligere års mindreforbruk	-5 341 056	-5 341 056	-5 341 056	-14 874
Bruk av (-) / overføring til (+) disposisjonsfond	5 341 056	5 341 056	5 341 056	14 874
Sum bruk av avsetninger	0	0	0	0
Sum avsetninger	0	0	0	0
Regnskapsmessig mindreforbruk	-9 985 945	-5 670 000	-2 900 000	-5 341 056

OVERSIKT INVESTERINGSREGNSKAP 2018

	Regnskap 2018	Regulert budsjet 2018	Opprinnelig budsjet 2018	Regnskap 2017
INVESTERINGER:				
Overføringer fra Statkommune				
Dekning av merforbruk				
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon (note 2)	9 902 227	13 350 000	68 400 000	110 473 311
Sum utgifter	9 902 227	13 350 000	68 400 000	110 473 311
Avsetning til bundet investeringsfond (note 5)	644 501			
Avsetning til ubundet investeringsfond				
Dekning av merforb. 2017	7 001 369	7 001 369	7 001 369	
Sum finansieringstransaksjoner	7 645 870	7 001 369	7 001 369	0
Finansieringsbehov	17 548 097	20 351 369	75 401 369	110 473 311
FINANSIERING:				
Bruk av lån 2017 (note 7 og 11)	4 609 982	4 609 982	4 609 982	0
Salg av aksjer og andeler (oppgjør ANS Bødeterminalen) 2017	2 391 387	2 391 387	2 391 387	82 608 613
Avsetning til investeringsfond, mindreforbruk 2018				765 525
Bruk av tidligere års utdisponert mindreforbruk 2018				192 423
Bruk av bundene investeringsfond (note 2 og note 5)	228 728	230 000	300 000	20 590 906
Bruk av overført ubrukt låneramme 2017	0	1 800 000	2 400 000	
Nytt lån		600 000		
Tilskudd finansiering fra Bodø kommune (note 2)	10 320 000	10 720 000	65 700 000	80 000
Sum finansiering	17 548 097	20 351 369	75 401 369	103 471 942
Avsetning til investeringsfond (note 5)	0	0	0	7 001 369

OVERSIKT BALANSE 2018

Eiendeler

A. Anleggsmidler

Faste eiendommer og anlegg (note 9)	
Utstyr, maskiner og transportmidler (note 9)	
Langsiktige fordringer	
Pensjonsmidler	
Aksjer og andeler	
Sum Anleggsmidler	

	2018	2017
	358 842 131	362 681 661
	2 243 898	2 919 999
		2 400 000
	37 769 407	31 692 408
	6 000	666 000
	394 861 436	400 360 268
	7 352 447	4 874 942
	4 586 607	4 448 488
	20 167 756	8 430 023
	32 106 810	17 753 453
	426 968 246	418 113 721
	6 475 083	1 134 026
	170 692	170 692
	990 875	573 102
	1 741 200	1 741 200
	9 985 945	5 341 056
	0	-7 001 369
	0	0
	158 937 540	167 254 199
	178 301 335	169 212 906
	29 370 570	29 078 637
	208 255 557	204 939 643
	237 626 127	234 018 280
	1 696 484	2 281 034
	3 534 015	4 297 346
		2 391 387
	5 810 285	5 932 769
	11 040 784	14 882 535
	426 968 246	418 113 721

B. Omløpsmidler

Kortiktig fordring	
Premieadvik (note 8)	
Kasse, postgiro og bankkanskudd	
Sum omløpsmidler	
SUM EIENDELER	

Egenkapital og gjeld

C. Egenkapital

Disposisjonsfond (note 3)	
Bundne driftsfond (note 5)	
Bundne investeringsfond (note 5)	
Ubundne investeringsfond (note 4)	
Regnskapsmessig mindreforbruk Driftsregnskap	
Udekket i investeringsregnskapet 2017	
Regnskapsmessig mindreforbruk	
Kapitalkonto (note 6)	
Sum egenkapital	

D. Gjeld

Pensjonsforpliktelser	
Andre lån	
Sum langsiktig gjeld	
Skyldig offentlige avgifter	
Leverandørgjeld	
Oppgjør ANS Bodeterminalen	
Annen kortiktig gjeld	
Sum kortiktig gjeld	
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	

Memorikonto

Ubrukta lånemidler	
Motpost memorikonto	

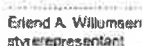
	790 018	0
	-790 018	0

Bode Havn KF

Bode, 31. desember 2018 / 20. mars 2019

Inger Hilda Toblassen
styrelleder

Inge Henning Andersen
nestleder

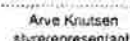

Erlend A. Willumsen
styrerepresentant

Gato Henriksen
styrerepresentant

Marit Sivertsen
styrerepresentant

Arild Nahr
styrerepresentant

Kersti Stormo
Havnedirektor

Arve Knutsen
styrerepresentant

Bodø Havn KF

ANALYSE REGNSKAP

OBLIGATORISKE NOTER:

Note 1. Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelserne i kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskapspraksis. All tilgang av midler i løpet av året som vedrører foretakets virksomhet fremgår av driftsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet gjøres normalt ikke. Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Det gjelder også interne finanstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er løst med årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke. Det er i lønnskuttbrev for 2018 avsatt 1,6 millioner i forbindelse med krav fra ansatte. I balanseregnskapet er anleggsmidler / eiendeler bestemt til varig eie eller bruk i foretaket. Andre eiendeler er omløpsmidler, dersom disse forfaller til betaling innen et år etter anskaffelsen.

Note 2. Spesifikasjon av overføringer mellom foretak og kommunkassen:

Fra	Til	Beløp	Gjelder
Bodø kommune	Bodø Havn	361 224	Lager Siviltforsvaret
Bodø kommune	Bodø Havn	10 200 000	Kai Skjerstad
Bodø kommune	Bodø Havn	120 000	Molo Givær
Bodø kommune	Bodø Havn	800 000	Distrikthavner

Bodø kommune overførte til Bodø Havn i forbindelse med bygging av ny Torgkai. Rest beløp for Torgkai fra 2017 var på kr 573.102. Det er brukt kr 226.728 til investering Torgkai i 2018. Rest kr 346.374 er inkludert i bundet investeringsfond. I tillegg er det overført kr 10 200.000 til kai Skjerstad fra kommunen. Av det er det brukt 9.574.193. Rest kr. 625.607 er overført bundne investeringsfond. Det er overført 120.000 fra Bodø kommun til forprosjekt Molo Givær. Av det er det brukt 101.306 i 2018. Restemøte er overført bundet investeringsfond. Det er bevilget 400.000 fra Bodø kommune til dyktarbeid på Blåkavær, som er foreslått overført 2019. Det kom ingen tilbydere. Bodø kommune har betalt kr 800.000 til dekning av kostnader for drift og vedlikehold av distrikthavner i 2018. Beløpet er ført i driftsregnskapet.

Note 3. Spesifikasjon av disposisjonsfond: kto. 2.560.000

Beholdning 01.01.2018	1 134 027
Bruk av fondsmidler	0
Avsatt til fond, overskudd 2017	5 341 056
Saldo disposisjonsfond 31.12.2018	6 475 083

Note 4. Spesifikasjon av ubundne kapitalfond: kto. 2.530.000

Beholdning 01.01.2018	1 741 200
Bruk av ubundet investeringsfond	0
Avsatt til ubunden investeringsfond	0
Saldo ubundne kapitalfond 31.12.2018	1 741 200

Note 5. Bundne fond

Spesifikasjon av bundne driftsfond: kto 2.550.000

Beholdning 01.01.2018 Molo Vest	170 692
Bruk av fond Molo Vest 2018	0
Saldo bundne driftsfond 31.12.2018	170 692

Spesifikasjon av bundne investeringsfond: kto 2.510.000

Beholdning 01.01.2018 fond Torgkai	673 102
Bruk av fond Torgkai 2018	226 728
Saldo bundne driftsfond 31.12.2018	346 374

Spesifikasjon av bundne investeringsfond fra 2018

Beholdning 01.01.2018 kai Skjerstad	0
Overført fra kommunen til kai Skjerstad 2018	10 200 000
Bruk av fond kai Skjerstad 2018	9 574 193
Saldo bundne driftsfond kai Skjerstad 31.12.2018	625 807

Spesifikasjon av bundne investeringsfond fra 2018

Beholdning 01.01.2018 fond molo Givær	0
Overført fra kommunen til molo Givær 2018	120 000
Bruk av fond molo Givær 2018	101 306
Saldo bundne driftsfond molo Givær 31.12.2018	18 694

Note 6. Spesifikasjon av kapitalkonto: kto 2.599.000

	Debet	Kreditt
01.01.2018 Saldo kapitalkonto	0	167 254 169
Aktivert investering	0	9 902 227
Avskrivninger 2018	14 418 056	
Bruk av lånemidler 2017/2018	4 609 982	
Tilskudd Bodø kommune		
Bortskrivning Saura og ANS Bodeterminalen	3 060 000	
Netto endringer pensjonsmidler	0	1 795 068
Avdrag på eksterne lån	0	2 084 086
	0	
	0	
31.12.2018 Balanse (kapital)	158 937 540	
	181 025 578	181 025 578

Bodø Havn KF
ANALYSE REGNSKAP

Note 7. Analyse Regnskap 2018 (endring av arbeidskapital)

BEVILGNINGSREGNSKAP:		2018
Anskaffelse av midler		
Inntekter driftsdel		43 951 719
Inntekter investeringsdel		12 711 387
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner		4 808 293
Sum anskaffelse av midler		61 471 399
Anvendelse av midler		
Utgifter driftsdel		28 730 931
Utgifter investeringsdel		9 902 227
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner		5 433 153
Sum anvendelse av midler		44 066 311
Anskaffelse - anvendelse av midler		17 405 088
Endring i ubrukte lånemidler		790 018
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner		
ENDRING ARBEIDSKAPITAL		18 195 106
BALANSE:		Regnskap 2018
Omløpsmidler		
Endring betalingsmidler		11 737 733
Endring kortsiktige fordringer		2 477 504
Endring premieavvik		138 119
Endring omløpsmidler		14 353 356
Kortsiktig gjeld		
Endring annen kortsiktig gjeld		3 841 750
ENDRING ARBEIDSKAPITAL		18 195 106

En negativ endring av arbeidskapitalen viser at betalingsevnen/likviditeten er svekket.

Noteopplysninger: 8 Pensjon

Årets netto pensjonskostnad spesifisert	2018	2017
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	952 979	1 179 186
Rentekostnad av pålept pensjonsforpliktelse	1 186 577	1 147 838
Brutto pensjonskostnad	2 139 556	2 327 022
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-1 448 462	-1 358 150
Netto pensjonskostnad	671 094	968 872
Sum amortisert premieavvik	739 762	653 349
Administrasjonskostnader	94 810	102 916
Samlet pensjonskostnad inkl adm.kostnader	1 505 666	1 725 137

Årets premieavvik	2018	2017
Innbetalt premie	1 637 372	1 556 667
- Netto pensjonskostnad	-765 904	-1 071 788
Årets premieavvik	871 468	484 879
Arb.giveravg. av premieavvik	68 546	38 305
Arb.giveravg. av innbet premie (arb.givers andel)	129 352	122 972

Akkumulert premieavvik	2018
Akkumulert premie pr 31.12.2017	4 116 213
Årets premieavvik	871 468
- amortisert premieavvik	-739 762
Akkumulert premieavvik pr 31.12.2018	4 247 919

Pensjonsmidler, Pensjonsforpliktelser og beregnet akkumulert premieavvik og beregn forutsetninger	Aktuarieregner. pensj poster	Bokførte pensj poster	Arbeids-giveravg.	Estimat-avvik
Pensjonsmidler 31.12.	33 769 407	33 769 407		0
Pensjonsforpliktelse 31.12.	29 892 635	29 892 635		0
Netto bokført pensjonsforpliktelse og arb.giveravgift av den		4 076 772	322 065	
Akkumulert premieavvik 31.12. og arb.giveravg. av det		4 247 916	338 693	
Netto ikke bokført estimatavvik				

Økonomiske forutsetninger og annet	2018
Avkastning på pensjonsmidler	4,50 %
Diskonteringsrente	4,00 %
Årlig lønnsvekst	2,97 %
Årlig G-regulering	2,97 %

Nota 9

Anleggsmiddelgruppe	Avskrivningsplan	18	Avskrivning	Tilgang	Avgang	UB
1 Kontorutstyr, IT	5 år	3 407 826,68	1 103 430,23	-	-	2 304 396,45
2 Biler, båter	10 år	2 919 999,82	678 101,00	-	-	2 243 898,82
3 Utstyr	10 år	1 474 545,00	311 376,60	-	-	1 163 168,40
4 Flytebrygger, utstyr brygger	20 år	66 788 616,77	4 180 539,57	-	-	62 608 077,20
5 Balgedemper, moloer, og bygg	40 år	192 150 716,72	5 376 693,07	226 725,00	-	187 000 747,65
6 Kaianlegg	50 år	98 862 155,33	2 849 915,57	9 675 499,00	-	105 687 738,76
		365 601 859,32	14 418 056,03	9 902 224,00	-	361 086 027,29

Nota 10

Lønn, godtgjørelse og revisjonshonorar 2018

Lønn og annen godtgjørelse havnedirektør 2018 fra 19.02.2018	kr	878 332,86
Godtgjørelse havnestyre	kr	145 963,00
Revisjonshonorar	kr	110 600,00

Nota 11

Låneopptak 2018

Bode Havn fikk tilsagn om et lån på kr 61.400.000 hos KLP i forbindelse med investeringer i 2014. Ved inngangen av året var kr. 5.400.000 igjen av rammen, og beløpet er trukket opp i 2018. Det er brukt 4.609.862 av dette til finansiering av investeringsunderskuddet i 2017, resterende kr 790.017 står på memokonto. Bode kommune har beregnet minimumsavdrag for hele kommunen inkl. Bode Havn. Er beskrevet i note i kommunens regnskap. Bode kommune betaler mer i avdrag på lån enn kommunelovens § 50 nr 7 (minimumskrav til avdrag) krever. Bode havn har avdragstøttet på sine store lån til 2019.

Nota 12

Fordringer og gjeld mellom kommune og foretak

Bode havn har ved årsskiftet fordringer på Bode kommune på kr. 60.204,50 som gjelder leie av lager for Sivilforsvaret, kr. 7.500,00 som gjelder leie av pareringsplass for dykkertjenesten kr. 155,00 som gjelder vogntogvederlag og 1.128.122,40 som gjelder tilbakebetaling festeavgift og eiendomsavgift. Beløpene har forfalt i 2019. Bode Havn er ved årsskiftet skyldig Bode kommune kr. 3.562,00 for arbeide fra bytekniikk. Beløpet har forfalt i 2019.

Nota 13

Skattetrekkkonto

Bode havn har i januar 2019 overført lønn som gjelder 2018. Denne kjøringen inneholdt også skattetrekk. Sum skattetrekk ved årsskiftet inneholder ikke beløpet fra januar men ble overført ved lønnskjøringen. Etter lønnskjøringen i januar er saldo på sperret skattetrekkkonto lik krav.

SAK 18/19

Årsregnskap Bodø kommune 2018 – uttalelse fra kontrollutvalget

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
24.04.2019

Vedlegg:

- Bodø kommune Årsregnskap 2018, signert, datert 15. februar 2019
- Bodø kommune Årsberetning 2018, signert, datert 15.3.2019
- Salten kommunerevisjon IKS 5. april 2019 – Brev til bystyret: Uavhengig revisors beretning for 2018
- Salten kommunerevisjon IKS april 2019 – Brev til kontrollutvalget: Revisjon av Bodø kommunes regnskap pr 31.12.2018
- Salten kommunerevisjon IKS 01.04.2019: Vurdering av finansforvaltningen i Bodø kommune for 2018

Bakgrunn for saken

Kontrollutvalget skal avgi sin uttalelse om årsregnskap 2018 til bystyret.

Det fremgår av Forskrift om kontrollutvalg § 7 at kontrollutvalget skal avgi "uttalelse om årsregnskapet". Kontrollutvalget avgir sin uttalelse til bystyret, men kopi av uttalelsen skal være formannskapet i hende "tidsnok til at det kan tas hensyn til den før dette organet avgir innstilling om årsregnskapet til kommunestyret/fylkestinget".

Innholdet i kontrollutvalgets uttalelse er ikke regulert i retningslinjer, lover eller forskrifter. Bestemmelsen gir kontrollutvalget rett til å knytte kommentarer til årsregnskapet med revisjonsberetning før årsregnskapet skal behandles i bystyret. Som grunnlag for kontrollutvalgets uttalelse om regnskapet ligger:

- Årsregnskapet for 2018, avlagt 15. februar 2019 av rådmann, kommunaldirektør og regnskapssjef
- Årsberetningen 2018, datert 15.03.2019
- Revisjonsberetningen for 2018, avlagt av Salten kommunerevisjon IKS 5. april 2019

I tillegg til ovennevnte dokumenter oversendes til orientering revisors brev datert 12. april 2019: «Revisjon av Bodø kommunes regnskap pr 31.12.2018». Vedlagt saken er også revisors vurdering av finansforvaltningen for 2018.

Årsberetningen inneholder økonomiske tilbakemeldinger tilknyttet regnskapet, og skal jfr forskrift om årsregnskap og årsberetning (§10) redegjøre for vesentlige avvik mellom utgifter hhv. inntekter i årsregnskapet og den bevilgning til formålet som er gitt i regulert budsjett.

Årsberetningen skal i henhold til kommuneloven § 48 nr 5 i tillegg inneholde følgende informasjon:

- Det skal redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten
- redegjørelse for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i kommunen.
- redegjørelse for tiltak som er iverksatt, og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å hindre forskjellsbehandling i strid med likestillingsloven, samt for å fremme formålet i diskrimineringsloven og i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.

Regnskapet er fremlagt med et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 0.

(mindreforbruk nevnte år: 2017: kr 121,2 mill, 2016: kr 89,4 mill, 2015: kr 60,6 mill, 2014 kr 4,7 mill, 2013: kr 0).

Netto driftsresultat 2018 er negativt med kr 7,1 mill (2017 pluss kr 79,2 mill, 2016: pluss kr 81,8 mill).

Årsberetningen gjør rede for at kommunen i utgangspunktet lå an til et merforbruk med kr 37,1 mill. Det regnskapsmessige resultatet på kr 0 fremkommer fordi kommunen måtte redusere planlagte avsetninger til fond for å oppnå et resultat i balanse. Budsjettert avsetning kr 86,7 mill til premieavviksfond ble dermed redusert til 49,6 mill. Regelverket som medfører nevnte strykning er fastsatt i Forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Budsjettavvik er forklart punkt for punkt i årsberetningens kapitel 3. Dette gjelder bl.a

Pkt 1 Brukerbetalinger kr 3,8 mill under budsjett, i hovedsak lavere inntekt fra foreldrebetaling SFO

Pkt 2 Merinntekter kr 15,5 mill for Andre salgs- og leieinntekter (2017: kr 14,7 mill), hvorav merinntekt kr 9,9 mill fra ny avtale om salg av tjenester og parkeringsinntekter.

Pkt 4 / 7 Merinntekt skatt / rammetilskudd samlet sett kr 50,6 mill

Pkt 8 Mindreinntekt eiendomsskatt kr 9,5 mill.

Pkt 10 Mindreutgift lønn kr 33,3 mill (2017: merforbruk kr 38,9 mill, 2016: mindreforbruk kr 54,0 mill 2015: mindreforbruk kr 39,0 mill). Det rapporteres at lønnsavsetningen har vært for høy, men det er likevel merforbruk for ekstrahjelp, overtid.

Pkt 11 Sosiale utgifter har et merforbruk kr 31,1 mill (2017: mindreforbruk på kr 4,0 mill (2016: mindreforbruk kr 33,1 i mill, 2015: mindreforbruk kr 35,5 mill). Årsberetningen kommenterer merforbruk i forhold til de tre pensjonskassene, samt merforbruk arbeidsgiveravgift og AFP.

Pkt 12 Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon hadde et merforbruk med kr 114,1 mill (2017: merforbruk kr 12 mill, 2016: merforbruk kr 56,7 mill, 2015: merforbruk kr 66,6 mill). Her nevnes årsaker som bl.a kjøp av vikartjenester (33,5 mill), kjøp av inventar og utstyr kr (33,9 mill)

Pkt 20 Rentekostnader var kr 6,3 mill lavere enn budsjett (2017: kr 4,1 mill høyere enn budsjett).

Avvik for de ulike avdelingene er som følger:

Tjenesteområde	Avvik i mill kr
Administrasjonsavdelingen	merforbruk 6,0
Økonomi- og finansavdelingen	mindreforbruk 3,4
Politikk, politisk sekretariat, rådmann	mindreforbruk 0,3
Nærings- og utviklingsavdelingen	merforbruk 2,0
OK-avdelingen	merforbruk 29,0
HO-avdelingen	merforbruk 40,1
Utbygging og Eiendom	mindreforbruk 1,6 *
Teknisk avdeling	mindreforbruk 9,7
Kommunens fellesområde	mindreforbruk 62,1

*) I årsberetningen kap 4.7 oppgitt til kr 1,7 mill.

I årsberetningens kap 4 Budsjettgjennomføring er det redegjort for årsaker til avvikene på de ulike avdelingene.

Innen OK-avdelingen viser årsberetningen viser bl.a til merforbruk Grunnskole kr 16,4 mill, merforbruk Barnevern kr 13,5 mill.

For HO-avdelingen er rapporteres det om merforbruk Institusjoner med kr 17,4 mill, Tildeling kr 13,3 mill og Miljøtjenesten 3,6 mill.

Investeringsregnskap

Årsberetningen redegjør for investeringsregnskapet i kapittel 5. Sum utgifter utgjør kr 1 001,2 mill, og det fremkommer et finansieringsbehov for året med kr 1098,8 mill (2017: kr 993,8 mill, 2016: kr 926,3 mill, 2015: kr 888,4 mill, 2014: kr 1 147 mill). Investeringsregnskapet er avlagt i balanse. Avvik i investeringsregnskapet er kommentert, herunder forsinket fremdrift for noen av prosjektene.

Likestilling og etikk og betryggende kontroll:

I årsberetningens kapittel 6 er det redegjort for den faktiske tilstand når det gjelder likestilling, samt om tiltak for å fremme likestilling og hindre forskjellsbehandling, herunder tiltak i forbindelse med Heltidskultur. I kapittel 8, Internkontroll rapporteres kort og generelt om temaet. Kapittel 9 Etisk standard, nevner gjennomførte tiltak på området.

Revisors beretning

Revisor har avlagt en revisjonsberetning med følgende konklusjon i sin uttalelse om årsregnskapet:

Vi har revidert Bodø kommunes årsregnskap som viser kr 2 850 651 000 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 0. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2018, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til regnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende særregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Bodø kommune per 31. desember 2018, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk.

I tillegg har revisor uttalt seg om budsjett, årsberetningen og registrering / dokumentasjon. Revisors beretning er avgitt uten forbehold eller merknader.

Regnskap for foretakene Bodø Spektrum KF, Bodø Havn KF og Stormen Kulturhus Bodø KF blir lagt frem i separate saker.

Kommunens regnskap for 2017 ble behandlet av bystyret i sak PS 18/48. Vedtaket inneholdt ikke forhold som forutsetter noen særskilt oppfølging fra kontrollutvalgets side.

Vurderinger:

Generelt sett kan det være aktuelt for kontrollutvalget i sin uttalelse å mene noe om regnskapsresultat og forslag til disponeringen av overskudd, eventuelt inndekking av underskudd. Gitt kontrollutvalgets oppgave bør uttalelsen fokusere på lovlighet og økonomiske konsekvenser heller enn politisk hensiktsmessighet.

Andre forhold det kan være aktuelt å uttale seg om er budsjettdisiplinen, informasjonsverdien i regnskap og årsberetning og den interne kontrollen.

Kontrollutvalget kan også finne det nødvendig å utdype / omtale forhold som fremkommer i revisjonsberetningen eller andre forhold kontrollutvalget anser for viktige i forhold til det avlagte regnskapet.

Kontrollutvalgets sekretariat har ikke funnet grunn til å kommentere forhold vedrørende regnskapet ut over det som fremgår av årsregnskapet, årsberetningen og revisjonsberetningen.

I tilknytning til saken er administrasjonen kalt inn til møtet kl 11.45 for å redegjøre om hovedtrekkene i regnskapet, samt svare på spørsmål fra kontrollutvalget.

Forslag til vedtak:

Til bystyret i Bodø:

Kontrollutvalgets uttalelse om Bodø kommunes årsregnskap for 2018.

Kontrollutvalget har i møte 24. april 2019 behandlet Bodø kommunes årsregnskap for 2018.

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet, revisjonsberetningen datert 05.04.2019, og rådmannens årsberetning for 2018. I tillegg har ansvarlig revisor og rådmannen supplert kontrollutvalget med muntlig informasjon om aktuelle problemstillinger

Kontrollutvalget mener at presentasjon av årsregnskapet med tilhørende spesifikasjoner og noter samt rådmannens årsberetning, tilfredsstiller brukernes informasjonsbehov og gir et riktig inntrykk av Bodø kommunes aktivitet i 2018.

Kontrollutvalget har merket seg at årsregnskapet for 2018 viser et mindreforbruk med kr 0.

Ut over ovennevnte, og det som fremgår av saksfremlegget til kontrollutvalget i regnskapssaken og revisjonsberetningen av 05.04.2019, har kontrollutvalget ikke merknader til Bodø kommunes årsregnskap for 2018.

Inndyr, 10. april 2019

Lars Hansen

Sekretær for kontrollutvalget

Salten kontrollutvalgsservice

Dato 08.09.2019

Jnr. 19/326

Arkivnr. 412 7.0

Hjemmel u oif:

Årsregnskap 2018

Innholdsfortegnelse

Regnskapsskjema 1A	9
Regnskapsskjema 1B	10
Regnskapsskjema 2A	11
Regnskapsskjema 2B	12
Driftsregnskap pr rammeområde	17
Noter	18
Note 1 Regnskapsprinsipper.....	18
Note 2 Organisering av kommunal virksomhet.....	20
Note 3 Endring i arbeidskapital.....	21
Note 4 Brukerbetalinger.....	22
Note 5 Andre salgs- og leieinntekter.....	22
Note 6 Overføringer med krav til motytelser.....	23
Note 7 Antall ansatte og ytelser til ledende personer og revisor.....	23
Note 8 Pensjon.....	24
Note 9 Varige driftsmidler.....	28
Alle tall i 1 000 kr.....	29
Note 10 Investeringer i nybygg og nyanlegg.....	30
Note 11 Utlån	30
Note 12 Aksjer og andeler Alle tall i 1000 kr	32
Note 13 Salg av finansielle anleggsmidler.....	34
Note 14 Kortsiktige fordringer.....	34
Note 15 Bankinnskudd og kontanter	35
Note 16 Langsiktig gjeld og avdrag på lån.....	36
Note 17 Avdrag formidlingslån (Startlån).....	37
Note 18 Finansielle eiendeler og forpliktelser	38
Note 19 Garantiansvar.....	39
Note 20 Andre vesentlige forpliktelser.....	39
Note 21 Avsetninger og bruk av avsetninger (fond).....	40
Note 22 Strykninger og avslutningsposterings	41
Note 23 Egenkapitalkontoen «endring regnskapsprinsipp»	42
Note 24 Egenkapitalkontoene regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	42
Note 25 Egenkapitalkontoen kapitalkonto	43
Note 26 Kortsiktig gjeld.....	43

Note 27 Selvkost.....	44
Note 28 Usikre forpliktelser og hendelser etter balansedagen.....	46
Note 29 Spesifikasjon av uvanlige og vesentlige poster og transaksjoner.....	46
Note 30 Virkning av endringer av regnskapsprinsipper, regnskapsestimer og korrigerings av tidligere års feil.....	46
Note 31 Eiendeler, gjeld og egenkapital overdratt til og mottatt fra KF.....	46
Note 32 Mellomværende med KF/§27-samarbeid	47
Note 33 Overføringer til/fra §27 og §28-samarbeid.....	48
Note 34 Overføringer til KF/IKS.....	49
Note 35 Skattekostnad.....	49

Økonomisk oversikt drift		Revidert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Note	Regnskap 2018			
Alle tall i 1000 kr				
Driftsinntekter				
	4	136 588	140 392	133 433
	5	368 629	353 099	365 104
	6	530 104	512 164	478 439
		1 221 789	1 240 584	1 213 175
		128 003	123 808	139 182
		6 605	7 072	5 533
		1 519 334	1 449 998	1 418 063
		218 092	227 600	248 822
		204	150	204
		4 129 348	4 054 867	4 001 955
Driftsutgifter				
	7	2 088 195	2 121 458	1 967 174
	8	410 048	378 921	390 841
		786 573	672 492	744 026
		485 329	471 844	450 635
	33/34	343 142	345 400	327 584
	9	214 723	218 604	219 234
		-221 184	-219 416	-208 369
		4 106 827	3 989 302	3 891 125
Brutto driftsresultat		22 520	65 565	110 830
Finansinntekter				
	12	68 293	63 667	55 222
	18	21	0	1 470
	11	292	331	527
		68 606	63 998	57 219
Finansutgifter				
		102 767	109 066	101 016
	18	93	0	52
		209 360	199 463	206 104
	11	765	902	919
		312 985	309 431	308 091
Resultat eksterne finanstransaksjoner		-244 379	-245 433	-250 872
	9	214 723	218 604	219 234
Netto driftsresultat		-7 135	38 735	79 191

Økonomisk oversikt drift - fortsettelse	Note	Regnskap 2018	Revidert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Alle tall i 1000 kr					
Interne finanstransaksjoner					
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	24	121 220	121 220	0	96 509
Bruk av disposisjonsfond	21	69 917	69 917	1 500	4 645
Bruk av bundne fond	21	30 645	21 897	7 072	24 056
Sum bruk av avsetninger		221 783	213 034	8 572	125 210
Overført til investeringsregnskapet		21 257	21 483	1 500	11 513
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	24	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	21	161 813	198 899	513	52 238
Avsetninger til bundne fond	21	31 577	31 388	150	19 430
Sum avsetninger		214 647	251 769	2 163	83 181
Regnskapsmessig mindreforbruk	24	0	0	0	121 220

Økonomisk oversikt investering		Regnskap	Rev. Budsjett	Oppr. Budsjett	Regnskap
	Note	2018	2018	2018	2017
Alle tall i 1000 kr					
Inntekter					
Salg av driftsmidler og fast eiendom	9	17 560	18 000	66 000	10 080
Andre salgsinntekter		1 723	0	0	1 724
Overføringer med krav til motytelse		26 921	60 708	53 254	93 848
Kompensasjon for merverdiavgift		145 440	152 934	149 361	107 380
Statlige overføringer		9 527	2 526	0	500
Andre overføringer		7 237	2 350	0	7 490
Renteinntekter, utbytte og eieruttak		0	0	0	0
Sum inntekter		208 408	236 518	268 615	221 022
Utgifter					
Lønnsutgifter		2 887	0	0	4 552
Sosiale utgifter	8	697	0	0	1 085
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon		840 587	970 639	812 286	617 356
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon		0	0	0	0
Overføringer		157 069	153 776	154 391	112 743
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutg.		0	0	0	0
Fordelte utgifter		0	0	0	0
Sum utgifter		1 001 240	1 124 415	966 677	735 735
Finanstransaksjoner					
Avdragsutgifter	16/17	101 205	99 094	40 326	35 135
Utlån	11	156 269	130 050	100 000	132 777
Kjøp av aksjer og andeler	12	3 117	3 117	1 500	54 372
Avsetninger til ubundne investeringsfond	21	44 704	25 456	66 000	35 742
Avsetninger til bundne fond	21	704	660	0	44
Sum finansieringstransaksjoner		305 999	258 377	207 826	258 071
Finansieringsbehov		1 098 831	1 146 274	905 888	772 785
Dekket slik:					
Bruk av lån		926 203	993 145	854 202	630 432
Salg av aksjer og andeler		7 700	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån		60 677	45 330	40 326	108 316
Bruk av tidligere års udisponert		0	0	0	0
Overføringer fra driftsregnskapet		21 257	21 683	1 500	11 513
Bruk av disposisjonsfond	21	2 400	2 400	0	1 996
Bruk av bundne driftsfond	21	0	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	21	80 445	83 716	9 860	20 383
Bruk av bundne investeringsfond	21	149	0	0	146
Sum finansiering		1 098 831	1 146 274	905 888	772 785
Udekket/udisponert		0	0	0	0

Balanseregnskap		Regnskap	Regnskap	Regnskap
	Note	2018	2017	2016
Alle tall i 1000 kr				
EIENDELER				
Anleggsmidler		13 177 598	11 915 603	10 984 841
Herav:				
Faste eiendommer og anlegg	9	7 628 547	6 893 376	6 408 638
Utstyr, maskiner og transportmidler	9	228 957	182 644	177 159
Utlån	11/17	678 990	583 339	558 982
Aksjer og andeler	12	389 981	394 544	340 171
Pensjonsmidler	8	4 251 123	3 861 700	3 499 890
Omløpsmidler		1 753 973	1 757 489	1 422 674
Herav:				
Kortsiktige fordringer	14/32	264 888	271 901	234 244
Premieavvik	8	266 646	229 378	231 823
Aksjer og andeler, kortsiktige		0	0	0
Obligasjoner, sertifikater	18	117 368	116 714	101 094
Bankinnskudd, kasse	15	1 105 071	1 139 496	855 513
SUM EIENDELER		14 931 571	13 673 092	12 407 514
EGENKAPITAL OG GJELD				
Egenkapital		4 435 342	4 120 087	3 770 942
Herav:				
Disposisjonsfond	21	216 392	126 897	70 427
Bundne driftsfond	21/27	95 477	94 545	99 171
Ubundne investeringsfond	21	327 911	363 652	348 293
Bundne investeringsfond	21	19 055	18 500	18 601
Endring i regnskapsprinsipp	23	42 692	42 692	42 692
Regnskapsmessig mindreforbruk	24	0	121 220	89 388
Regnskapsmessig merforbruk	24	0	0	0
Kapitalkonto	25	3 733 815	3 352 581	3 102 370
Gjeld				
Langsiktig gjeld		9 792 944	8 964 184	8 123 553
Herav:				
Pensjonsforpliktelser	8	4 514 587	4 249 153	3 955 809
Sertifikatlån	16	859 377	1 137 217	667 257
Andre lån	16	4 418 980	3 577 813	3 500 486
Kortsiktig gjeld		703 285	588 821	513 020
Herav:				
Annen kortsiktig gjeld	26/32	703 285	588 821	513 020
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		14 931 571	13 673 092	12 407 514

Balanseregnskap

Alle tall i 1000 kr

MEMORIAKONTI

	Note	Regnskap 2018	Regnskap 2017	Regnskap 2016
Memoriakonto		546 478	579 498	405 502
Herav:				
Ubrukte lånemidler		348 900	400 901	240 822
Andre memoriakonti		197 577	178 596	164 680
Motkonto for memoriakontiene		-546 478	-579 498	-405 502

Bodø den 31. desember 2018
15. februar 2019

Rolf Kåre Jensen
rådmann

Kornelija Rasic
kommunaldirektør
for økonomi og finans

Linda Johnsen
regnskapssjef

Regnskapsskjema 1A

Regnskapsskjema 1A Driftsregnskapet	Regnskap 2018	Rev. Budsjett 2018	Oppr. Budsjett 2018	Regnskap 2017
Skatt på inntekt og formue	1 519 334	1 449 998	1 449 998	1 418 063
Ordinært rammetilskudd	1 221 789	1 240 584	1 240 584	1 213 175
Skatt på eiendom	218 092	227 600	252 600	248 822
Andre direkte eller indirekte skatter	204	150	150	204
Andre generelle statstilskudd	128 003	123 808	117 765	139 182
Sum frie disponible inntekter	3 087 421	3 042 140	3 061 097	3 019 446
Renteinntekter og utbytte	68 293	63 667	49 407	55 222
Gevinst finansielle instrumenter (OM)	21	0	0	1 470
Renteutg., provisjoner og andre fin.utg.	102 767	109 066	100 929	101 016
Tap finansielle instrumenter (OM)	93	0	0	52
Avdrag på lån	209 360	199 463	198 789	206 104
Netto finansinnt./utg.	-243 906	-244 862	-250 312	-250 480
Til dekning av tidl regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	161 813	198 899	513	52 238
Til bundne avsetninger	31 577	31 388	150	19 430
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	121 220	121 220	0	96 509
Bruk av ubundne avsetninger	69 917	69 917	1 500	4 645
Bruk av bundne avsetninger	30 645	21 897	7 072	24 056
Netto avsetninger	28 392	-17 253	7 909	53 542
Overført til investeringsregnskapet	21 257	21 483	1 500	11 513
Til fordeling drift	2 850 651	2 758 543	2 817 194	2 810 995
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	2 850 651	2 758 543	2 817 194	2 689 775
Regnskapsmessig mindreforbruk	0	0	0	121 220

Regnskapsskjema 1A er obligatorisk iht "Forskrift om årsregnskap og årsberetning (for kommuner og fylkeskommuner)" og viser kommunens frie inntekter, finansinntekter og -utgifter, samt avsetning og bruk av fond der fullmakt ikke er delegert etatene/avdelingene.

Disponeringen av frie inntekter (redusert for netto finansutgifter og netto avsetninger til fond) pr rammeområde fremgår av regnskapsskjema 1B.

Regnskapsskjema 1B (neste side) er obligatorisk iht "Forskrift om årsregnskap og årsberetning" og viser kommunens anvendelse av frie inntekter (redusert for netto finansutgifter og netto avsetninger til fond) pr rammeområde. Tallene i regnskapsskjema 1B kan avvike fra "Driftsregnskap pr rammeområde" da avsetninger og bruk av fond ikke er med i regnskapsskjema 1B, mens disse er inkludert i tallene i "Driftsregnskap pr rammeområde". Videre inngår frie inntekter (skatt, rammetilskudd mm) i tallene for rammeområde 8 i "Driftsregnskap pr rammeområde", mens disse er holdt utenom i regnskapsskjema 1B, da de inngår i regnskapsskjema 1A.

Regnskapsskjema 1B

Driftsregnskapet Alle tall i 1000 kr	Regnskap 2018	Rev. Budsjett 2018	Oppr. Budsjett 2018	Regnskap 2017
Administrasjon				
Sum utgifter	141 770	130 102	129 291	133 574
Sum inntekter	-27 895	-22 214	-21 414	-26 488
Sum fordelt	113 876	107 888	107 877	107 087
Oppvekst og kultur				
Sum utgifter	1 610 898	1 565 186	1 558 156	1 539 119
Sum inntekter	-282 167	-263 545	-229 838	-258 352
Sum fordelt	1 328 731	1 301 641	1 328 318	1 280 766
Helse og omsorg				
Sum utgifter	1 584 534	1 525 055	1 430 043	1 453 193
Sum inntekter	-471 025	-453 091	-354 432	-441 923
Sum fordelt	1 113 509	1 071 964	1 075 611	1 011 270
Utbygging og eiendom				
Sum utgifter	164 692	169 268	160 283	150 839
Sum inntekter	-38 235	-41 292	-39 667	-33 188
Sum fordelt	126 457	127 976	120 616	117 651
Næring og utvikling				
Sum utgifter	46 096	46 258	44 078	40 599
Sum inntekter	-17 285	-19 540	-19 442	-18 451
Sum fordelt	28 811	26 718	24 636	22 148
Teknisk				
Sum utgifter	386 397	390 702	382 277	387 175
Sum inntekter	-301 067	-304 956	-303 891	-308 135
Sum fordelt	85 330	85 746	78 386	79 040
Økonomi og finans				
Sum utgifter	68 946	72 061	63 786	66 554
Sum inntekter	-20 918	-20 302	-15 136	-19 570
Sum fordelt	48 027	51 759	48 650	46 984
Rammeområde 8				
Sum utgifter	325 445	310 989	308 794	329 360
Sum inntekter	-319 535	-326 138	-275 695	-304 531
Sum fordelt	5 910	-15 149	33 099	24 829
Sum fordelt	2 850 651	2 758 543	2 817 194	2 689 775
Til fordeling fra skjema 1A	2 850 651	2 758 543	2 817 194	2 810 995
Mer/Mindreforbruk	0	0	0	121 220

Regnskapsskjema 2A

Regnskapsskjema 2A Investeringsregnskapet	Regnskap 2018	Rev. Budsjett 2018	Oppr. Budsjett 2018	Regnskap 2017
Investeringer i anleggsmidler	1 001 240	1 124 415	966 677	735 735
Utlån og forskutteringer	156 269	130 050	100 000	132 777
Kjøp av aksjer og andeler	3 117	3 117	1 500	54 372
Avdrag på lån	101 205	99 094	40 326	35 135
Avsetninger	45 408	26 116	66 000	35 787
Årets finansieringsbehov	1 307 239	1 382 792	1 174 503	993 807
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	926 203	993 145	854 202	630 432
Inntekter fra salg av anleggsmidler	25 260	18 000	66 000	10 080
Tilskudd til investeringer	16 764	4 876	0	7 990
Kompensasjon for merverdiavgift	145 440	152 934	149 361	107 380
Mottatte avdrag på lån og refusjoner	87 597	106 038	93 580	202 164
Andre inntekter	1 723	0	0	1 724
Sum ekstern finansiering	1 202 987	1 274 993	1 163 143	959 769
Overført fra driftsregnskapet	21 257	21 683	1 500	11 513
Bruk av avsetninger	82 994	86 116	9 860	22 524
Sum finansiering	1 307 239	1 382 792	1 174 503	993 807
Udekket/udisponert	0	0	0	0

Regnskapsskjema 2A er obligatorisk iht "Forskrift om årsregnskap og årsberetning" og viser kommunens samlede investeringer (både driftsmidler og finansielle anleggsmidler) i løpet av regnskapsåret, samt finansieringen av disse. Spesifikasjon av kommunens investeringsprosjekter fremgår av regnskapsskjema 2B.

Regnskapsskjema 2B

Investeringsregnskapet pr prosjekt (Alle tall i 1000 kr)		Regnskap 2018	Rev Budsj 2018	Oppr Budsjett 2018	Regnskap 2017
Skoler					
9 217	BANKGATA SKOEL, UTEAREAL	10 457	1 750	-	697
9 219	ASPÅSEN SKOLE	-	-	50 000	-
9 224	ASPÅSEN SKOEL (HOVEDPROSJEKT)	45 559	50 000	-	7 694
9 225	ALSTAD UNGDOMSSKOLE, REHABILITERING	9 380	10 000	15 000	26 909
9 230	TVERLANDET SKOLE	160 756	161 000	110 300	165 258
9 233	UTEOMRÅDER SKOLER	1 190	1 194	1 750	98
9 236	OPPGRADERING AV BRANNTTEKNISK ANLEGG	5 004	7 000	7 000	9 277
9 241	ØSTBYEN SKOLE (2016-)	663	700	500	-
9 249	REHABILITERING SKOLEBYGG (PS 11/XX)	5 705	7 250	7 250	5 743
9 251	MØRKVEDBUKTA SKOLE	4 488	4 500	12 000	2 003
9 252	RØNVIK SKOLE - HELSEBYGG	974	1 500	2 400	1 506
9 260	ALSTAD BARNESKOLE	967	1 000	1 000	-
9 262	ASPÅSEN MODULBYGG	25 550	27 000	22 000	-
9 263	MODULBYGG BVO	-	-	20 000	-
9 940	REHABILITERING	12 058	23 250	28 000	1 276
9 955	ENØK OPPGRADERING VARMESTYRING	3 371	5 050	5 050	7 128
	Øvrige avsluttede prosjekter 2017	-	-	-	2 389
Sum		286 121	301 194	282 250	229 970
Barn og unge					
9 238	OPPGRADERING EL-ANLEGG	4 434	4 500	3 000	3 201
9 239	BARNEHAGE RØNVIK	23	100	-	214
9 280	OPPGRADERING AV VVS ANLEGG - SKOLER/BHG	6 362	10 000	10 000	9 769
9 281	BARNEHAGENES UTEOMRÅDER	2 019	2 020	1 750	478
9 282	LØDING BARNEHAGE	-	-	1 000	-
9 547	BUSS BRATTEN	2 713	2 500	-	-
9 734	OPPGRADERING LEKEPLASSER	164	1 500	1 500	423
Sum		15 716	20 620	17 250	14 085
Boliger					
9 333	BOLIGKJØP	-	-	-	72
9 368	BOLIGPOLITISK HANDLINGSPLAN 2.2.5	3 321	4 500	4 500	1 020
9 372	BOLIGER FOR BARNEFAMILIE	2 512	2 800	11 800	-
9 533	FLYKTNINGBOLIGER (7 STK ÅRLIG)	3 124	3 200	-	17 123
9 597	FLYKTNINGBOLIGER (7 STK ÅRLIG)	582	600	-	-
Sum		9 539	11 100	16 300	18 215
Helse og omsorg					
9 360	NØDSTRØMSAGG. I SYKEHJEM	1 179	2 400	1 500	4 779
9 362	SONEBASE HJEMMETJENESTEN	1 634	1 700	0	589
9 364	6+4 BOLIGER VOLLSLETTA	4 434	4 500	0	33 969
9 369	VARMEPUMPE TBSS	4 696	4 700	4 500	513
9 370	HOVDEJORDET 3.ETG	281	700	8 200	0
9 371	OMSORGSBOLIGER FUNKSJONSHEMMEDE (2017-2)	2 921	3 300	25 800	315
9 377	VÅGØNES HELSEPARK	881	2 000	2 000	0
9 379	BYGNINGSMESSIGE TILPASNINGER HS, GRUNNET I	1 771	2 500	2 500	6 466
9 382	AREALER TIL AKTIVITET 2018	0	0	1 000	0
9 383	NY HEIS- KONGENSGATE 14	1 585	1 600	1 000	0
9 384	TILBYGG KONTOR/MØTEROM- RAMFLOGVEIEN	1 387	1 400	1 000	0
9 385	NY INSTITUSJON - Plasser til heldøgns omsorg	2 936	3 000	0	0
9 387	UTPRØVING AV "LEIE- FØR-EIE"- MODELL	0	0	7 000	0
9 388	KRISESENTER I SALTEN- NYBYGG	0	500	500	0
9 389	KONGENSGATE 16 (NATTHJEMMET) PS 18/80	36	2 000	0	0
9 390	SØLVSUPER HELSE- OG VELFERDSENTER	402	500	0	3 723
	Øvrige avsluttede prosjekter 2017	0	0	0	77
Sum		24 104	30 800	55 000	50 431

Investeringsregnskapet pr prosjekt (Alle tall i 1000 kr)	Regnskap 2018	Rev Budsj 2018	Oppr Budsjett 2018	Regnskap 2017
Veier og byutvikling				
9 002 AMBULERENDE VAKTMESTERTJENESTER (BRAKKE)	4 724	4 725	0	2 947
9 003 AMBULERENDE RENHOLD (BILER)	1 700	1 700	0	0
9 221 TRAFIKKSIKKERHETSPROSJEKT SALTSTRAUMEN	14	100	0	3 687
9 401 FELTUTBYGGING	0	0	2 700	0
9 410 DIVERSE FELTUTBYGGING	18 183	18 200	66 000	10 062
9 600 UTVIDELSE AV PARKERINGSSONER	0	0	0	16
9 662 BURØYA/VALEN - NYHOLMEN	4 020	4 000	4 000	1 307
9 668 ASFALTSPLEIS	78	0	0	0
9 680 NYASFALTERING	4 602	8 500	8 500	4 241
9 681 VEILTAK SENTRUM	8 444	7 200	5 000	3 001
9 684 SOLPARKEN 2013 PS 13/24	7 903	10 000	10 000	1 166
9 687 FORTAU VOLLVEIEN	1 546	1 600	0	823
9 692 KOLLEKTIVTRASSE	0	0	0	1 028
9 696 MYRVOLLVEIEN FORTAU	72	100	0	1 518
9 697 ERVERV AV GAMMEL VEIGRUNN	846	1 000	1 000	170
9 698 HAVNEPROMENADEN	0	0	0	60
9 699 FORTAU TVERLANDSVEIEN - HULDRA	729	987	0	70
9 700 TERMINALKAI SØR	0	0	0	14 884
9 702 FRIKJØP UTEAREAL	0	0	0	175
9 707 PARKERINGSGARASJE	266	300	0	50
9 709 MØRKVEDLIA STUDENTBOLIGER	9 994	10 000	0	26
9 711 BYPAKKE BODØ: DIGITALE BARNETRÅKK	986	3 600	3 600	1 125
9 712 BYPAKKE BODØ: KOLLEKTIVPROSJEKTER	11 605	14 760	14 760	17 315
9 713 BYPAKKE BODØ: TRAFIKKSIKKERHET	15 979	22 320	22 320	12 465
9 715 REASFALTERING AV KOMMUNALE VEGER	7 345	7 400	5 500	636
9 718 GATENAVN - ADRESSEPROSJEKT	813	900	0	1 073
9 719 OVERVANNSTILTAK KLEIVAVEIEN	31	-987	0	391
9 720 ALGARVEIEN	-7	0	0	14
9 721 STØTTEMUR FRAMLIA	226	155	0	2 156
9 722 SPEIDERLEIR - VEI	0	-105	0	2 273
9 730 INVESTERINGER BYTEKNIKK FOM 2014	2 580	5 000	5 000	2 497
9 732 KJERRINGØY SENTRUM SELVBYGGERTOMTER	5	0	0	157
9 733 DIVERSE FELTUTBYGGING	0	0	0	450
9 735 KAI PÅ SKJERSTAD	10 200	10 200	0	80
9 736 ANNA BENONIPARKEN (TILGJENGELIGHET OG UNN	612	0	0	494
9 738 LEIF JENSSONS PLOSS	46	50	0	4 214
9 801 VEI OG GATELYS KOMMUNAL BEVILGNING	6 458	8 000	5 000	4 856
9 937 PARKERINGSPLASSER KVARTAL 99	71 813	90 000	90 000	2 825
9 956 INSTA800	0	0	0	617
Øvrige avsluttede prosjekter 2017	0	0	0	20
Sum	191 809	229 705	243 380	98 890

Investeringsregnskapet pr prosjekt (Alle tall i 1000 kr)	Regnskap 2018	Rev Budsj 2018	Oppr Budsjett 2018	Regnskap 2017
Kultur og idrett				
9 038 STORDALSHALLEN	0	0	0	633
9 039 RULLESKIANLEGG	15 602	15 602	0	1 155
9 231 RENOVERING AV TVERLANDET IDRETTSHALL OG F	443	2 300	0	0
9 248 FLERBRUKSHALLEN BANKGATA 2012	5 188	5 200	0	6 945
9 518 VANNINGSANLEGG ISLØKKER	0	600	600	17
9 520 SKIHYTTE HOPEN	1 200	800	0	0
9 522 STIMULI	2 570	2 600	0	2 861
9 523 SKIANLEGG BESTEMORENGA	781	800	0	0
9 524 STIMULI 2	0	0	4 000	0
9 526 BESTEMORENGA - PREPARERINGSMASKIN	0	0	0	46
9 527 BESTEMORENGA 2 - RULLESKILØYPE	0	0	11 250	0
9 528 KYSTSTIEN	927	1 000	0	0
9 531 BJØRNØY FYR	2 083	2 150	450	0
9 534 RØNVIK VGS FLERBRUKSHALL	0	500	500	0
9 536 Mørkvedmarka ballbinger	1 112	1 200	0	0
9 540 AKTIVITETSPARK, "TUFTEPARKER/PARKOUR"	366	500	500	5
9 542 KLATREHALL - FORSKUTTERING SPILLEMIDLER	12 850	12 925	4 825	0
9 543 NORDSTRANDHALLEN REHAB SPORTGULV	53	1 500	1 500	0
9 544 TRAFIKKSIKKERHETSSENTER - BRATTEN	0	0	0	5
9 545 SKARMOEN	0	-1 200	0	0
9 546 TRÅKKEMASKINER IDRETT	1 004	1 500	0	0
9 550 KUNSTGRESSPAKKEN 2010 (ALSTAD, BANKGATA	0	150	0	0
9 552 ASPMYRA KUNSTGRESSBANE REHAB LYSANLEGG	0	0	2 050	0
9 557 ASPMYRA KUNSTGRESS 2017	361	400	0	2 453
9 558 VAKTHYTTE KEISERVARDEN	0	-48	352	0
9 560 KUNSTGRESSLØKKER RØNVIK OG SALTVERN	292	362	0	3 345
9 729 TORGET LEKEPlass UU ADKOMST	33	500	500	0
9 737 LAGER BESTEMORENGA	1 127	1 200	0	9 926
9 920 KULTURKVARTALET BIBLIOTEK	610	650	0	1 940
9 922 KULTURKVARTALET UTOHUS	39	40	0	463
9 927 KULTURKVARTALET KULTURHUS	2 015	2 100	0	6 194
Sum	48 657	53 331	26 527	35 989
Kirke				
9 581 BODØ DOMKIRKE- OMREGULERING 2018	4 000	4 000	4 000	0
9 583 BRANNSIKRING KIRKER	0	0	0	500
9 584 BODØ DOMKIRKE UTBEDRING	2 950	2 950	2 950	2 500
9 585 BODØ KIRKEGÅRD, OMREGULERING	0	0	0	3 000
9 586 SALTEN KREMATORIUM, RENSEANLEGG	-5 100	0	0	5 209
9 587 HUNSTAD KIRKE, ORGEL	0	0	0	2 400
Sum	1 850	6 950	6 950	13 609

Investeringsregnskapet pr prosjekt (Alle tall i 1000 kr)	Regnskap 2018	Rev Budsj 2018	Oppr Budsjett 2018	Regnskap 2017
Kommunens fellesområde				
9 000 STYRINGSSYSTEM	878	805	1 500	2 040
9 050 RÅDHUSKVARTALET	0	340 000	260 000	0
9 051 RÅDHUSKVARTALET, BYGGDELEN	333 224	0	0	144 224
9 052 RÅDHUSPROSJEKTET, OU	3 527	3 600	0	3 836
9 053 9612RÅDHUSPROSJEKTET, FLYTTING OG OMBYGG	0	0	0	676
9 201 INFRASTRUKTUR IKT	1 165	2 000	2 000	636
9 521 MOLO GIVÆR	120	120	120	0
9 596 HELLIGVÆR BRANNSTASJON	70	110	0	0
9 598 NY BRANNSTASJON	0	0	0	194
9 725 DA-MIDLER BURØYA	5 877	7 000	7 000	0
9 750 UTLÅN/AKSJER/FOND	85 936	85 891	1 500	71 337
9 751 VIDEREUTLÅN	181 698	140 326	140 326	173 311
9 548 KJØP AV EIENDOMMER I BODØMARKA	2 732	3 000	3 500	0
9 962 IT SYSTEMER	16 194	20 000	3 500	8 258
9 963 IKT EFFEKTIVISERING	8 807	6 400	8 000	4 491
9 957 WORKFLOW SYSTEM	0	750	750	203
9 964 WEBSITE BK (2017)	1 876	1 900	800	736
9 965 E-LÆRING OG HRM	238	500	500	0
9 968 IKT- GRUNNLEGGENDE IKT INFRASTRUKTUR	0	2 950	2 950	0
9 969 IKT- PASIENT- OG ANSATTEVARSLING INSTITUSJON	0	3 350	3 350	0
9 971 VISMA AUTOMATISERING	0	0	0	347
9 972 IKT- ANSATTEVARSLING HJEMMETJENESTE	0	500	500	0
9 973 SMART BODØ PLATTFORM	64	3 000	3 000	0
9 974 DIGITALISERING ADMINISTRATIV TJENESTER	90	1 000	1 000	0
9 975 MODERNISERING AV KOMMUNENS GRAFISKE PROF	0	1 000	1 000	0
9 997 Vederlagsfri overtakelse tekniske anlegg	0	0	0	14 629
9 998 INV JUSTERINGSAVTALER MVA UTBYGGINGSAVT	1 253	0	0	2 086
Sum	643 748	624 202	441 296	427 000

Investeringsregnskapet pr prosjekt (Alle tall i 1000 kr)	Regnskap 2018	Rev Budsj 2018	Oppr Budsjett 2018	Regnskap 2017
VA				
9 559 BRU- BREIVA	1 219	1 300	2 000	0
9 601 BERTNES VANNLEDNING	319	350	0	0
9 603 VOLLSLETTA VANN	2 065	2 100	6 000	0
9 604 SANERING SENTRUM VANN	15 382	19 500	20 000	6 355
9 606 HOVEDVANNVERKET	48	1 500	1 500	0
9 608 NORDSTRANDA VANNVERK	7 334	7 400	0	23 420
9 609 GIVÆR VV - OPPGRADERING	231	240	0	1 485
9 611 VANNLEDNING GODØYNES - SKÅLBONES	7 500	8 000	0	650
9 612 DISTRIKSVANNVERK	654	660	0	2 000
9 613 VANNFORSYNING SEINES/GILLESV	406	1 500	1 500	41
9 614 VANNLEDNING I RV TUNNEL	689	700	0	2 577
9 615 REHABILITERING DAM VÅGØYVANNET	5	100	0	936
9 616 HJULGRAVER OG LASTEBIL VANN	1 922	2 000	4 000	0
9 617 BURØYA/VALEN	2 699	2 700	4 000	1 623
9 621 ØLKRONA BASSENG - REHABILITERING	225	300	0	138
9 622 PORTAL HEGGMOEN VANNTUNNEL	422	-3 100	0	5 317
9 624 BREVIK VANNVERK	217	250	0	1
9 627 FLOMSIKRING FUTEI VA	34	100	0	4
9 632 SKJERSTAD VANNVERK	82	100	0	0
9 633 KNAPPLUND VANNFORSYNING	126	500	0	0
9 635 VOLLSLETTA AVLØP	2 821	3 000	6 000	0
9 636 NORDSTRANDAVEIEN AVLØP	197	1 500	1 500	0
9 638 OPPRUSTNING RA - MISVÆR	0	-262	0	0
9 639 JENS VOLL AVLØPSOPPRYDDING	1 100	1 110	1 000	0
9 640 PRÆRIEN VEST AVLØP	122	130	0	0
9 643 SANERING SENTRUM AVLØP	14 061	19 807	20 000	12 372
9 646 SPYLEBIL	1 985	2 305	1 900	0
9 648 AVLØP ØYRAN, MISVÆR	0	-450	0	-55
9 649 STOKKVIKA - HUNSTADMOEN AVLØP	11 273	11 300	2 000	1 424
9 650 BERTNES AVLØPSOPPRYDDING	9 373	9 400	5 700	8 626
9 653 BODØELV OVERVANNSTUNNEL	131	0	0	36 723
9 654 LØPSMARK SLAMAVSKILLER	0	0	0	7
9 655 MØRKVED RENSEANLEGG	8	100	0	0
9 656 OMBYGGING OVERLØP SJØGATA	0	0	0	1 962
9 723 OPPGRADERING BRUER	524	2 000	2 000	0
9 724 BRANNVANN TANK KJERRINGØY	8	750	750	0
9 726 SOLØYVANNET- OMLEGGING VEI	229	1 700	1 700	0
9 727 ÅRNESVEIEN FORTAU	43	3 500	3 500	0
9 728 SALTSTRAUMEN SENTRUM- FORPROSJEKT VEILØE	24	500	500	0
9 739 MÅLESTASJON FOR LUFTKVALITET	1 273	1 300	0	0
9 938 PARKERING - AKTIVITETSPARK	946	1 000	0	0
Sum	85 696	104 890	85 550	105 608
Sum alle prosjekter	1 307 239	1 382 792	1 174 503	993 807

Driftsregnskap pr rammeområde

	Regnskap 2018	Rev. bud. 2018	Oppr. bud. 2018	Regnskap 2017
Administrasjon				
Utgifter	141 793	130 102	129 291	133 605
Inntekter	-27 895	-22 214	-21 414	-26 938
Netto	113 898	107 888	107 877	106 667
Oppvekst og kultur				
Utgifter	1 628 351	1 578 421	1 558 156	1 548 675
Inntekter	-412 595	-391 657	-348 440	-402 838
Netto	1 215 756	1 186 764	1 209 716	1 145 837
Helse og omsorg				
Utgifter	1 608 181	1 548 695	1 430 043	1 464 282
Inntekter	-481 005	-461 679	-354 432	-449 639
Netto	1 127 176	1 087 016	1 075 611	1 014 643
Utbygging og eiendom				
Utgifter	166 242	170 978	160 283	153 197
Inntekter	-41 329	-44 386	-41 167	-36 567
Netto	124 913	126 592	119 116	116 630
Næring og utvikling				
Utgifter	48 449	48 610	44 078	42 149
Inntekter	-17 397	-19 553	-19 455	-19 253
Netto	31 052	29 057	24 623	22 896
Teknisk				
Utgifter	386 278	390 702	382 277	390 080
Inntekter	-316 431	-311 178	-310 113	-315 523
Netto	69 847	79 524	72 165	74 557
Økonomi og finans				
Utgifter	68 947	72 061	63 786	66 557
Inntekter	-20 918	-20 302	-15 136	-19 570
Netto	48 028	51 758	48 650	46 987
Rammeområde 8				
Utgifter	807 403	830 349	610 676	692 221
Inntekter	-3 538 073	-3 498 951	-3 268 434	-3 341 658
Netto	-2 730 669	-2 668 602	-2 657 758	-2 649 437
Total				
Utgifter	4 855 644	4 769 918	4 378 590	4 490 766
Inntekter	-4 855 644	-4 769 918	-4 378 590	-4 611 986
Netto	0	0	0	-121 220

Alle tall i 1000 kr

Oversikten viser Bodø kommunes driftsregnskap for 2018 satt opp pr rammeområde.

Noter

Note 1 Regnskapsprinsipper

Regnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk.

Regnskapsprinsipper

All tilgang og bruk av midler i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet fremgår av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet gjøres ikke.

Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke. For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som memoriapost som ubrukte lånemidler i balansen. I den grad enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslått beløp i årsregnskapet basert på beste estimat.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for kommunen. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje er omløpsmidler. Andre markedsbaserte verdipapirer er klassifisert som omløpsmidler med mindre kommunen har foretatt investeringen ut fra næringspolitiske eller samfunnsmessige hensyn. I slike tilfeller er verdipapirene klassifisert som anleggsmidler.

Andre fordringer som ikke inngår i punktet ovenfor er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler.

Kommunen følger KRS (F) nr 4 Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelets kvalitetsnivå utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardheving av anleggsmidlet utover standarden ved anskaffelsen utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommunelovens § 50 med unntak av likviditetstrekkrettighet/ likviditetsslån jfr kl § 50 nr 5. All annen gjeld er kortsiktig gjeld. Neste års avdrag på utlån inngår i anleggsmidler og neste års avdrag på lån inngår i langsiktig gjeld.

En omklassifisering medfører en regnskapsføring i investeringsregnskapet og eventuelt i driftsregnskapet. Verdivurderingen må gjennomføres før omklassifiseringen. Omklassifisering av anleggsmidler til omløpsmidler skal ikke finne sted.

Vurderingsregler

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi.

Utestående fordringer er vurdert til pålydende med fradrag for forventet tap.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmidlet er anskaffet / tatt i bruk av virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 8 i forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Anleggsmidler som har hatt verdifall som forventes ikke å være forbigående er nedskrevet til virkelig verdi i balansen.

Vurderingene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld.

Langsiktig gjeld skal vurderes til opptakskost. Langsiktig gjeld skal oppskrives ved varig økning i forpliktelsen. Krav til oppskrivning gjelder ikke ved renteendring på langsiktig gjeld. Oppskrivningen skal reverseres i den utstrekning grunnlaget for oppskrivningen ikke lenger er til stede.

Kortsiktig gjeld skal vurderes til det høyeste av opptakskost og virkelig verdi. Vurdering til høyeste verdi skal fravikes når dette er i samsvar med god kommunal regnskapsskikk for regnskapsføring av sikring. Kortsiktig gjeld som vurderes likt som markedsbaserte finansielle omløpsmidler skal vurderes til virkelig verdi.

Selvkostberegninger

Innenfor de rammer der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetaling beregner kommunen selvkost etter retningslinjer gitt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet i dokument H-3/14, februar 2014.

For de tjenestene kommunen selv har valgt å kreve brukerbetaling etter selvkostprinsippet følges samme retningslinjer.

Merverdiavgiftsplikt og merverdiavgiftskompensasjon

Kommunen følger reglene i merverdiavgiftsloven for de tjenestoområdene som er omfattet av loven. For kommunens øvrige virksomhet krever kommunen momskompensasjon. Da ordningen med kompensasjon for betalt merverdiavgift ble innført i kommunesektoren ble dette finansiert av kommunene selv gjennom redusert statstilskudd i inntektssystemet.

Note 2 Organisering av kommunal virksomhet

Den samlede virksomheten til kommunen er i hovedsak organisert innenfor kommunens ordinære organisasjon, men noe virksomhet er lagt til enheter som avlegger eget særregnskap eller andre rettssubjekter.

Enheter som avlegger særregnskap	Type virksomhet	Type enhet	Kontor-/vertskommune
Bodø Spektrum KF	Drift av idrettsanlegg. (Nordlandshallen, Bodøhallen og Nordlandsbadet)	Kommunalt foretak	Bodø kommune
Stormen konserthus Bodø KF	Drift av kulturhus. Fremme interesse for musikk og scenekunst.	Kommunalt foretak	Bodø kommune
Bodø Havn KF	Drift av havne- og kaianlegg.	Kommunalt foretak	Bodø kommune

Andre rettssubjekter	Type virksomhet	Type enhet	Kontor-/vertskommune	Ant deltakerkommuner
Salten Brann IKS	Brannvesen. Feiing.	Interkommunalt selskap	Bodø kommune	10
Salten Kommunerevisjon IKS	Revisjon	Interkommunalt selskap	Fauske kommune	9
IRIS Salten IKS	Renovasjon	Interkommunalt selskap	Bodø kommune	9
Helse- og miljøtilsyn Salten IKS	Folkehelse og miljørettet helsevern	Interkommunalt selskap	Bodø kommune	11

Bodø kommune har i tillegg avtale med om lag 35 private barnehager.

Note 3 Endring i arbeidskapital

Alle tall i 1 000 kr

Del 1 Tall fra bevilgningsregnskap	Regnskap 2018	Regnskap 2017	Regnskap 2016
Anskaffelse av midler			
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	4 129 348	4 001 955	3 784 055
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	208 408	221 022	264 210
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	1 062 834	795 966	694 200
Sum anskaffelse av midler	5 400 590	5 018 942	4 742 464
Anvendelse av midler			
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	3 892 104	3 671 891	3 446 246
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	1 001 239	737 735	665 867
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	573 576	528 376	495 119
Sum anvendelse av midler	5 466 920	4 938 002	4 607 232
Anskaffelse - anvendelse av midler	-66 330	80 940	135 232
Endring i ubrukte lånemidler	-51 650	160 079	143 518
Endring i arbeidskapital ordinær drift	-117 980	241 020	278 750
Omløpsmidler overdratt fra KF 01.01		43 956	
Kortsiktig gjeld overdratt fra KF 01.01.		-25 962	
Sum endring i arbeidskapital	-117 980	259 014	

Del 2 Tall fra balansen	Arbeidskapital pr 31.12.18	Arbeidskapital pr 31.12.17	Endring fra 2017 til 2018
OMLØPSMIDLER			
Betalingsmidler	1 105 071	1 139 496	-34 425
Kortsiktige fordringer	264 888	271 901	-7 013
Obligasjoner, sertifikater	117 368	116 714	655
Premieavvik	266 646	229 378	37 268
Aksjer og andeler	0	0	0
OMLØPSMIDLER	1 753 973	1 757 489	-3 516
KORTSIKTIG GJELD			
	-703 285	-588 821	-114 464
ARBEIDSKAPITAL	1 050 688	1 168 667	-117 980

Herav			
Premieavvik	266 646	229 378	-37 268
Ubrukte lånemidler	348 900	400 901	51 650
Bundne driftsfond	95 477	94 545	-932
Bundne investeringsfond	19 055	18 500	-555
Korrigert arbeidskapital (*)	320 610	425 343	-105 085

(*) Arbeidskapitalen viser differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Det forventes at arbeidskapitalen gir et bilde av kommunens likvide situasjon. I kommuneregnskapet inngår premieavviket som en del av omløpsmidlene. Dette har imidlertid ingen reell verdi for kommunen (se eventuelt nærmere forklaring i note 8 angående pensjon) og representerer ingen likvide midler. I begrepet "korrigert arbeidskapital" er derfor premieavviket trukket ut for å få et mer reelt bilde av arbeidskapitalen. Videre er den delen av likvide midler som gjelder ubrukte lånemidler og bundne fond trukket ut, da disse ikke kan disponeres fritt av kommunen.

En reduksjon av arbeidskapitalen viser at likviditeten er svekket i løpet av året. Ved vurdering av kommunens likviditet må det imidlertid også tas hensyn til sertifikatlån med samlet saldo på 859 mill kr pr 31.12.18. Disse sertifikatlånene er klassifisert som langsiktig gjeld, men forfaller til betaling og må refinansieres i løpet av 2019.

Note 4 Brukerbetalinger

Alle tall i 1 000 kr

	2018	2017
Foreldrebetaling barnehager	36 088	34 166
Foreldrebetaling SFO	33 181	32 172
Pasientbetaling sykehjem	52 285	51 176
Pasientbetaling øvrig	6 710	7 728
Egenandeler praktisk bistand (hjemmetjenester)	4 413	4 141
Egenandel dagplasser	795	825
Øvrige brukerbetalinger	3 116	3 225
Sum brukerbetalinger	136 588	133 433

Note 5 Andre salgs- og leieinntekter

Alle tall i 1 000 kr

	2018	2017
Kommunale avgifter og ab.gebyr	151 510	145 286
Husleieinntekter og festeavgifter	68 454	91 391
Saksbehandlingsgebyrer o.l.	23 591	27 071
Parkeringsinntekter og gebyrer	25 117	24 112
Salg av kvotekraft	54 503	39 524
Avgiftspliktig salg øvrig	23 507	18 231
Øvrige inntekter, avgiftsfri	21 946	19 490
Sum	368 629	365 104

Note 6 Overføringer med krav til motytelser

Alle tall i 1 000 kr

	2018	2017
Refusjon fra staten	243 525	187 330
Sykelønnsrefusjon	116 042	110 230
Kompensasjon merverdiavgift drift	103 455	93 664
Refusjon fra fylkeskommuner	13 410	32 575
Refusjon fra kommuner	26 798	19 656
Refusjon fra andre (private)	26 874	34 984
Sum	530 104	478 439

Note 7 Antall ansatte og ytelser til ledende personer og revisor

	2018	2017	2016	2015
Antall årsverk	3 387	3 321	3 210	2 914
Antall ansatte	4 024	4 004	3 936	3 634
Antall kvinner	3 028	3 028	3 008	2 813
% andel kvinner	75 %	76 %	76 %	77 %
Antall menn	996	976	928	821
% andel menn	25 %	24 %	24 %	23 %
Antall kvinner høyere stillinger	70	69	68	65
% andel kvinner i høyere stillinger	62 %	63 %	65 %	64 %
Antall menn i høyere stillinger	43	41	37	36
% andel menn i høyere stillinger	38 %	37 %	35 %	36 %

Med høyere stilling menes rådmann, kommunaldirektører, virksomhetsledere, stabstilling med rådmannen som nærmeste overordnede, øvrige lederstillinger og stabstillinger med kommunaldirektør som nærmeste overordnede.

Fordeling heltid/deltid	2018	2017	2016	2015
Antall heltidsstillinger	2 351	2 217	2 085	1 841
Antall deltidsstillinger	2 001	2 158	2 233	2 146
Antall ansatte i deltidsstillinger	1 675	1 794	1 864	1 795
Antall kvinner i deltidsstillinger	1 374	1 494	1 572	1 535
% andel kvinner i deltidsstillinger	82 %	83 %	84 %	86 %
Antall menn i deltidsstillinger	301	300	292	260
% andel menn i deltidsstillinger	18 %	17 %	16 %	14 %

Lønn og godtgjøring til rådmann, ordfører og revisjon	2018	2017	2016	2015
Rådmann (regulativlønn pr. 31.12.)	1 237 000	1 237 000	1 208 000	1 150 000
Ordfører (regulativlønn pr. 31.12.)	1 052 109	1 021 462	997 621	974 040
Revisjon (regnskaps- og forvaltn.revisjon)*	2 526 000	2 465 000	1 895 600	2 330 000

*For 2016 ble det tilbakebetalt for meget avregnet honorar tidligere år iht vedtak i representantskapet sak 7/2016.

Note 8 Pensjon

Bodø kommune har kollektive pensjonsordninger for sine ansatte i Bodø Kommunale Pensjonskasse (BKP), Statens Pensjonskasse (SPK) og Kommunal Landspensjon (KLP). Pensjonsordningene sikrer tariffestet tjenestepensjon for de ansatte for alders-, uføre-, ektefelle- og barnepensjon samt AFP/tidligpensjon. Pensjonene fra pensjonskassen samordnes med utbetalingene fra folketrygden i de tilfeller regelverket krever det. Alle vedtatte beregninger er innarbeidet i beregningen for 2018.

Pensjonskostnad

Pensjonskostnader	BKP	KLP	SPK	Sum
Årets opptjening	148 831	27 748	44 376	220 956
Rentekostnad	125 805	20 134	27 349	173 287
Brutto pensjonskostnad	274 637	47 882	71 725	394 243
Forventet avkastning	-136 552	-20 799	-20 372	-177 723
Netto pensjonskostnad	138 084	27 083	51 353	216 521
Amortisert premieavvik	39 932	2 010	-585	41 357
Administrasjonskostnad	13 296	2 125	1 499	16 920
Sum inkl premieavvik og adm	191 312	31 218	52 268	274 798

Alle tall i 1 000 kr

Premieavvik

Årets premieavvik	BKP	KLP	SPK	Sum
Innbetalt pensjonspremie	219 995	39 766	49 603	309 364
Netto pensjonskostnad	-138 084	-27 083	-51 353	-216 521
Administrasjonskostnad	-13 296	-2 125	-1 499	-16 920
Årets premieavvik	68 615	10 558	-3 250	75 923

Alle tall i 1 000 kr

Kommunen har i 2018 betalt totalt 309,1 mill kr i premieinnbetaling til de ulike pensjonsordningene, mens det i samsvar med gjeldende regnskapsprinsipper "kun" er utgiftsført pensjonsutgifter på 233,4 mill kr. Utgiftsføringen baserer seg på langsiktige økonomiske og aktuarmessige forutsetninger, se nedenfor. Årets premieavvik, som tilsvarer differansen mellom innbetalt premie og regnskapsført pensjonskostnad, utgjør dermed 75,9 mill kr. I tillegg kommer arbeidsgiveravgift av beløpet med 6,0 mill kr. Totalt medfører dette isolert sett at regnskapsresultatet fremstår som 81,9 mill kr bedre enn dersom pensjonspremien hadde blitt utgiftsført i sin helhet. Deler av denne resultatforbedringen oppveies imidlertid av amortisering av tidligere års premieavvik (inkludert arbeidsgiveravgift) med i alt 44,7 mill kr, slik at nettoeffekten på årets regnskap (av tidligere år og årets premieavvik) er en resultatforbedring på 37,3 mill kr. Dette er sammen med lavere pensjonspremie enn opprinnelig

forutsatt i utgangspunktet avsatt til premieavviksfond. (Deler av avsetningen er imidlertid senere reversert for å bringe kommunens resultat i balanse, se kommentarer under premieavviksfondet.)

Balansført premieavvik år 31.12.18 fremkommer som følger:

Samlet premieavvik	BKP	KLP	SPK	Sum
Akkumulert premieavvik pr 01.01.	206 582	9 586	-3 850	212 318
Amortisert premieavvik fra tidligere år	-39 932	-2 010	585	-41 357
Årets premieavvik	68 615	10 558	-3 250	75 923
Akkumulert premieavvik pr 31.12.	235 264	18 135	-6 515	246 884
Arbeidsgiveravgift av premieavvik	18 822	1 441	-501	19 762
Sum balansført premieavvik inkl aga	254 086	19 576	-7 016	266 646

Alle tall i 1 000 kr

Nærmere om premieavvik

Fra og med regnskapsåret 2002 ble det foretatt endringer i reglene om regnskapsføring av pensjon. Tidligere ble premieinnbetalingen til pensjonskassen regnskapsført som årets pensjonskostnad, men fra og med 2002 utgiftsføres det en estimert langsiktig pensjonskostnad basert på langsiktige forutsetninger om blant annet lønns- og G-vekst, avkastning på pensjonsmidlene og fremtidig renteutvikling. Endringen skulle medføre en jevnere årlig utgiftsbelastning enn tidligere da premieinnbetalingen dannet grunnlaget for utgiftsføring. I utgangspunktet skulle endringen gjøre det enklere for kommunene å håndtere svingninger i pensjonspremiene fra år til år.

Siden ordningen ble innført har det imidlertid vist seg at pensjonspremiene over år gjennomgående har vært langt høyere enn pensjonskostnadene. Dette skyldes at det legges ulike forutsetninger til grunn ved beregning av pensjonskostnadene og nødvendig premieinnbetaling. Forutsetningene ved beregning av pensjonskostnadene fastsettes av Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Benyttede forutsetninger har medført at det over år har bygd seg opp store differanser mellom totalt innbetalt pensjonspremie og totale utgiftsførte pensjonsutgifter. Pr 31.12.18 utgjør dette *premieavviket* inkludert arbeidsgiveravgift for Bodø kommunes del 266,6 mill kr.

Premieavviket fremstår som en eiendel i kommunens balanse. Dette har i realiteten ingen verdi, men må derimot tas inn som utgift i kommunens regnskap i de kommende år. Det balansførte premieavviket må utgiftsføres i kommunens regnskap som følger i de kommende år:

År	Beløp	År	Beløp	År	Beløp
2019	54 239	2022	37 880	2025	14 536
2020	52 391	2023	33 789		
2021	51 180	2024	22 630		

Alle tall i 1 000 kr

Frem til 2011 ble premieavviket som oppsto det enkelte år tatt inn i kommunens regnskap de påfølgende neste 15 år. Fra og med 2011 medførte nye regler at premieavvik skulle amortiseres (tas inn i regnskapet) over 10 år. Premieavvik oppstått i 2014 og senere skal amortiseres over 7 år.

Reduksjonen av amortiseringstiden fra 10 til 7 år gir store økonomiske konsekvenser for kommunesektoren. Samtidig bidrar kortere amortiseringstid til å gi et riktigere bilde av kommunenes reelle økonomiske situasjon. Den enkelte kommune kan for øvrig velge å ta hele årets premieavvik inn i neste års regnskap som et alternativ til å amortisere dette over 7 år.

Balansførte størrelser

Forsikringstekniske beregninger foretas av KLP, BKP og SPK, og disse viser at kommunen har en samlet pensjonsforpliktelse ved utgangen av 2018 på 4 495 mill kr. Kommunens pensjonsmidler er på samme tidspunkt beregnet til 4 251 mill kr. Disse fremkommer som følger:

Pensjonsforpliktelse og midler	BKP	KLP	SPK	Sum
Pensjonsforpliktelse				
Oppgitt pensjonsforpliktelse pr 31.12.17	3 039 407	485 344	696 034	4 220 786
Estimatavvik pr 31.12.17/01.01.18	5 077	-3 382	-12 321	-10 626
Faktisk forpliktelse pr 01.01.18	3 044 484	481 962	683 714	4 210 160
Brutto pensjonskostnad (jfr nedenfor)	274 637	47 882	71 725	394 243
Utbetalinger	-96 365	-12 741	0	-109 105
Brutto pensjonsforpliktelse pr 31.12.18	3 222 756	517 103	755 439	4 495 298
Pensjonsmidler				
Oppgitte pensjonsmidler pr 31.12.17	2 929 012	441 141	491 548	3 861 700
Estimatavvik pr 31.12.17/01.01.18	50 319	8 605	-30 562	28 362
Faktiske midler pr 01.01.18	2 979 331	449 745	460 986	3 890 062
Innbetalt premie	219 995	39 766	49 603	309 364
Administrasjonskostnad	-13 296	-2 125	-1 499	-16 920
Utbetalinger	-96 365	-12 741	0	-109 105
Forventet avkastning	136 552	20 799	20 372	177 723
Brutto pensjonsmidler pr 31.12.18	3 226 218	495 445	529 461	4 251 123
Netto pensjonsforpliktelse pr 31.12.18	-3 462	21 659	225 978	244 174
Arbeidsgiveravgift av netto forpliktelse	-274	1 711	17 852	19 290
Sum netto forpliktelse inkl aga	-3 736	23 370	243 830	263 464
Dette er balansført som følger:				
Pensjonsmidler	3 226 218	495 445	529 461	4 251 123
Pensjonsforpliktelse (inkl arb.giv.avg)	3 222 482	518 814	773 291	4 514 587
Netto forpliktelse inkl aga	-3 736	23 370	243 830	263 464

Alle tall i 1 000 kr

(*) Av årets premie til KLP er 5,9 mill kr finansiert ved bruk av premiefond i pensjonskassen (KLP). Dette kommer i tillegg til innbetalt premie som fremkommer av oversikten ovenfor.

Ansatte i Bodø kommune som er i tjeneste ved fylte 62 år har også rett til avtalefestet pensjon (AFP) etter bestemte regler. AFP for 62-64 er ikke fullt forsikringsmessig dekket, og det er heller ikke samlet opp fond e.l. til dekning av fremtidige AFP-pensjoner.

Medlemsstatus pr 01.01.	BKP	KLP	SPK	Sum
Antall aktive	3 465	447	827	4 739
Antall oppsatte	7 896	280	376	8 552
Antall pensjoner	1 910	180	331	2 421
Gjennomsnittlig pensjonsgrunnlag, aktive	330 994	441 845	511 697	372 984
Gjennomsnittlig alder, aktive	41,5	44,0	43,6	42,1
Gjennomsnittlig tjenestetid, aktive	9,2	10,0	13,8	10,1

Forutsetninger	2 018	2 017
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %
Lønnsvekst	2,97 %	2,97 %
G-regulering	2,97 %	2,97 %
Pensjonsregulering	2,20 %	2,20 %
Forventet avkastning BKP og KLP	4,50 %	4,60 %
Forventet avkastning SPK	4,20 %	4,20 %
Amortiseringstid	7 år	7 år

Premiefond i pensjonskassene

Premiefond i pensjonskassen	BKP	KLP	Sum
Saldo pr 01.01.17	173 268	5 650	178 918
Bruk av fondet i løpet av året	-12 500	-5 650	-18 150
Tilført i løpet av året (andel fjorårets resultat/renter)	27 644	5 498	33 142
Saldo pr 01.01.18	188 412	5 498	193 910
Bruk i løpet av 2018	0	5 498	5 498

Alle tall i 1 000 kr

Bodø kommunale pensjonskasse hadde pr 01.01.18 et premiefond på 227,8 mill kr, der Bodø kommunes andel utgjorde 188,4 mill kr. Premiefondet tilføres renter og kan bli tilført deler av årets resultat. Premiefondets størrelse pr 31.12.er derfor ikke kjent ved avslutningen av regnskapet for det enkelte regnskapsår.

Premiefondene inngår som en del av BKP og KLPs regnskap, og fremkommer ikke av kommunens regnskap. Premiefondet, som består av tidligere innbetalte midler samt tilførte renter og andeler av tidligere års overskudd, kan benyttes til delvis dekning av fremtidige års premieinnbetalinger.

Premieavviksfondet - kommunens eget disposisjonsfond

Kommunen har over år avsatt midler til et eget disposisjonsfond, premieavviksfondet, til fremtidig finansiering av amortisering av tidligere års premieavvik.

	2018	2017
Saldo pr 01.01.	59 113	29 484
Vedtatt bruk iht budsjett/tertrialrapport		-1 345
Vedtatt avsetning iht regnskapsavslutning fjoråret	27 343	30 974
Vedtatt omdisponering til boligfond (PS 18/48)	-40 000	
Vedtatt avsetning iht budsjett/tertrialrapport	59 378	
Strykning pga regnskapsmessig underskudd	-37 086	
Saldo pr 31.12.	68 747	59 113

Alle tall i 1 000 kr

I samsvar med Bystyrets vedtak i PS 18/48 Årsregnskap 2017 ble deler av regnskapsmessig mindreforbruk for regnskapsåret 2017 avsatt til premieavviksfondet. I samme sak ble det også vedtatt å omdisponere 40 mill kr fra eksisterende disposisjonsfond til det nyopprettede boligfondet.

I Tertialrapport 1 (PS 18/80) ble det vedtatt at netto premieavvik i 2018 skulle settes av til premieavviksfondet. Dette for at pensjonstekniske føringer ikke skulle påvirke kommunens regnskapsresultat. Netto premieavvik på 37,3 mill kr (differansen mellom årets premieavvik og amortiseringen av premieavvik fra tidligere år) samt lavere pensjonspremie for 2018 enn tidligere antatt på 22,1 mill kr er derfor satt av til fond med i alt 59,4 mill kr.

Når kommunen ligger an til å gå med regnskapsmessig underskudd må planlagte avsetninger til disposisjonsfond strykes (jfr regnskapsforskriften § 9). Av denne grunn har det vært nødvendig å redusere gjennomførte avsetninger til premieavviksfondet med 37 mill kr.

Fondet har pr 31.12.18 en saldo på 68,7 mil kr. Til sammenligning har kommunen et totalt premieavvik i balansen på 266,6 mill kr som skal utgiftsføres over de kommende 7 år.

Note 9 Varige driftsmidler

Bodø kommune følger inndelingen av anleggsmidler og avskrivningsplan i henhold til regnskapsforskriftens § 8. Anleggsmidlene aktiveres til anskaffelseskost og avskrives med like store årlige beløp over anleggsmiddelets økonomiske levetid. I samsvar med tidligere års praksis starter avskrivningene året etter at anleggsmidlet er tatt i bruk eller anskaffet. Kommunen har pr. 31.12. følgende anleggsmiddelgrupper med tilhørende avskrivningsplan:

Anleggsmiddelgruppe	Avskr.år	Eiendeler
Gruppe 0	0 år	Tomter avskrives ikke.
Gruppe 1	5 år	IKT-utstyr, kontormaskiner og lignende.
Gruppe 2	10 år	Anleggsmaskiner, maskiner, inventar og utstyr, verktøy og transportmidler og lignende.
Gruppe 3	20 år	Brannbiler, parkeringsplasser, trafikklys, tekniske anlegg (VAR), renseanlegg, pumpestasjoner, forbrenningsanlegg og lignende.
Gruppe 4	40 år	Boliger, skoler, barnehager, idrettshaller, veier og ledningsnett og lignende.
Gruppe 5	50 år	Forretningsbygg, lagerbygg, administrasjonsbygg, sykehjem og andre institusjoner, kulturbygg, brannstasjoner og lignende.

	Anleggsmiddelgruppe						Totalt
	0	1	2	3	4	5	
Akk ansk.kost pr. 1.1.	310 083	230 340	257 680	358 651	5 295 749	2 898 302	9 350 806
Akk/reverserte nedskrivn.							0
Akk avskrivninger pr. 1.1.	-1 234	-182 828	-122 548	-201 228	-1 363 873	-403 074	-2 274 786
Bokført verdi pr 01.01	308 849	47 512	135 132	157 423	3 931 876	2 495 228	7 076 020
Omklassifisert pr 1.1.							0
Tilgang i året	13 990	27 555	38 146	22 651	543 868	349 997	996 208
Avgang i året		0		0	0	0	0
Årets avskrivninger	0	-7 195	-12 192	-15 211	-124 133	-55 993	-214 723
Bokført verdi pr 31.12.	322 839	67 872	161 085	164 863	4 351 612	2 789 232	7 857 504

Gevinst ved salg	17 560						17 560
------------------	--------	--	--	--	--	--	--------

Alle tall i 1 000 kr

(*) En del av tomtene som er solgt i løpet av 2018 er ikke registrert med verdi i kommunens anleggsregister, og hele salgssummen for disse fremstår derfor som gevinst ved salg.

Gevinst ved salg av anleggsmidler bokføres kun i balansen i tråd med kommunale regnskapsforskrifter. Dette skjer gjennom en nedskrivning av anleggsmiddelet mot kapitalkontoen. Gevinst eller tap ved salg av anleggsmidler skal ikke resultatføres i kommunens regnskap.

Det er i 2018 i tillegg regnskapsført 1,85 mill kr i netto investeringer i kirkebygg o.l. Beløpet er ikke aktivert i balansen da byggene eies av Bodø kirkelige fellesråd med menigheter.

I samsvar med kommunal regnskapsstandard (KRS) nr 8 (foreløpig) er den nye brannstasjonen som er bygd av OPS GJ BBS AS og leies ut til kommunen som et offentlig-privat-samarbeid (OPS) ført opp som anleggsmiddel i kommunens balanse med tilsvarende langsiktig gjeld til utleier (jfr note 16 og 20). OPS-avtalen behandles regnskapsmessig som finansiell leasing. Brannstasjonen overdras vederlagsfritt til kommunen ved leieavtalens utløp i 2041, og inngår i gruppe 5 ovenfor med saldo på 207 mill kr pr 31.12.18. Brannstasjonen avskrives over 25 år, tilsvarende kontraktperioden, og har dermed avvikende levetid i forhold til øvrige anleggsmidler i gruppen.

Som følge av at årets tilgang er langt høyere enn summen av årets avskrivninger og årets avgang, har bokført verdi av driftsmidler økt med 782 mill kr i løpet av året, fra 7 076 mill kr pr 01.01.18 til 7 858 mill kr pr 31.12.18. De største tilgangene i løpet av året fremgår av note 10 som viser store investeringsprosjekter. For oversikt over samtlige investeringsprosjekter vises det til regnskapskjema 2B.

Note 10 Investeringer i nybygg og nyanlegg

Alle tall i 1 000 kr

Større investeringer i nybygg og nyanlegg	Tidligere investert	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Total utgiftsramme
Rådhuskvartalet	219 448	336 751	343 600	640 000
Tverlandet Skole	175 303	160 756	161 000	359 300
Parkeringsanlegg kvartal 99	2 933	71 813	90 000	110 000
Aspåsen skole	7 819	71 109	77 000	403 000
Bypakke Bodø	93 576	28 570	40 680	393 214
Diverse Feltutbygging	-	18 182	18 200	-
Vann/avløp, samlet investering	-	81 961	95 590	-

Ovenstående tabell viser de største investeringsprosjektene i 2018. For oversikt over samtlige investeringsprosjekter vises det til regnskapsskjema 2B.

Vesentlige overføringer mottatt til finansiering av investeringer

Kommunen har i 2018 inntektsført 9 mill kr fra Statens vegvesen til finansiering av Bypakke Bodø og 3,1 mill kr fra Husbanken til utleieboliger flyktninger. Det er i tillegg tidsavgrenset 7,2 mill kr i forventede inntekter fra Nordland fylkeskommune, hvorav 3,4 gjelder aktivitetspark Bankgata - Aspåsen og 4,7 mill kr gjelder DA-midler til Byen og Havna. Videre er det inntektsført 9,5 mill kr i spillemidler, hvorav 5,2 mill kr gjelder flerbrukshallen i Bankgata.

I tillegg kommer flere tilskudd og overføringer av lavere beløp.

Note 11 Utlån

Alle tall i 1 000 kr

	31.12.2018	31.12.2017
Startlån	544 611	471 765
Sosiale lån	196	2 848
Bodø kommunale boligstiftelse (*)	70 441	70 441
Diverse idrettslag	26 278	23 448
Bodø Spektrum AS	0	3 529
Mørkvedhallen	35 650	8 800
Låter Vasslag	1 350	2 000
Bodø kirkelige fellesråd	316	361
Øvrige utlån	148	148
Sum utlån	678 990	583 339

(*) Styret i Bodø kommunale boligstiftelse har signalisert at det ikke er enig i at hele beløpet på 70,4 mill kr skal betales tilbake til kommunen, da styret mener at kommunen grunnet lavt vedlikehold ikke har opprettholdt verdien av stiftelsens boliger.

Utlån til ulike idrettslag og Mørkvedhallen i tabellen på forrige side fordeler seg som følger på lån og forskuttering av spillemidler, samt på ulike prosjekter:

Lån					
Mottaker	Prosjekt	År	Opprinnelig beløp	Gjenstående beløp	År for innfrielse
Misvær IL	Vestvatn alpinanlegg	2008	1 768	159	2019
Bodø håndballklubb	Driftsstøtte	2009	1 000	800	<i>Ikke avklart</i>
Misvær IL	Vestvatn alpinanlegg	2015	5 000	5 000	2036
IK Grand Bodø	Drift- og utviklingsbidrag	2009	1 375	1 375	<i>Ikke avklart</i>
Salten golfklubb	Bodø golfpark	2016	9 700	9 263	2036
Mørkvedhallen SA	Mørkvedlia klatrehall	2018	14 000	14 000	2020
Sum			32 843	30 597	

Forskuttering av statlige spillemidler 2013 - 2018					
Mottaker	Prosjekt	År	Opprinnelig beløp	Gjenstående beløp	Forventet innbetaling
Misvær IL	Vestvatn alpinanlegg	2014	6 300	6 080	2019-2020
Bodø Østre skytterlag	Bestemorenga skytehall	2017	1 200	1 200	2023
Mørkvedhallen SA	Mørkvedlia turnhall	2016	8 800	8 800	2020-2022
Mørkvedhallen SA	Mørkvedlia klatrehall	2018	12 850	12 850	2022-2024
Tverlandet IL	Hopen skihytte	2018	1 200	1 200	2021
Bodø skiklubb Alpinor	Skarmoen snøproduksjonsanlegg	2017	1 200	1 200	2021
Sum			31 550	31 330	

Sum balanseført utlån og forskutteringer	61 927
---	---------------

Vedtatt men ikke utbetalt:

Innstrandens IL	Bestemorstua	2016	700	700	2025
-----------------	--------------	------	-----	-----	------

Note 12 Aksjer og andeler	Bokført verdi	Eierandel	Egenkapital pr 31.12.17	Andel EK (*)
Alle tall i 1000 kr				
Innskudd pensjonskasser				
Bodø Kommunale Pensjonskasse	63 242	100,00 %	243 170	243 170
Egenkapitalinnskudd KLP	13 245	-	-	-
Aksjer				
Bodø Energi AS (*1)	171 317	100,00 %	377 891	377 891
Salten Kraftsamband AS	48 892	40,00 %	1 858 245	743 289
Bodø Spektrum AS	42 400	100,00 %	47 847	47 847
Saltens Bilruter AS	14 313	41,80 %	114 073	47 683
Langstranda Næringsseiendom AS	8 000	33,33 %	23 163	7 720
Tusen hjemmet AS (*2)	2 275	100,00 %	123	123
Bodø Produksjonssenter AS (BoPro)	2 059	100,00 %	7 568	7 568
Bodø Industri AS	1 554	49,20 %	19 674	9 680
Sentrumsterminalen Bodø AS	1 000	50,00 %	6 578	3 289
Zahlfjøsén AS	400	39,00 %	1 015	396
Kunnskapsparke Bodø AS (*3)	200	2,53 %	15 164	384
Bodø sentrumsforum AS	50	50,00 %	92	46
Arktisk Filharmoni AS (tidligere NOSO)	50	50,00 %	16 306	8 153
AS Industribygg	50	100,00 %	9 377	9 377
NordNorsk Reiseliv AS	30	1,56 %	6 980	109
Landegode Handel AS (*3)	15	30,00 %	831	249
GalvanoTia AS (*3)	3	0,30 %	-335	-1
IKS (Interkommunale selskap) (*4)				
Salten Kommunerevisjon IKS	450	45,00 %	3 746	1 686
IRIS Salten IKS (*5)	0	62,00 %	66 049	40 950
Salten Brann IKS (*5)	0	60,91 %	4 918	2 996
Helse og Miljøtilsyn Salten IKS (*5)	0	60,10 %	2 485	1 493
KF (Kommunale foretak)				
Bodø Spektrum KF	0	100,00 %	1 432	1 432
Stormen Konserthus Bodø KF	0	100,00 %	38 575	38 575
Bodø Havn KF	0	100,00 %	169 212	169 212
Andeler og øvrig				
Samlet beløp nobl-leiligheter aktivert som andeler	20 118			
Mørkvedhallen SA	300			
Bodø Boligbyggelag	10			
Biblioteksentralen AL	9			
Sum aktiverte aksjer, andeler og innskudd	389 981			

Tidligere aksjeposter i Veipakke Salten AS ble solgt ved årsskiftet 2017/2018, og i løpet av 2018 er de tidligere aksjeselskapene Banken AS og Stormen Drift AS nedlagt.

Aksjer og andeler som klassifiseres som anleggsmidler er i henhold til regnskapsforskriftens § 8 vurdert til anskaffelseskost, med mindre disse er utsatt for verdifall som forventes ikke å være forbigående.

(*) Som en tilnærming til markedsverdi er selskapenes egenkapital pr 31.12.17 (sist avlagte regnskap for samtlige selskaper) oppgitt, og kommunens andel av denne er beregnet.

(*1) Av bokført verdi på 171 mill kr utgjør 50 mill kr aksjekapital og 121 mill kr annen egenkapital.

(*2) Kommunen overtok i 2016 aksjene til Tusenhjemmet AS fra BBL. Av regnskapsført aksjekapital gjelder 2 230' vedtatt konvertering av utlån til aksjekapital, jfr PS 15/143. Den planlagte konverteringen er ikke utført pr 31.12.18.

(*3) Bystyret vedtok 13.02.14 i sak 14/4 "Eierskapsmelding" å gi rådmannen fullmakt til å selge kommunens aksjeposter i Galvano Tia AS, Landegode Handel AS og Kunnskapsparken Bodø AS.

(*4) Kommunen deltar i tillegg i følgende interkommunale samarbeid: Salten Regionråd, Salten kontrollutvalgsservice, Salten IUA, Interkommunalt arkivsamarbeid i Nordland, Krisesenter i Salten og Samordna innkjøp i Nordland. Salten Regionråd (der Bodø kommunes andel er ca 64 %) eier for øvrig 100 % av aksjene i Salten Invest AS.

(*5) Kommunens eierandeler i IRIS Salten IKS, Salten Brann IKS og Helse og Miljøtilsyn Salten IKS ble ikke aktivert i kommunens balanseregnskap da selskapene ble stiftet.

Indirekte eierskap

Bodø kommune har gjennom sine eierandeler i selskapene som fremkommer i tabellen på forrige side også indirekte eierskap i en rekke selskaper. I det følgende opplyses det om de aktuelle selskapenes eierandeler i underliggende selskaper der disse er av en viss størrelse.

Bodø Energi AS har følgende store eierandeler i underliggende selskaper:

BE Kraftsalg 100 %, BE Varme 100 %, Nordlandsnett AS 89,9%, Frost Kraftentreprenør AS 51%.

Salten Kraftsamband AS har følgende store eierandeler i underliggende selskaper: SKS Produksjon AS 100 %, SKS Handel AS 100%, Rødøy-Lurøy Kraftverk AS 72 %. SKS Produksjon AS eier igjen 67% av Hattfjelldal Kraft AS og 71% av Krutåga Kraft AS, mens Rødøy-Lurøy Kraftverk AS eier 100% av Rødøy-Lurøy Fiber AS.

Saltens Bilruter AS har følgende store eierandeler i underliggende selskaper:

Nordlandsbuss AS 66 %, Østbø AS 81,5 %, SB Transport AS 100 %, Stokland Bilruter AS 100 %, Wiiks Transport AS 100%.

IRIS Salten IKS har følgende store eierandeler i underliggende selskaper:

Iris Service AS 100%, Iris Produksjon AS 100%, Retura Iris AS 100%, HT Safe AS 73,5%, Mivanor AS 100%, Labora AS 98%. I tillegg eier Iris Produksjon 40,45% av Nofir AS.

I tillegg eier Bodø kommunale pensjonskasse aksjer i diverse selskaper.

Regnskapsført kjøp av aksjer og andeler fremkommer som følger:

Kjøp av aksjer og andeler	2018	2017
Bodø Energi AS (*)		51 316
Bodø sentrumsforum AS		50
Egenkapitalinnskudd Bodø Kommunale Pensjonskasse	1 500	1 500
Egenkapitalinnskudd KLP	1 617	1 506
Sum	3 117	54 372

(*) Regnskapsført kjøp av aksjer i Bodø Energi AS gjelder konvertering av utlån til egenkapital, jfr vedtak i PS 17/80.

Kommunen har i regnskapsåret mottatt følgende utbytte i tilknytning til sine langsiktige aksjeposter og eierandeler:

Utbytte	2018	2017
Salten Kraftsamband AS	10 000	10 000
Bodø Energi AS	30 600	22 500
IRIS Salten IKS		490
Saltens Bilruiter AS	1 566	1 118
Sum	42 166	34 108

Note 13 Salg av finansielle anleggsmidler

Det har ikke vært solgt finansielle anleggsmidler i 2018 der andel av salgsinntekt er regnet som avkastning på innskutt kapital og klassifisert som løpende inntekt.

Note 14 Kortsiktige fordringer

Alle tall i 1 000 kr

	31.12.2018	31.12.2017
Kundefordringer	43 971	40 779
Merverdiavgiftskompensasjon til gode	74 744	55 673
Påløpte inntekter og øvrige fordringer	146 172	175 449
Sum kortsiktige fordringer	264 888	271 901

Den største posten under påløpte inntekter og øvrige fordringer gjelder refusjonskrav for ressurskrevende brukere som er tidsavgrenset med 72 mill kr.

For ressurskrevende brukere opptjenes inntekten i 2018 mens utbetaling skjer i 2019. Endelig krav er derfor ikke kjent ved avslutningen av regnskapet 15. februar, men må inntektsføres basert på foreløpige beregninger. Endelig krav for 2018 viste seg å bli 2,5 mill kr lavere enn inntektsført pr 31.12.18.

<i>Netto kundefordringer fremkommer som følger:</i>	31.12.2018	31.12.2017
Kundefordringer til pålydende	49 571	46 279
Avsetning til tap på krav	5 600	5 500
Netto regnskapsførte kundefordringer	43 971	40 779
Avsetning til tap på krav pr 01.01.	5 500	5 500
Årets avsetning	100	0
Avsetning til tap på krav pr 31.12.	5 600	5 500
Årets konstaterte tap	4 725	592

Av årets regnskapsførte tap gjelder 4 mill kr opprydding i husleierestanser fra tidligere år.

Note 15 Bankinnskudd og kontanter

Alle tall i 1 000 kr

	31.12.2018	31.12.2017
Kontantkasser	31	49
Skattetrekkkonto	77 373	73 307
Ordinære bankinnskudd	1 027 667	1 066 141
Sum bankinnskudd og kontanter	1 105 071	1 139 496

Note 16 Langsiktig gjeld og avdrag på lån

Alle tall i 1 000 kr

Samlet lånegjeld fordelt på kreditorer	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Sertifikatlån DNB	859 377	1 137 217
Sertifikatlån	859 377	1 137 217
Kommunalbanken fast rente	1 240 098	1 624 068
Kommunalbanken flytende rente	1 963 513	869 992
KLP Kommunekreditt fastrente	105 062	113 144
KLP Kommunekreditt flytende rente	241 617	173 074
Husbanken fastrente	0	37 951
Husbanken flytende rente	669 191	553 404
Lånebeløp OPS-avtale	198 507	204 606
Innskudd kommunale boliger	993	1 575
Øvrig langsiktig gjeld	4 418 981	3 577 814
Kommunens samlede lånegjeld	5 278 357	4 715 030

Herav ubrukte lånemidler

348 900

400 901

Samlet lånegjeld inkludert kommunale foretak	2 018	2 017
Gjeld Bodø kommune	5 278 357	4 715 030
Gjeld Bodø Havn KF	208 262	204 940
Gjeld Stormen konserthus Bodø KF	0	0
Gjeld Bodø Spektrum KF	0	0
Sum	5 486 625	4 919 971
Antall innbyggere	52 024	51 558
Lånegjeld pr innbygger	105	95

Beregning av minste tillatte avdrag

Kommunelovens (KL) § 50 nr. 7 har bestemmelser om hvordan kommunens lånegjeld skal avdras, der bokstav a definerer gjenstående løpetid for kommunens samlede lånegjeld etter KL § 50 nr.1 og nr. 2 ikke kan overstige den veide levetiden for kommunens anleggsmidler ved siste årsskifte.

Bodø kommune legger til grunn at denne beregningen må foretas på kommunens samlede låneportefølje og samlede anleggsmidler. Dette inkluderer også de kommunale foretakene. Kommunen har ved beregningen tatt utgangspunkt i den forenklete modellen, siden denne viser seg å gi det høyeste beregnede minsteavdrag. Modellen angir sum langsiktig gjeld pr. 1.1 delt på bokført verdi anleggsmidler pr. 1.1 multiplisert med årets avskrivninger.

Avdrag	Regnskap 2018	Regnskap 2017	Regnskap 2016
Betalt avdrag i driftsregnskapet inkl. KF'ene	211 437	210 531	203 823
Betalt avdrag i investeringsregnskapet	59 350	0	13 024
Betalt avdrag i inv.regnskapet formidlingslån	41 855	35 135	33 057
Sum betalte avdrag	312 642	245 666	249 904
Beregnet minste lovlige avdrag	138 367	114 687	113 512
Differanse	132 420	95 844	90 311

Alle tall i 1 000 kr

Bodø kommune betaler mer i avdrag på lån enn kravet i Kommunelovens § 50 nr. 7 (minimumskrav til avdrag) tilsier.

Note 17 Avdrag formidlingslån (Startlån)

Alle tall i 1 000 kr

	Regnskap 2018	Rev budsjett 2018	Oppr budsjett 2018	Regnskap 2017
Betalte avdrag lån Husbanken	35 135	40 326	40 326	35 135
Mottatte avdrag fra videreutlån	54 151	40 326	40 326	54 151
Avsatt til avdragsfond	19 016	0	0	19 016
Avdragsfond pr 01.01.	58 890			39 710
Årets avsetning	13 931			19 180
Bruk av fond til e.o. nedbetaling	-58 768			0
Avsatte midler på avdragsfondet	14 053			58 890

Tabellen viser mottatte avdrag på Startlån og nedbetaling av kommunens lån i Husbanken. Mottatte avdrag på videreutlån skal uavkortet benyttes til nedbetaling av kommunens innlån. Eventuelle mottatte avdrag som ikke benyttes til nedbetaling av gjeld avsettes til avdragsfond.

Det har i løpet av 2018 blitt tapsført 0,4 mill kr i tap på startlån, hvorav 0,3 mill kr er finansiert av kommunen ved bruk av tapsfond, mens 0,1 mill kr er finansiert av Husbanken. I tillegg var et lån til vurdering pr 31.12.18, der kommunen i 2019 må finansiere hele tapet på 0,35 mil kr.

Nedenstående tabell viser utlånte startlån og tapsfond til dekning av kommunens andel av fremtidige tap.

	Regnskap 2018	Regnskap 2017	Regnskap 2016
Startlån	544 611	471 765	407 455
Tapsfond	3 426	3 528	3 590

Note 18 Finansielle eiendeler og forpliktelser

Alle tall i 1 000 kr

Aktiva klasse	Markeds- verdi	Bokført verdi Pr 31.12.18	Årets resultatførte verdiendring	Rente- inntekter	Anskaffelses- kost
Dnb likviditet	29 601	29 601	-11	326	20 733
Storebrand likviditet	16 120	16 120	-21	226	12 444
Odin pengemarked	15 216	15 216	21	174	15 000
Alfred Berg likviditet	56 430	56 430	-61	727	51 174
Sum	117 368	117 368	-72	1 453	99 351

Markedsverdi skal normalt være lik bokført verdi fordi regelverket krever at finansielle omløpsmidler skal bokføres til markedsverdi. Dersom markedsverdien har endret seg i perioden 31.12 til 15.02 vises endringen som forskjell mellom markedsverdi og bokført verdi. Dette forholdet blir eventuelt bokført i neste års regnskap hvis endringen blir stående.

Bokført verdi viser verdien av beholdningen og hva man kan forvente å motta ved et salg.

Anskaffelseskost viser hva det ble betalt for omløpsmiddelet da det ble kjøpt. Forskjellen mellom anskaffelseskost og markedsverdi viser den urealiserte avkastning kommunen har oppnådd hittil på plasseringen.

Finansiell markedsrisiko

Markedsrisiko	Risikoen for tap som følge av endringer i priser og kurssvingninger i de markedene kommunene er eksponert, herunder:
Renterisiko	Renterisiko representerer risikoen for at verdien på lån og plasseringer i rentebærende verdipapirer endrer seg når renten endrer seg. Går renten opp, går verdien av plasseringer i rentebærende verdipapirer ned (og motsatt).
Likviditetsrisiko	Likviditetsrisiko representerer faren for at midler ikke kan transformeres til kontanter i løpet av en rimelig tidsperiode.
Systematisk risiko i aksjemarkedet (generell markedsrisiko)	Systematisk risiko er forbundet med sannsynligheten for at det aktuelle aksjemarkedet vil stige eller falle - både på kort og lang sikt.
Usystematisk risiko i aksjemarkedet (selskapsrisiko)	Usystematisk risiko er forbundet med risikoen for at verdien av det aktuelle investeringsobjekt (selskap) en investerer i, vil stige eller falle i forhold til verdien på markedet - både på kort og lang sikt.

Kommunens eksponering i markedet og fordeling av plasseringen på aktivaklasser er innenfor de vedtatte rammer i henhold til kommunens finansreglement.

Det vises videre til egen finansrapportering i årsberetning og Salten kommunerevisjon sin uttalelse om finansforvaltningen i Bodø kommune.

Note 19 Garantiansvar

Alle tall i 1 000 kr

Låntager	Vedtak	Opptak	Bank	Oppr. beløp	Pr 31.12.17	Pr 31.12.18
Lillevollen bhg	K 30/90	1990	DNB	3 400	623	487
Bodø kirkelige f.råd	K-11/122	2013	Kommunalbanken	5 000	3 750	3 472
IRIS Salten IKS			Div. lånegivere	67 885	84 896	78 020
BOPRO AS		2002	KLP Kreditt AS	1 410	734	664
BOPRO AS		2002	KLP Kreditt AS	9 240	5 320	4 760
BOPRO AS	K 02/202	2003	KLP Kreditt AS	5 000	2 100	1 900
Mølnbakken borettslag	PS 16/9	2016	Kommunalbanken	8 950	8 391	7 552
Låter Vasslag	K-5/02	2003	DNB	2 455	706	583
Salten Brann IKS (65 %)		2014	KLP	8 402	671	0
Salten Brann IKS (65 %)		2016	KLP	15 000	7 930	0
Skjerstad Bygningsstiftelse	PS 13/12	2013	Sparebank1 N-N	5 680	5 534	5 097
Veipakke Salten AS	K-06/75	2006	KLP	61 944	36 215	31 919
Veipakke Salten AS	K-06/75	2006	KLP 2026	66 056	47 332	42 794
Veipakke Salten AS	K09/61-K12/178	2009	Nordea ASA 2026	53 000	30 740	27 560
Veipakke Salten AS	K09/171-K12/178	2009	Nordea ASA 2018	159 000	60 000	52 000
Bypakke Bodø	PS 11/99 15/34	2015	Kommunalbanken	715 000	700 000	685 714
Bliksvær vannverk	K-06/47	2006	Sparebank1 N-N	350	183	166
Kvikstad og Ljønes Vannverk	K-07/23	2007	Sparebank1 N-N	470	233	212
Bodø Spektrum AS	K-07/108	2007	Kommunalbanken	29 500	20 940	19 567
Nordland fylkeskommune			DNB	85	85	85
Totalt garantiansvar				1 217 742	1 016 382	962 551

Kommunen har i løpet av regnskapsåret ikke måttet innfri noen garantier.

Note 20 Andre vesentlige forpliktelser

Bodø kommune har avtale med OPS GJ BBS AS om leie av brannstasjon. Bygget er ført opp av OPS GJ BBS AS og ble tatt i bruk av Salten Brann IKS i februar 2016. Avtalen har en varighet på 25 år, og bygget skal overtas vederlagsfritt av kommunen ved leieavtalens utløp i 2041. I samsvar med kommunal regnskapsstandard (KRS) nr 8 (foreløpig) er avtalen klassifisert som finansiell leasing, og nåverdien av fremtidige leieforpliktelser er oppført som langsiktig gjeld i balansen. Pr 31.12.18 utgjorde dette 198,5 mill kr, jfr note 16. Verdien av brannstasjonen er videre aktivert som anleggsmiddel i kommunen balanse, jfr note 9.

Bodø kommune har i tillegg et stort antall avtaler fordelt på driftsavtaler, husleieavtaler og leie/leasingavtaler m.v. som kommunen er bundet av. Avtalene har ulik løpetid og fornyelsestidspunkter.

Note 21 Avsetninger og bruk av avsetninger (fond)

Alle tall i 1 000 kr

Alle fond	Disposisjonsfond	Bundne driftsfond	Ubundne investeringsfond	Bundne investeringsfond	Sum fond
Saldo 01.01.	126 897	94 545	363 652	18 500	603 594
Avsetninger til fond	161 813	31 577	44 704	704	238 798
Bruk av avsetninger	-72 317	-30 645	-80 445	-149	-183 557
Saldo 31.12.	216 392	95 477	327 911	19 055	658 835

I det følgende vises avsetninger og bruk av avsetninger pr fondstype, sammenholdt mot revidert og opprinnelig budsjett, samt foregående års regnskap.

Disposisjonsfond	Regnskap 2018	Rev budsjett 2018	Oppr budsjett 2018	Regnskap 2017
Saldo 01.01.	126 897			70 427
Overført fra BKE KF				10 873
Avsetninger driftsregnskapet	161 813	198 899	513	52 238
Bruk av avsetninger driftsregnskapet	-69 917	-69 917	-1 500	-4 645
Bruk av avsetninger investeringsregnskapet	-2 400	-2 400	0	-1 996
Saldo 31.12.	216 392			126 897

Disposisjonsfond er til bystyrets frie disposisjon til drifts- og investeringsformål. I saker der bystyret har gjort konkrete bevilgningsvedtak, er midlene å anse som bundet, og i balanseregnskapet er dette disposisjonsfond som er merket med egne navn. Disponering av disse midlene i regnskapet, enten til avsatt formål eller til andre formål, krever budsjettvedtak fra bystyret. Bystyret har ikke delegert videre fullmakt til bruk av og avsetning til disposisjonsfond.

Bundne driftsfond	Regnskap 2018	Rev budsjett 2018	Oppr budsjett 2018	Regnskap 2017
Saldo 01.01.	94 545			99 171
Avsetninger	31 577	31 388	150	19 430
Bruk av avsetninger	-30 645	-21 897	-7 071	-24 056
Saldo 31.12.	95 477			94 545

Bruk av midler fra bundet driftsfond er bundet til bestemte formål og kan ikke endres av bystyret. Bruk av slike midler bør likevel budsjetteres, slik at det fremkommer en plan for disponering av midlene.

Av bundne fond pr 31.12.18 gjelder 33,9 mill kr selvkostfond innenfor vann, avløp mm (jf også note 27).

Ubundne investeringsfond	Regnskap 2018	Rev budsjett 2018	Oppr budsjett 2018	Regnskap 2017
Saldo 01.01.	363 652			348 293
Avsetninger	44 704	25 456	66 000	35 742
Bruk av avsetninger	-80 445	-83 716	-9 860	-20 383
Saldo 31.12.	327 911			363 652

Bruk av midler fra ubundet investeringsfond, er til bystyrets frie disposisjon til investeringsformål. I saker der bystyret har gjort konkrete bevilgningsvedtak, er midlene å anse som bundet. Dette er ubundne investeringsfond som er merket med egne navn. Disponering av disse midlene i regnskapet, enten til avsatt formål eller til andre formål, krever budsjettvedtak fra bystyret.

Bundne investeringsfond	Regnskap 2018	Rev budsjett 2018	Oppr budsjett 2018	Regnskap 2017
Saldo 01.01.	18 500			18 601
Avsetninger	704	660	0	44
Bruk av avsetninger	-149	0	0	-145
Saldo 31.12.	19 055			18 500

Bruk av bundne investeringsfond er bundet til bestemte investeringsformål og kan ikke endres av bystyret.

Note 22 Strykninger og avslutningsposter

Om årsregnskapet viser et regnskapsmessig merforbruk skal budsjetterte overføringer fra drifts- til investeringsregnskapet og/eller budsjetterte avsetninger til disposisjonsfond strykes for å unngå å avslutte driftsregnskapet med regnskapsmessig merforbruk. Dette følger av regnskapsforskriften § 9.

Ved avslutningen av regnskapet for 2018 er følgende disposisjoner gjennomført:

Strykninger	2018
Årets regnskapsmessige merforbruk	-37 086
Strykning av avsetning til premieavviksfond	37 086
Regnskapsmessig resultat etter strykninger	0

Det ble i PS 18/80 Tertialrapport 1 vedtatt at netto premieavvik for 2018 skulle avsettes til premieavviksfondet. Om regnskapet for 2018 ikke hadde vist et regnskapsmessig merforbruk ville avsetningen til premieavviksfondet som følge av dette vedtaket vært 59,4 mill kr. For å kunne avlegge regnskapet i balanse har det vært nødvendig å redusere denne avsetningen med 37,1 mill kr, slik at faktisk gjennomført avsetning nå utgjør 22,3 mill kr.

Note 23 Egenkapitalkontoen «endring regnskapsprinsipp»

Regnskapsprinsipper er retningslinjer for periodisering og måling av regnskapsposter. Regnskapsprinsippene skal være konsistente over tid, men endringer i lover, forskrifter eller god kommunal regnskapsskikk kan medføre at regnskapsprinsippene må endres. Endringer i regnskapsprinsipper har derfor karakter av å være uvanlige hendelser. Eventuelle endringer i regnskapsprinsipper - eller praktiseringen av anordningsprinsippet - skal regnskapsføres direkte mot egenkapitalen på egen konto for «endring i regnskapsprinsipp» (jfr merknader til § 7 i forskrift om årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner og KRS nr. 5).

Balanseposten «Endring i regnskapsprinsipp» som inngår som en del av Bodø kommunes egenkapital med 42,7 mill kr er «opparbeidet» i perioden 1998-2008 og består hovedsakelig av endrede prinsipper for periodisering av refusjonskrav for ressurskrevende brukere og inntektsføring av momskompensasjon, samt endrede prinsipper for regnskapsføring av feriepengene og varebeholdning. Føringene skyldes endringer i sentralt gitte retningslinjer og god kommunal regnskapsskikk. Denne saldoen blir stående som en del av kommunens egenkapital. Positiv saldo på disse kontoene kan ikke disponeres og negativ saldo skal ikke dekkes inn.

Note 24 Egenkapitalkontoene regnskapsmessig mer-/mindreforbruk

Alle tall i 1 000 kr

Mindreforbruk (overskudd)	Rev. Budsjett 2018	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Tidligere opparbeidet mindreforbruk		121 220	89 388
Overført fra BKE KF			7 121
Årets disponering	-121 220	-121 220	-96 509
Nytt mindreforbruk i regnskapsåret		0	121 220
Totalt mindreforbruk til disponering		0	121 220

Regnskapet for 2018 viser et regnskapsmessig resultat etter strykninger på kr 0, og det er dermed ikke noe mer- eller mindreforbruk til overføring til neste år.

Note 25 Egenkapitalkontoen kapitalkonto

Alle tall i 1 000 kr

Saldo pr 01.01.18	3 352 581
Kreditposter i løpet av året (økning av egenkapitalen):	
Aktivisering av fast eiendom og anlegg	930 507
Aktivisering av utstyr, maskiner og transportmidler	65 701
Kjøp av aksjer og andeler	0
Økt egenkapitalinnskudd BKP og KLP	3 117
Nye innvilgede utlån	157 034
Betalte avdrag på kommunens egne eksterne lån	310 565
Ettergivelse av Husbanklån (Husbankens andel av tap startlån)	311
Økning av pensjonsmidler	389 423
Sum kreditposter (økning av egenkapitalen) i løpet av året	1 856 657
Debetposter i løpet av året (reduksjon av egenkapitalen):	
Bokført verdi av salg av fast eiendom og anlegg	0
Av- og nedskrivning av fast eiendom og anlegg	195 336
Av- og nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	19 387
Bokført verdi av salg av aksjer og andeler	7 680
Nedskrivning av aksjer og andeler	0
Mottatte avdrag på utlån	60 969
Nedskrivning av utlån	414
Bruk av lån	926 203
Økning av pensjonsforpliktelse	265 434
Sum debetposter (reduksjon av egenkapitalen) i løpet av året	1 475 423
Ny saldo pr 31.12.18 (kapital)	3 733 815

Note 26 Kortsiktig gjeld

Alle tall i 1 000 kr

	31.12.2018	31.12.2017
Leverandørgjeld	227 925	210 614
Feriepenger inkl arbeidsgiveravgift	234 283	218 748
Skattetrekk	77 125	73 133
Skyldige offentlige avgifter	26 791	21 926
Påløpte renteutgifter	28 640	32 159
Øvrige påløpte utgifter og annen kortsiktig gjeld	108 521	32 242
Sum kortsiktig gjeld	703 285	588 821

Note 27 Selvkost

Bodø kommune har utarbeidet etterkalkyle for betalingstjenester i henhold til Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (H-3/14. Kommunal- og moderniseringsdepartementet, februar 2014). Kommunen benytter selvkostmodellen Momentum Selvkost Kommune.

Selvkost innebærer at kommunens kostnader med å frembringe tjenestene skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. For å kontrollere at dette ikke skjer må kommunen etter hvert regnskapsår utarbeide en selvkostkalkyle som viser selvkostregnskapet for det enkelte gebyrområdet. Elementene i en selvkostkalkyle avviker fra kommunens ordinære driftsregnskap på enkelte områder og de to regnskapene vil ikke være direkte sammenlignbare.

I selvkostkalkylen inngår regnskapsmessige driftsinntekter, driftsutgifter eksklusiv regnskapsmessige avskrivninger, kalkulatoriske avskrivninger og rentekostnader, samt henførte indirekte driftsutgifter (administrasjonsutgifter). Ved beregning av kalkulatoriske avskrivninger skal det i selvkostberegningene gjøres fratrukk av fremmedfinansiering.

Kalkulatorisk rentekostnad inngår ikke i kommunens driftsregnskap, men representerer en alternativ avkastning kommunen går glipp av ved at kapital er bundet i anleggsmidler. Den kalkulatoriske rentekostnaden beregnes med utgangspunkt i anleggsmidlenes restavskrivningsverdi og en kalkylerente. Kalkylerenten er årsgjennomsnittet av 5-årig SWAP-rente + ½ %-poeng. I 2018 var denne lik 2,370%.

Retningslinjene fastsetter regler for henføring av relevante administrasjonsutgifter som kan inngå i selvkostgrunnlaget. Videre er det bestemt at eventuelle overskudd skal avsettes til bundne selvkostfond. Et overskudd fra et enkelt år skal tilbakeføres brukerne i form av lavere gebyrer i løpet av en femårsperiode. En generasjon brukere skal ikke subsidiere neste generasjon, eller omvendt. Kostnadene ved tjenestene som ytes i dag skal dekkes av de brukerne som drar nytte av tjenesten. Dette innebærer at dersom kommunen har overskudd som er eldre enn fire år, må dette i sin helhet gå til reduksjon av gebyrene det kommende budsjettåret. Eksempelvis må et overskudd som stammer fra 2018 i sin helhet være disponert innen 2023.

I tillegg til å utarbeide en etterkalkyle for hver betalingstjeneste må kommunen også utarbeide forkalkyler i forkant av budsjettåret for å estimere drifts- og kapitalkostnader for neste økonomiplanperiode. Forkalkyler gir grunnlaget for kommunens gebyrsatser. Ved budsjettering er det en rekke usikre faktorer, herunder fremtidig kalkylerente, utvikling av antall brukere og generell etterspørsel. I tillegg til å overholde generasjonsprinsippet bør kommunen ha målsetting om minst mulig svingninger i de kommunale gebyrene.

2018 Etterkalkyle selvkost	Vann	Avløp	Slam- tømming	Totalt
Gebyrinntekter	76 729	67 715	1 112	145 556
Øvrige driftsinntekter	1 475	3 796	0	5 272
Driftsinntekter	78 204	71 512	1 112	150 828
Direkte driftsutgifter	41 081	41 663	1 750	84 494
Avskrivningskostnad	28 847	21 280	0	50 127
Kalkulatorisk rente (2,37 %)	18 770	12 999	0	31 768
Indirekte netto driftsutgifter	2 017	2 008	24	4 049
Indirekte kalkulatorisk rente (2,37%)	131	117	9	257
Driftskostnader	90 845	78 067	1 784	170 696
+ Tilskudd/subsidiering	0	0	0	0
Resultat	-12 640	-6 555	-672	-19 868
Kostnadsdekning i %	86,1 %	91,6 %	62,3 %	88,4 %
Selvkostfond 01.01	37 191	2 447	1 637	41 275
+ Avsetning til selvkostfond	0	0	0	0
- Bruk av selvkostfond	-12 640	-2 447	-672	-15 760
+ Kalkulert renteinntekt selvkostfond (2,37 %)	732		31	762
Selvkostfond 31.12 (inkl. rente på fond)	25 282	0	995	26 278
- Underskudd til fremføring		-4 108		-4 108
- Kalkulert rentekostn fremf.b.und.sk (2,37 %)		-20		-20
Fremførbart underskudd 31.12 (inkl. rente)		-4 128		-4 128

2018 Etterkalkyle selvkost	Plansaks- behandling	Bygge- og delesaks- behandling	Kart og opp- måling	Eier- seksjon- eringer	Totalt
Gebyrinntekter	2 927	12 427	2 359	19	17 731
Øvrige driftsinntekter	-28	1 017	130	-1	1 118
Driftsinntekter	2 899	13 443	2 488	18	18 849
Direkte driftsutgifter	4 139	10 297	6 019	276	20 731
Kalkulatorisk rente (2,37 %)	0	0	0	0	0
Indirekte netto driftsutgifter	1 589	3 604	1 877	12	7 082
Indirekte kalkulatorisk rente (2,37%)	0	0	0	0	1
Driftskostnader	5 729	13 902	7 896	288	27 814
+ Tilskudd/subsidiering	2 829	0	5 408	259	8 496
Resultat	0	-458	0	-11	-17 462
Kostnadsdekning i %	50,6 %	96,7 %	31,5 %	6,2 %	67,8 %
Selvkostfond 01.01	0	6 025	0	11	6 035
+ Avsetning til selvkostfond	0	0	0	0	0
- Bruk av selvkostfond	0	-458	0	-11	-469
+ Kalkulert renteinntekt selvk.f. (2,37 %)	0	137	0	0	137
Selvkostfond 31.12 (inkl. rente på fond)	0	5 704	0	0	5 704

Etterkalkylen for 2018 er utarbeidet i samarbeid med EnviDan Momentum AS som har mer enn 15 års erfaring med selvkostproblematikk og bred erfaring rundt alle problemstillinger knyttet til selvkost, og som årlig bistår om lag 300 kommuner og renovasjonsselskaper med selvkostberegninger.

I tillegg til selvkostfondene som inngår i beregningene i selvkostmodellen Momentum Selvkost Kommune, har kommunen et renovasjonsfond som pr 31.12.18 har en saldo på 1,9 mill kr.

Note 28 Usikre forpliktelser og hendelser etter balansedagen

Usikre forpliktelser behandles iht kommunal regnskapsstandard nr. 7 - foreløpig standard om usikre forpliktelser, betingede eiendeler og hendelser etter balansedagen.

I forbindelse med byggingen av det nye rådhuset er det oppstått uenighet mellom ÅF Engineering AS og Bodø kommune angående honorering av deler av oppdraget. Bodø kommune er i Salten tingrett dømt til å betale ÅF Engineering om lag 27 mill kr. Kommunen har i januar 2019 besluttet å anke dommen, og endelig utfall av saken er følgelig ikke kjent ved avleggelsen av regnskapet for 2018.

Videre er det uenighet mellom Bodø kommune og Veidekke når det gjelder arbeid utført ved nye Tverlandet skole. Kommunen har stevnet Veidekke, og det er berammet en rettssak mellom partene i mai 2019.

Kommunen er ellers ikke kjent med at det foreligger vesentlige usikre forpliktelser pr 31.12.18 eller hendelser etter balansedagen som vil kunne påvirke vurderingen av regnskapstallene.

Note 29 Spesifikasjon av uvanlige og vesentlige poster og transaksjoner

Regnskapet inneholder ikke vesentlige og/eller uvanlige poster og transaksjoner av en slik art at kommentarer er påkrevd.

Note 30 Virkning av endringer av regnskapsprinsipper, regnskapsestimater og korrigering av tidligere års feil

Det er ikke foretatt endring av regnskapsprinsipper i forhold til tidligere år. Det er heller ikke gjort endring av regnskapsestimat eller korreksjon av tidligere års feil som er av vesentlig betydning for å bedømme kommunens resultat eller økonomiske stiling.

Note 31 Eiendeler, gjeld og egenkapital overdratt til og mottatt fra KF

Det har ikke vært gjennomført overdragelser av eiendeler eller gjeld mellom kommunale foretak og kommunen i løpet av 2018.

Note 32 Mellomværende med KF/§27-samarbeid

Alle tall i 1 000 kr

Fordringer	2018	2017
Totalt kortsiktige fordringer (jfr note 14)	264 888	271 901
<i>Herav fordringer til KF/IKS:</i>		
Bodø Spektrum KF	0	0
Stormen Konserthus Bodø KF	0	4
Bodø Havn KF	4	0
Salten Regionråd	0	7
Salten Brann IKS	43	1 269
Sum	47	1 334

Gjeld	2018	2017
Total kortsiktig gjeld (jfr note 26)	703 285	588 821
<i>Herav gjeld til KF/IKS:</i>		
Bodø Spektrum KF	416	161
Stormen Konserthus Bodø KF	581	145
Bodø Havn KF	1 996	3 575
Salten Regionråd	25	11
Salten Brann IKS	5 070	4 800
Sum	8 088	8 692

Note 33 Overføringer til/fra §27 og §28-samarbeid

Nedenstående oversikt viser interkommunale samarbeid iht Kommuneloven §§ 27 og 28 der det ikke avlegges særregnskap for samarbeidene, men der disse inngår i Bodø kommunes regnskap.

Interkommunale samarbeid	Type	Deltakerkommuner i tillegg til Bodø	Samlet overføring fra deltakerkommuner
Samordnet Innkjøp i Nordland (SIIN)	Vertskommune (§28-1)	Øksnes, Sortland, Hamarøy, Steigen, Sørfold, Fauske, Værøy, Saltdal, Beiarn, Gildeskål, Meløy, Hemnes, Nesna, Røst, Alstahaug, Leirfjord, Dønna, Herøy, Rana	2 127
Krisesenteret i Salten	Vertskommune (§28-1)	Beiarn, Fauske, Gildeskål, Hamarøy, Lurøy, Meløy, Rødøy, Røst, Saltdal, Steigen, Sørfold, Værøy	3 607
IKT og digitalisering	Vertskommune (§28-1)	Røst	1 040
Barnevern	Vertskommune (§28-1)	Steigen, Røst, Værøy	6 026

Alle tall i 1 000 kr

Netto utgift for Krisesenteret belastes Bodø kommunes regnskap og dekkes via rammetilskuddet. For øvrige samarbeid dekker overføring fra deltakerkommunene utgiftene forbundet med samarbeidet.

Note 34 Overføringer til KF/IKS

Alle tall i 1 000 kr

Tilskudd/overføringer til kommunale foretak	2018	2017
Bodø Havn KF	11 506	3 655
Bodø Spektrum KF	6 383	8 005
Stormen Konserthus Bodø KF	28 454	30 069
Sum	46 343	41 729

Kjøp fra og overføringer til interkommunale selskap og interkommunalt samarbeid	2018	2017
Salten Brann IKS	52 897	49 043
Salten interkommunale oljevernvalg	216	265
Helse- og miljøtilsynet i Salten IKS	2 330	2 143
Salten kommunerevisjon IKS	2 526	2 516
Salten kontrollutvalgsservice	0	0
IRIS Salten IKS	1 337	2 706
Sum	59 306	56 673

Øvrige		
Salten Regionråd	3 231	3 218
Sum	3 231	3 218

Note 35 Skattekostnad

Kommunens ordinære drift er ikke skattepliktig, men salg av kvotekraft er skattepliktig inntekt. Det er i regnskapet for 2018 satt av 4,45 mill kr til dekning av skattekostnad for 2018 som skal innbetales i løpet av 2019. Beløpet inngår i linjen «Overføringer».

Forsidebilder

Foto dronebilde over Tverlandet skole:
Mats Eirik Ellingsen/Veidekke Entreprenør AS

Øvrige foto: Per-Inge Johnsen/Bodø kommune

Postboks 319
8001 Bodø
Telefon 75 55 50 00
www.bodo.kommune.no

Salten kontrollutvalgsservice

Dato 08.04.2019

Jnr. 19 / 324

Arkiv nr. 412 70

Hjemmel u off:

Årsberetning 2018

Innholdsfortegnelse

1 Kommunens økonomiske stilling	3
2 Utvikling i langsiktig gjeld og likviditet.....	4
3 Budsjettavvik	5
4 Budsjettgjennomføring	9
4.1 Administrasjonsavdelingen	9
4.2 Økonomi og Finansavdelingen.....	10
4.3 Politikk, politisk sekretariat og rådmann.....	11
4.4 Nærings- og utviklingsavdelingen.....	11
4.5 Oppvekst- og kulturavdelingen	11
4.6 Helse- og omsorgsavdelingen	14
4.7 Utbygging og Eiendomsavdelingen	15
4.8 Teknisk avdeling	16
4.9 Kommunens fellesområde.....	16
5 Investering.....	18
6 Likestilling.....	20
7 Internkontroll	22
8 Etisk standard.....	23
9 Sykefravær	23

1 Kommunens økonomiske stilling

Årsregnskapet 2018 for Bodø kommune er gjort opp i henhold til kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk, og viser et regnskapsmessig resultat på 0 mill. kr. Netto driftsresultat er på -7,1 mill. kr og utgjør -0,2 % av brutto driftsinntekter. Statens anbefaling og kommunens vedtatte handlingsregel er et netto driftsresultat på 1,75 %.

Tabellen under viser hvordan regnskapsresultatet fordeler seg mellom kommunens avdelinger, og avvik i forhold til prognose fra tertialrapport 1 og 2. For kommentarer til avvik vises det til kapittel 4 - Budsjettgjennomføring og avdelingenes redegjørelse for årets resultat.

Avdeling	Tertial 1	Tertial 2	Resultat
Administrasjon	-2,5	-2,6	-6,0
Økonomi og finans	0,6	2,2	3,4
Rådmann og politikk	0,0	0,0	0,3
Næring og utvikling	0,0	1,0	-2,0
Grunnskole	-6,0	-10,0	-16,4
Barnehage	-2,0	0,5	2,9
OK øvrig	-14,0	-16,3	-15,4
Helse og omsorg	-7,5	-14,3	-40,2
Utbygging og eiendom	0,0	0,9	1,6
Teknisk	0,0	0,0	9,7
Sum tjenesteproduksjon	-31,4	-38,6	-62,1
Fellesområdet	31,4	66,0	25,0
Strykning			37,1
Sum årsslutt	0,0	25-30	0,0

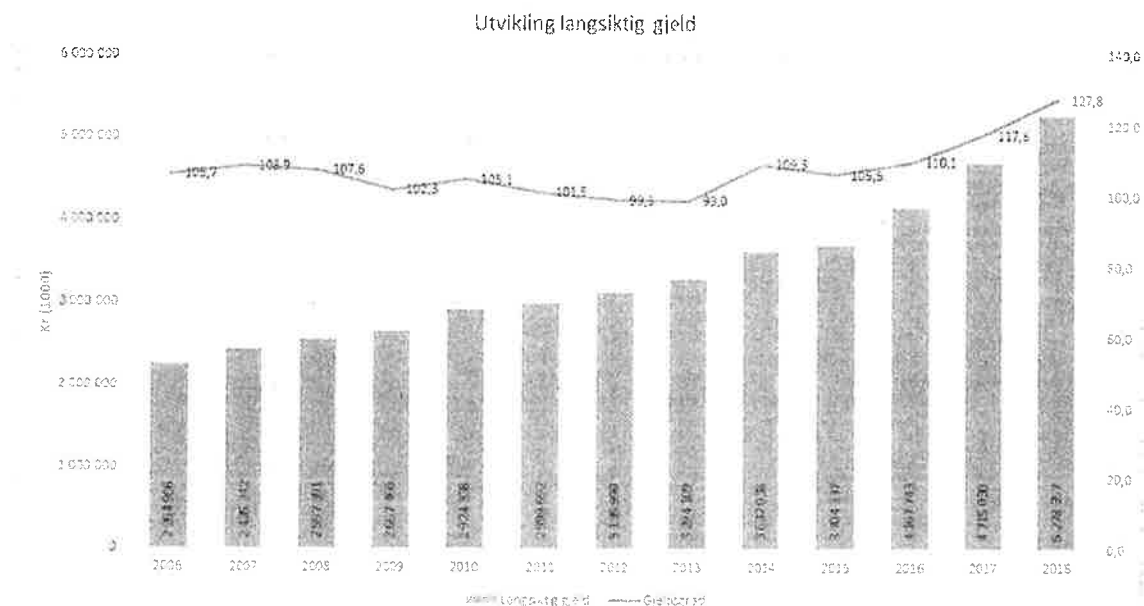
Kommunens egentlig regnskapsresultat er et merforbruk på 37,1 mill. kr. Kommunal sektor er forpliktet til å redusere planlagte avsetninger til fond, overføringer til investeringsregnskapet o.l. om kommunen ligger an til å gå med underskudd. I 2018 har det vært nødvendig å redusere planlagte avsetninger til fond med litt over 37 mill. kr for å oppnå regnskapsmessig balanse. Det er med andre ord gjennomført strykninger på 37 mill. kr for å få et regnskapsmessig resultat på 0 kr. Strykningen er gjort ved å redusere avsetning til premieavviksfond.

De tre største utfordringer i 2018 har vært helse- og omsorg, barnevernet og skoler. Utfordringer knyttet til rekruttering og kompetanseutfordringer er den største medvirkende faktoren for resultatet til helse- og omsorg. I tillegg opplever avdelingen sterkt vekst i etterspørselen etter kommunale tjenester. Dette merkes spesielt innen område som er aktivitetsbasert finansiert som viser et aktivitetsavvik på hele 10,4 mill. kr. Barnevernet har kun i liten grad klart å redusere avviket mellom budsjett og regnskap i forhold til 2017. Avviket i 2018 er -13,5 mill. kr, en forbedring på 3,4 mill. kr sammenlignet med i fjor. I løpet av 2018 er det etablert mye tettere oppfølging av kontoret og utarbeidet styringsdata for oppfølging av økonomi og aktivitet. Rådmannen forventer at disse tiltakene vil gi positiv effekt i 2019.

Skoleområde opplevde inntektssvikt i forhold til budsjett på Bodø voksenopplæring. Antall elever som gir store tilskudd (1. og 2. år) er betydelig redusert, mens veldig mange elever fremdeles har rettigheter i forhold til de timene de har krav på. Kommunen har ikke fond som kan utligne slike inntektssvikt. I tillegg har ikke skolene klart å effektivisere sin andel av effektiviseringskrav.

2 Utvikling i langsiktig gjeld og likviditet

Langsiktig gjeld, foruten pensjonsforpliktelse, har økt med 563,3 mill. kr fra 2017 til 2018. Dette skyldes i all hovedsak økning i lån i 2018 på 854,2 mill. kr, mens betalte avdrag for 2018 utgjør 310,9 mill. kr. Så lenge betalte avdrag er lavere enn låneopptaket vil kommunens gjeld øke. Staten anbefaler at kommunens samlede gjeld ikke overstiger 50 % av brutto driftsinntekter. Ved avslutning av 2018 er dette nøkkeltallet for Bodø på 127,8 % jf. diagrammet under. Hvis kommunen ønsker å bedre den økonomiske handlefriheten må låneopptaket være lavere enn betalte avdrag. For eksempel hvis kommunens gjeldsgrad skulle vært 10% lavere, altså på 117,8 % i 2018 måtte låneopptaket vært på 460,2 mill. kr, 414 mill. kr mindre enn det som er tatt opp.

Kommunens totale likviditet gikk noe ned i forhold til 2017. Dette skyldes i all hovedsak ubrukte lånemidler fra kommunens investeringsprosjekter. Det er veldig viktig at kommunen jobber mer målbevisst og langsiktig for å styrke likviditeten.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Sum likvider	919	742	693	417	957	1 256	1 222
Bundne fond	123	128	109	109	118	113	115
Skattetrekksmidler	61	59	65	64	66	73	77
Ubrukte lånemidler	216	157	124	97	241	401	349
Disp likviditet	520	398	394	147	532	669	682

3 Budsjettavvik

Den økonomiske oversikten under viser vedtatt og regulert budsjett for drift, samt regnskapet i 2017 og 2018. Forskrift for årsberetning krever at det redegjøres for avvik mellom regulert budsjett (budsjettfullmakt) og faktisk årsregnskap.

Økonomisk oversikt drift 2018

Beskrivelse	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Reg budsjett 2018	Avvik 2018
Brukerbetalinger	-133 433	-136 588	-141 933	-140 392	-3 804
Andre salgs- og leieinntekter	-365 104	-368 629	-337 668	-353 099	15 531
Overføringer med krav til motytelse	-478 439	-530 104	-441 194	-512 164	17 940
Rammetilskudd	-1 213 175	-1 221 789	-1 240 584	-1 240 584	-18 795
Andre statlige overføringer	-139 182	-128 003	-117 765	-123 808	4 195
Andre overføringer	-5 533	-6 605	-3 932	-7 072	-467
Skatt på inntekt og formue	-1 418 063	-1 519 334	-1 449 998	-1 449 998	69 336
Eiendomsskatt	-248 822	-218 092	-252 600	-227 600	-9 508
Andre direkte og indirekte skatter	-204	-204	-150	-150	54
SUM DRIFTSINTEKTER (B)	-4 001 955	-4 129 348	-3 985 825	-4 054 867	74 481
Lønnsutgifter	1 967 174	2 088 195	2 045 108	2 121 458	33 262
Sosiale utgifter	390 841	410 048	453 461	378 921	-31 127
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	744 026	786 573	574 686	672 492	-114 082
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	450 635	485 329	454 736	471 844	-13 485
Overføringer	327 584	343 142	324 979	345 400	2 258
Avskrivninger	219 234	214 723	218 604	218 604	3 880
Fordelte utgifter	-208 369	-221 184	-111 620	-219 416	1 768
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	3 891 125	4 106 828	3 959 954	3 989 302	-117 526
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	-110 830	-22 520	-25 871	-65 565	-43 045
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-55 222	-68 293	-49 407	-63 667	4 626
Gevinst på finansielle instrumenter	-1 470	-21	0	0	21
Mottatte avdrag på utlån	-527	-292	-331	-331	-39
SUM EKSTERNE FINANSINTEKTER (E)	-57 219	-68 606	-49 738	-63 998	4 609
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	101 016	102 767	100 929	109 066	6 299
Tap på finansielle instrumenter	52	93	0	0	-93
Avdrag på lån	206 104	209 360	198 789	199 463	-9 897
Utlån	919	765	902	902	137
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	308 091	312 985	300 620	309 431	-3 555
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	250 872	244 379	250 882	245 433	1 054
Motpost avskrivninger	-219 234	-214 723	-218 604	-218 604	-3 880
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	-79 191	7 135	6 408	-38 735	-45 871
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	-96 509	-121 220	0	-121 220	0
Bruk av disposisjonsfond	-4 645	-69 917	-1 500	-69 917	0
Bruk av bundne fond	-24 056	-30 645	-7 072	-21 897	8 749
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-125 210	-221 783	-8 572	-213 034	8 749

Overført til investeringsregnskapet	11 513	21 257	1 500	21 483	225
Avsetninger til disposisjonsfond	52 238	161 813	513	198 899	37 086
Avsetninger til bundne fond	19 430	31 577	150	31 388	-190
SUM AVSETNINGER (K)	83 181	214 647	2 163	251 769	37 122
REGNSKAPSMESSIG MER-MINDREFORBRUK (L = I+J-K)	-121 220	0	0	0	0

1. Brukerbetalinger viser et mindreinntekt på 3,8 mill. kr. Avviket skyldes i stor grad noe lavere foreldrebetaling SFO enn budsjettet.
2. Andre salgs- og leieinntekter har et merinntekt på 15,5 mill. kr. Avviket skyldes at avgiftspliktig salg ga en merinntekt på 9,9 mill. kr som følge av ny avtale med BKBS, salg av tjenester og parkeringsinntekter. Ny avtale ble undertegnet i desember 2018, etter at budsjettet ble vedtatt. Dette er korrigert for i budsjett 2019. Oppmålingsgebyrer bidrar i negativ retning og er 2,4 mill kr lavere enn budsjett.
3. Overføringer med krav til motytelse har et merinntekt på 17,9 mill. kr. Avviket skyldes hovedsakelig at sykepengerefusjonen ligger høyere enn budsjettet (6,4 mill. kr) og at kommunen har fått refusjoner fra andre kommuner (legevakt, barnevern, refusjoner skole, krisesenter) og fra andre (blant annet fylkeskommunen lærlinger, fagforbund tillitsvalgte) på tilsammen 13,4 mill. kr.
4. Rammetilskudd gikk isolert sett med en mindreinntekt på 18,8 mill. kr. Årsaken til mindreinntekten er at inntektsutjevningen går ned når skatt på inntekt og formue øker mer en nasjonalt.
5. Andre statlige overføringer gikk med en merinntekt på 4,2 mill. kr og skyldes i hovedsak diverse overføringer til Bodø voksenopplæring, samt enkelte enheter på Helse - og omsorgsavdelingen som ikke var budsjettet.
6. Andre overføringer ga en mindreinntekt på 0,5 mill. kr, dette skyldes i hovedsak ikke mottatte overføringer fra andre, da dette ble ført på feil art og beløpet er inkludert i merinntekten på 17,9 mill. kr i punktet overføring med krav til motytelse. Korrigert for dette ville merinntekten vært på 1,5 mill. kr og skyldes integreringstilskudd og innkjøpsamarbeidet.
7. Skatt på inntekt og formue gikk isolert sett med en merinntekt på 69,4 mill. kr. Samlet sett gikk skatt- og rammetilskuddet med en merinntekt på 50,6 mill. kr. Skatteinngangen ble høy både nasjonalt og lokalt. Bodø fikk sitt beste skatteinntektsår. Det ble i tertial 2 prognostisert en merinntekt på rundt 50 mill. kr, men den ble ikke regulert inn pga usikkerhet i endelige tall.
8. Eiendomsskatten ga en mindreinntekt på 9,5 mill. kr i forhold til budsjett. Årsaken skyldes usikre budsjettall som følge av endring i løpet 2018.
9. Andre direkte og indirekte skatter ga en liten merinntekt på 0,05 mill. kr, dette skyldes at konsesjonsavgift mottatt fra SKS ligger noe høyere en budsjett.
10. Lønnsutgifter gikk med en mindre utgift på 33,3 mill. kr. Det skyldes blant annet at lønnsavsetningen var for høy (budsjett) og at vikarbruken ved sykdom har vært noe lavere. Kommunen har likevel merforbruk på ekstrahjelp, engasjementstillinger og overtid for å nevne noen problemstillinger.
11. Sosiale utgifter gikk med et merforbruk på 31,1 mill. kr. Dette skyldes merforbruk på BKP 8,2 mill. kr, KLP 7,7 mill. kr, SPK 2,0 mill. kr, arbeidsgiveravgift 9,0 mill. kr og avtalefestet pensjon med 4,0 mill. kr. Dette skyldes merforbruket på tjenesteområdet.
12. Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon gikk med et

merforbruk på 114,1 mill. kr. I grove trekk skyldes dette kjøp av vikartjenester fra private på 33,5 mill. kr (11,8 mill. kr barnehager, 20,8 mill. kr HO og 0,9 mill. kr UE), kjøp av inventar/PC og utstyr på 33,9 mill. kr, kjøp av tjenester i produksjon 17,0 mill. kr, opplæring, kurs, reiser/transportmidler kr 13,0 mill. kr og lisenser IKT 6,5 mill. kr.

13. Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon gikk med et merforbruk på 13,5 mill. kr. Avviket skyldes kjøp av tjenester fra andre private med 6 mill. kr, her ligger blant annet Avinor forskutteringsavtale på 10 mill. kr som ikke var budsjettert men ble ført i regnskapet for 2018. Videre var avviket på tilskudd private m/krav til motytelse på kr 2,4 mill. kr, dette gjelder hovedsakelig barnehager. Avviket på kjøp av tjenester fra andre kommuner som erstatter egenproduksjon var på 1,7 mill. kr og gjelder grunnskole og noe på barnevernstjenesten.

14. Overføringer gikk med et mindreforbruk på 2,3 mill. kr. Årsaken er sammensatt, og avviket består av mange komponenter. Blant annet bidro husleietilskudd, tap på krav, sosialhjelp til merforbruk, mens mva/tap mva, friplasser/moderert barnehage/SFO og overføringer til staten bidrar med mindreforbruk.

15 Avskrivninger har et avvik på 3,9 mill. kr i mindreforbruk. Avviket er betydelig mindre enn tidligere år og skyldes at budsjettet settes lik regnskapet året før. Avskrivningene påvirker ikke kommunens resultat.

16. Fordelte utgifter oversteg budsjettet med 1,8 mill. kr. Denne posten ligger under utgiftene, og inngår i sum driftsutgifter, men alle føringene er på inntektsarter. Det meste er definert som internsalg, og det er skolene, hjemmetjenesten, teknisk avdeling og barnevernstjenesten som er de største brukerne av disse artene.

17. Renteinntekter, utbytte og eieruttak gikk med en merinntekt på 4,6 mill. kr. Dette skyldes merinntekter på utbytte 1,2 mill. kr, merinntekter startlån 1,8 mill. kr, merinntekter fordringer inkasso 0,2 mill. kr og renteinntekter fra plasseringer på 1,5 mill. kr.

18. Gevinster på finansielle instrumenter gav en liten merinntekt på 0,02 mill. kr da det ikke budsjetteres på denne posten på grunn av stor usikkerhet. Gevinsten er fra kommunens plassering i pengemarkedsfond Odin.

19. Mottatte avdrag på utlån bidro med en mindreinntekt på 0,04 mill. kr. Dette gjelder sosiale utlån.

20. Renteutgifter, provisjon og andre finansutgifter bidro med et mindreforbruk på 6,3 mill. kr. Dette gjelder i hovedsak renter på kommunes langsiktige gjeld. Dette skyldes lavere rente enn antatt i budsjett og utsatt låneopptak 2018.

21. Tap på finansielle instrumenter medførte en merforbruk på 0,1 mill. kr. Dette gjelder kommunens plasseringer i DNB likviditet, Storebrand likviditet og Alfred Berg i forbindelse med årsoppgjøret 2018.

22. Avdrag på lån bidro med et merforbruk på 9,9 mill. kr. Merforbruket skyldes feil i budsjettering, men dette er korrigert for i budsjett 2019.

23. Utlån gikk med et mindreforbruk på 0,14 mill. kr. Dette gjelder betalte utlån fra NAV.

24. Motpost avskrivninger jamfør punkt 15.

25. I henhold til budsjett. Fjorårets resultat for kommunen er bokført her.

26. Bruk av disposisjonsfond er i henhold til budsjett. Det er benyttet 40 mill. kr av premieavviksfondet til et boligfond i henhold til vedtaket i årsregnskapssaken 2017 og 29,9 mill. kr av disposisjonsfondet - det meste i forbindelse med tertial 1/2018.

27. Bruk av bundne fond er 8,8 mill. kr høyere enn budsjett. Bundne fond er midler kommunen har mottatt til øremerkede prosjekter o.l.

28. Overføring til investeringsregnskapet bidrar med 0,2 mill. kr i mindreforbruk. Avviket skyldes disposisjoner i forbindelse med investeringsoppkjøret 2018 og mindreforbruk på investeringsprosjekter som er finansiert med overføring fra drift.

29. Avsetninger til disposisjonsfond er i henhold til budsjett 2018. 37,1 mill. kr ble strøket i henhold til regnskapsreglene. Kommunen har avsatt 26,3 mill. kr til Næringsfond, 6,6 mill. kr til Flyktningfond, 79,3 mill. kr til disposisjonsfond i henhold til PS 18/48 Årsregnskap 2017 og boligfond. Det var budsjettert med 86,7 mill. kr til Premieavviksfond, men kun avsatt 49,6 mill. kr som følge av strykingsreglene.

30. Avsetninger til bundne fond er 0,2 mill. kr høyere enn budsjett. Avviket skyldes bl.a. at avsetningen vedrørende konsesjonsavgift ble noe høyere budsjettert på grunn av en merinntekt på konsesjonsavgiften.

4 Budsjettgjennomføring

Bystyrets bevilgning til tjenesteyting skal være førende for budsjettgjennomføringen. De fleste av avdelingene har avsluttet 2018 med et merforbruk. Det er brutto budsjettavvik spesielt innenfor tjenesteområdene OK og HO, det vil si at man har merforbruk på utgiftssiden og merinntekt på inntektssiden. Rådmannen ønsker fortsatt fokus på brutto driftsutgifter i årets (2019) månedlige økonomirapportering. Alle virksomhetsledere skal vurdere innkomne inntekter hver måned, og foreslå budsjettjusteringer for å få korrekte brutto driftsutgifter der rådmann har fullmakter. I tilfelle nye inntekter vil budsjettjusteringer bli fremlagt bystyret for godkjenning. Budsjettgjennomføringen er kommentert ut fra nettoresultat som vist i tabellene under, det vil si brutto utgifter minus brutto inntekter. Skjemataet må ikke forveksles med regnskapsskjema 1B.

Beskrivelse	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Reg budsjett 2018	Avvik 2018
Bodø					
Inntekt	-4 611 987	-4 855 644	-4 378 589	-4 769 918	85 726
Utgift	4 490 766	4 855 644	4 378 589	4 769 918	-85 726
Netto	121 221	0	0	0	0

Samlet har kommunen levert et årsresultat i balanse, kr 0,-. Det etter at rundt 37 mill. kr i avsetninger til premieavviksfondet er støket i henhold til gjeldende regnskapsregler. Brutto budsjettet har et samlet avviket på 1,8 % (85,7 mill. kr). I de neste underkapitlene redegjøres det for avdelingenes resultater.

4.1 Administrasjonsavdelingen

Beskrivelse	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Reg budsjett 2018	Avvik 2018
Administrasjonen					
Inntekt	-26 937	-27 895	-21 414	-22 214	5 681
Utgift	133 602	141 793	129 291	130 102	-11 691
Netto	106 665	113 898	107 877	107 888	-6 010

Totalt sett gikk avdelingen med et merforbruk på 6,0 mill. kr:

- Felles AA mindreforbruk 0,3 mill. kr
- Kommuneadvokat balanse
- Digitalisering og IKT merforbruk på 4,5 mill. kr
- HR merforbruk 0,7 mill. kr
- Lærlinger merforbruk 0,2 mill. kr
- Kommunikasjon merforbruk 0,9 mill. kr

Felles AA tok med seg et overskudd fra 2017, og dermed gikk dette fellesområdet med mindreforbruk på 0,3 mill. kr.

Kommuneadvokaten leverte tilnærmet balanse.

Merforbruket på Digitalisering og IKT skyldes i stor grad økte kostnader til lisenser og avtaler. I budsjett 2018 ble IKT sitt budsjett redusert med 2 mill. kr, og i tillegg har man tidligere år hatt vakanser og merinntekter som kunne kompensere for manglende avtalebudsjett. Rammene i budsjett 2019 er styrket som følge av disse endringene.

HR kontoret har styrt mot tilnærmet balanse i løpet av året. Under regnskapsavslutningen ble

det avdekket at refusjonene tilknyttet tillitsvalgte ble lavere enn budsjettert på grunn av at noen ansatte hadde skiftet jobb. Dette medførte en mindreinntekt på om lag 1,2 mill. kr, noe som forklarer kontorets merforbruk på 0,7 mill. kr.

Læringleområdet har styrt mot balanse i løpet av året. Det er gjort en korrigerende tilknytning noen feilregistreringer i lønssystemet mot slutten av året, som medfører et lite merforbruk på 0,2 mill. kr dette området.

Kommunikasjonsområdet består av kommunikasjonskontor, servicekontor, turistinformasjon, administrasjonsbygg og arkivet. Kontoret har levert et merforbruk på 0,9 mill. kr i 2018. Merforbruket skyldes i sin helhet ikke-budsjetterte årsverk på kommunikasjonskontoret. I budsjett 2019 er det overført ett årsverk fra Servicetorg for å sikre korrekt lønnsbudsjettering

4.2 Økonomi og Finansavdelingen

Beskrivelse	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Reg budsjett 2018	Avvik 2018
Økonomi og Finans					
Inntekt	-18 045	-20 171	-13 953	-19 120	1 052
Utgift	43 170	46 968	43 243	49 340	2 372
Netto	25 125	26 797	29 290	30 221	3 424

ØF består av fem kontor: økonomi, regnskap, kemner, innkjøp og analyse. Avdelingen har avsluttet regnskapsåret 2018 med et mindreforbruk på til sammen 3,4 mill. kr. Mindreforbruket fordeler seg på følgende måte mellom kontorene:

- Økonomikontoret mindreforbruk 0,6 mill. kr
- Regnskapskontoret mindreforbruk 0,2 mill. kr
- Innkjøp/felles innkjøp i Nordland mindreforbruk 1,8 mill. kr
- Kemnerkontoret mindreforbruk 0,7 mill. kr
- Analysekontoret mindreforbruk 0,1 mill. kr

Mindreforbruket ved økonomikontoret skyldes vakanser, sykepengerefusjon og permisjoner der det ikke var tatt inn vikar. Kontoret tok i tillegg med seg et overskudd fra 2017 som ikke er brukt opp i 2018.

Regnskapskontoret hadde en del vakanser i 2018. Dette ble til dels oppveid ved at det ble brukt en del midler til innføring av robotisering av skanning av faktura. Kontoret tok også med seg et overskudd fra 2017 som ikke er brukt opp i 2018.

Kommunene i felles innkjøp i Nordland (SIIN) har avtale om en viss prosent refusjon ved bruk av innkjøpsavtalene. I 2018 har innkjøpsavtalene blitt brukt mer enn tidligere, og dermed har felles innkjøp i Nordland mindreforbruk på grunn av høyere bonusinntekter enn budsjettert. Bonusinntektene er fordelt mellom kommunene i samarbeidet. Det er også innlemmet flere kommuner i samarbeidet, noe som har ført til økte salgsinntekter fra øvrige kommuner.

Kemnerkontoret tok med seg et overskudd fra 2017, 0,3 mill. kr som ikke er brukt opp i 2018. I tillegg har kontoret overtatt innkrevingsarbeidet for flere kommuner i løpet av 2018. Budsjettene for 2019 er tilsvarende justert.

Analysekontoret har hatt 1,5 mill. kr i engangsmidler til å gjennomføre en del prosesser tilknyttet heltidskultur i helse og omsorg. Regnskapet viser at midlene er brukt opp til formålet, og mindreforbruket på området skyldes i sin helhet mer momsrefusjoner enn budsjettert.

4.3 Politikk, politisk sekretariat og rådmann

Beskrivelse	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Reg budsjett 2018	Avvik 2018
Politikk og rådmann					
Inntekt	-1 525	-747	-1 183	-1 183	-436
Utgift	23 387	21 979	20 543	22 721	742
Netto	21 862	21 232	19 360	21 538	306

Totalt sett gikk området politikk, politisk sekretariat og rådmann med 0,3 mill. kr i mindreforbruk i 2018:

- Rådmannen merforbruk på 0,3 mill. kr
- Politikk og politisk sekretariat merforbruk 0,5 mill. kr
- Nærmiljøkontorene mindreforbruk 0,6 mill. kr
- Arrangementer etc. mindreforbruk 0,5 mill. kr

Merforbruk hos rådmannen skyldes i all hovedsak forventede kompetansemidler (OU midler) som ikke kom inn i 2018. Merforbruk på politikkområdet skyldes i stor grad høyere reiseutgifter enn budsjettet. Nærmiljøkontorenes mindreforbruk er i tilknytning til midler som kontorene fikk i forbindelse med årsavslutningen, der Kjerringøy og Skjerstad nærmiljøkontor ikke har brukt sine midler. Resterende mindreforbruk gjelder i stor grad arrangementsbudsjettet. Dette budsjettet er redusert i 2019.

4.4 Nærings- og utviklingsavdelingen

Beskrivelse	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Reg budsjett 2018	Avvik 2018
Næring og utvikling					
Inntekt	-19 253	-17 397	-19 455	-19 553	-2 156
Utgift	42 149	48 449	44 078	48 610	161
Netto	22 896	31 052	24 623	29 057	-1 995

Nærings- og utviklingsavdelingen gikk samlet med et merforbruk på rundt 2 mill. kr. Dette skyldes manglende refusjoner/tilskudd til ISOCARP-konferansen og prosjektet Ny by - ny flyplass. Driften av selve avdelingen hadde et mindreforbruk på rundt 1 mill. kr. Vakanser i stillinger og sluttutbetalinger i DA-midler bidro til dette.

4.5 Oppvekst- og kulturavdelingen

Beskrivelse	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Reg budsjett 2018	Avvik 2018
Oppvekst og kultur					
Inntekt	-402 838	-412 595	-348 440	-391 657	20 938
Utgift	1 548 676	1 628 351	1 558 154	1 578 421	-49 930
Netto	1 145 838	1 215 756	1 209 714	1 186 764	-28 992

Årets resultat for oppvekst- og kulturavdelingen viser et totalt merforbruk på 29 mill. kr og preges i stor grad av situasjonen innenfor grunnskolesektoren og barnevernet. Endelig resultat er 4,4 mill. kr svakere enn prognosen per 2. tertial og utgjør 1,85 prosent av det totale bruttobudsjettet til OK avdelingen.

Resultat fordelt per område innenfor oppvekst- og kulturavdelingen:

- OK felles, merforbruk 1,1 mill. kr

- Grunnskole, merforbruk 16,5 mill. kr
- Barnehage, mindreforbruk 2,9 mill. kr
- Barne- og familieenheten, merforbruk 0,4 mill. kr
- Kultur, merforbruk 1,2 mill. kr
- Flyktning, mindreforbruk 0,7 mill. kr
- Barnevern, merforbruk 13,5 mill. kr

OK Felles

OK felles resultat viser et merforbruk på 1,1 mill. kr. Dette skyldes at 1,5 mill. kr av OK avdelingens samlede effektiviseringskrav fra 2017 ikke ble fordelt på avdelingene, men ble liggende på fellesområdet.

Grunnskole

Grunnskole går med et merforbruk på 16,4 mill. kr. Merforbruket er dermed på cirka 2,23% av grunnskolens bruttobudsjett, mot prognose på merforbruk på 10 mill. kr i tertial 2. I 2017 var det et mindreforbruk på 0,65% av bruttobudsjettet.

En stor andel, 28% av merforbruket, skyldes en stor inntektssvikt i forhold til budsjettet på Bodø voksenopplæring. Antall elever som gir store tilskudd dvs 1. og 2. år er redusert betraktelig, mens veldig mange elever fremdeles har rettigheter i forhold til de timene de har krav på. Dette gjør at antall elever ikke er redusert og det har derfor ikke vært mulig å redusere personal og driftskostnader i 2018.

Grunnskolekontoret har blitt pålagt å dekke inn en andel på 8,1 mill. kr av kommunal innsparing, samt 0,5 mill. på reiser/kurs/kompetanse. Disse innsparingene er ikke tatt på budsjettet til skolene, men på fellesrammen til grunnskolekontoret. I praksis betydde det at skolene måtte klare seg med den rammen de hadde fått tildelt i ressursmøtene og at sakkyndige vurderinger måtte oppfylles gjennom god pedagogisk organisering. Fellesområdet går med 0,4 mill. kr i merforbruk. Det har vært utfordrende å holde rammen til fellesområdet, spesielt siden utgiftene til for fosterhjemsplasserte barn som får undervisning i andre kommuner har økt med 1,1 mill. kr i forhold til i 2017 og 3 mill. kr mer enn budsjettert, samt at innsparing på 8,6 mill. kr måtte dekkes inn.

Driften i 2018 har vært svært krevende for skolene og for grunnskolekontoret. Antall lærere i videreutdanning var våren 2018 på 67. 54 lærere startet på videreutdanning skoleåret høsten 2018., 13 stykk mindre i forhold til 2017. Dette er et styrt nedgang pga kommunens økonomiske situasjon. Det er også vektlagt at lærere må ta sin videreutdanning her i byen eller som nettstudie for å spare penger og tid på reising.

Barnehage

Resultatet for barnehagesektoren viser et samlet mindreforbruk på 2,9 mill. kr.

Barnehagenes andel av OK avdelingens effektiviseringskrav utgjorde 2,2 mill. kr.

Av det totale resultatet for sektoren representerer de kommunale barnehagene et samlet mindreforbruk på 1,2 mill. kr. Av de i alt 18 kommunale barnehagene driftet kun 4 utover tildelt budsjetttramme, hvorav én barnehage overskrider 2 prosent av bruttobudsjett.

Mindreforbruket hos de kommunale barnehagene skyldes blant annet besparelser på lønssiden i form av midlertidige vakanser og sykemeldinger uten bruk av vikar.

Felles området har et mindreforbruk på 0,4 mill. kr.

Spesialpedagogisk fagteam går i balanse ved årets slutt.

Tilskuddet til de private barnehagene endte opp med et mindreforbruk på 1,3 mill. kr.

Mindreforbruket i tilskuddsbudsjettet skyldes primært at økningen i lønnskostnadene som følge av den nye pedagog- og bemanningsnormen ikke har fått full effekt i 2018. Det forventes at dette vil jevne seg ut i løpet av 2019 og 2020. Man har heller ikke har mottatt noen søknader om tilskudd til dekning av vesentlig høye pensjonsutgifter i 2018.

Barne- og familieenheten

Enheten omfatter tre hovedområder; BFE Felles (psykisk helsetjeneste, ergoterapi- og fysioterapitjenesten, koordinator for individuell plan), Helsestasjon, skole- og migrasjonshelsetjenestens og Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT). Det samlede resultatet for Barne- og familieenheten (BFE) viser et merforbruk på 0,4 mill. kr.

Samlet resultat for BFE Felles viser et merforbruk på 0,2 mill. kr, og skyldes høyere driftsnivå enn budsjett gir rom for.

Helsestasjon, skole- og migrasjonshelsetjenesten har et merforbruk på 1,2 mill. kr. Dette skyldes at tjenesten har foretatt en nødvendig utskifting av IKT utstyr til de ansatte i tjenesten.

Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT) leverer et mindreforbruk på 1 mill. kr, som skyldes lavere lønnsutgifter enn budsjettet. Rekrutteringsutfordringer har resultert i vakanser i stillinger.

Kultur

Den samlede kultursektoren endte opp med et merforbruk på 1,2 mill. kr. Den primære årsaken til dette resultatet skyldes merforbruk på fellesområdet som følge av manglende finansiering til MIND 2 prosjektet. Kulturkontorets andel av OK avdelingens effektiviseringskrav for 2018 utgjorde 1,3 mill. kr.

Idrett, friluft og nærmiljøseksjonen hadde et samlet mindreforbruk på 0,65 mill. kr mens de øvrige seksjonene/virksomhetene kun hadde mindre avvik.

- Biblioteket, mindreforbruk 0,17 mill. kr
- Barn og unge/Ung kultur, merforbruk 0,05 mill. kr
- Bygningsvern, merforbruk 0,14 mill. kr
- Bratten Aktivitetspark, merforbruk 0,17 mill. kr

Flyktning

Regnskapet til Flyktningkontoret viser et mindreforbruk på 0,7 mill. kr etter årets fondsavsetning. I henhold til «Reglement for flyktningefondet» ble det i 2018 avsatt 5,1 mill. kr på fond. Avsetningen er primært basert på «overskuddet» som oppstår mellom tilskuddet fra staten, som utbetales for et helt år av gangen og de faktiske kostnadene i forbindelse med årets bosatte flyktninger. Omlag 0,5 mill. kr er avsetning av tilskuddsmidler til enkeltperson med nedsatt funksjonsevne hvor kostnad påløper først i 2019.

Årets mindreforbruket på 5,8 mill. kr forklares som følger:

For området ordinær bosetting var det stipulert merforbruk med cirka 4,5 mill. kr, mens resultat ble merforbruk med ca. 1,8 mill. kr. Mindre merforbruk skyldes primært noe høyere inntekter enn stipulert og lavere kostnader til sosialhjelp og introduksjonsstønad enn stipulert.

For området enslige mindreårige var det stipulert mindreforbruk med cirka 4,5 mill. kr, men resultatet ble mindreforbruk med ca. 7,6 mill. før fondsavsetning på 5,1 mill. kr. Det økte mindreforbruket skyldes primært større reduksjon i periodens lønnskostnader grunnet redusert aktivitet, og en inntektsøkning blant annet grunnet bosetting av to enslige mindreårige i løpet av 2018 som ikke var budsjettet.

Barnevern

Barneverntjenesten endte opp med et merforbruk på 13,5 mill. kr. Dette er en bedring i

forhold til prognosen per 2. tertial, hvor det ble meldt om et forventet underskudd på 15 mill. kr. per utgangen av 2018.

Merforbruket på saksbehandlingssiden utgjorde 4,9 mill. kr og gjelder drift. En vesentlig del av forklaringen på dette er overført nedtrekk (iht 2 prosent regelen) på 2,1 mill. kr fra foregående driftsår. Dette i motsetning til 2017 hvor barnevernet ble skjermet fra dette nedtrekket. Det øvrige overforbruket skyldes reise og oppholdskostnader i tilknytning til lovpålagt oppfølging av barn som er plassert utenfor kommunen.

Den største delen av årets merforbruk skyldes utgifter til fosterhjems- og institusjonsplasseringer. I sum utgjør denne andelen av merforbruket om lag 7,7 mill. av totalen. Per T2 var det forventet et større merforbruk på dette området, men blant annet som en følge av nedgang i antall plasseringer/institusjonsdøgn i siste tertial, samt en generell økning i refusjoner fra staten medvirket til at endelig resultat ble bedre enn prognosen. Tjenesten har hatt stor fokus på økonomistyring og ressursbruk i 2018. Den positive effekten av dette arbeidet har man særlig sett i siste tertial hvor man har en klar forbedring i forbruksprofilen i forhold til de foregående år. Det forventes også at denne tendensen vil fortsette i 2019.

Bo- og nærmiljø (Utekontakten, Foyer og DUE) hadde et samlet merforbruk på 0,9 mill. kr. Årets underskudd på Bo- og nærmiljø skyldes Foyer/DUE hvor regnskapet viser høyere leiekostnader og en inntektssvikt i leieinntektene enn det som er budsjettet. Isolert sett hadde utekontakten et mindreforbruk på lønnsiden grunnet vakant stilling.

4.6 Helse- og omsorgsavdelingen

Beskrivelse	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Reg budsjett 2018	Avvik 2018
Helse og omsorg					
Inntekt	-449 639	-481 005	-354 431	-461 679	19 326
Utgift	1 464 283	1 608 181	1 430 044	1 548 695	-59 486
Netto	1 014 644	1 127 176	1 075 613	1 087 016	-40 160

Utfordringer knyttet til rekrutterings- og kompetanseutfordringer er den største medvirkende faktoren for resultatet til helse- og omsorgsavdelingen i 2018. Det noteres 20,8 mill. kr. til kjøp av vikartjenester, noe som er en økning på ca. 8 mill. fra året før. Videre har overtidskostnadene, som har en sterk sammenheng med denne problematikken, økt med 2,7 mill. fra året før.

Avdelingen har opplevd en sterk vekst i etterspørselen etter kommunale tjenester, og dette merkes særlig innen området som er aktivitetsbasert finansiert. Her vises det et aktivitetsavvik på 10,4 mill. for 2018.

Tabellen nedenfor viser hvordan resultatet fordeler seg på de ulike områdene innen helse- og omsorgsavdelingen.

Område	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Resultat 2018
HO ØVRIG	20 055	18 787	-1 268
INSTITUSJONER	335 229	317 842	-17 387
HJEMMETJENESTEN	248 205	249 687	1 481
MILJØTJENESTEN	227 798	224 201	-3 596
TILDELING	120 137	106 869	-13 268
HELSE	75 390	73 109	-2 281

NAV	87 574	89 627	2 053
BOLIGTJENESTEN	12 788	6 895	-5 894
Sum	1 127 176	1 087 016	-40 160

Ho-øvrig viser et merforbruk på 1,27 mill. kr. Dette er tilsvarende dårligere enn antatt som prognose for området per T2. Resultat forklares med forsinket effekt av driftstilpasninger i 2018.

Institusjonsområdet viser til 17,4 mill. kr i merforbruk ved årets slutt. Dette er 11,4 mill. kr dårligere enn antatt per T2. Særlig innenfor institusjonsområdet er rekrutterings- og kompetanseutfordringen prekær, noe resultatet bærer stort preg av. Kjøp av byråttjenester ble ved årets slutt 16,6 mill. kr for institusjonsområdet, noe som er økning på 6,8 mill. kr fra året før. Spesielt sommeren har vært kostbar for institusjonsområdet. Av de totale byråkostnadene for 2018, er 47,5% av disse generert på sommermånedene.

Hjemmetjenesten sitt resultat er i tråd med forventningene per T2. Her leverer de fleste virksomhetene innenfor tilgjengelig budsjettmidler i 2018.

Miljøtjenesten viser til et merforbruk på 3,6 mill. kr, noe som er 1,6 mill. kr dårligere enn antatt per T2. Resultatet forklares med at det har vært en vedtaksvekst utover tilgjengelige budsjettmidler på ca. 2 mill. kr, samt en engangsoverføring forbundet med en Avlasterdom på ca. 1,6 mill. kr.

Tildelingskontoret viser ved årets slutt til 13,3 mill. kr i merforbruk. Dette er 10,3 mill. kr dårligere enn forventet prognose per T2. Resultatet forklares i all hovedsak med et aktivitetsavvik innenfor ABF-området på 10,4 mill. kr, samt økte utgifter forbundet med eksterne avtaler og overliggerdøgn tilknyttet Nordlandssykehuset.

Helsekontorets resultatet ble 2,3 mill. kr i merforbruk. Dette er 1,3 mill. kr dårligere enn antatt per T2, og forklares i all hovedsak med tidligere rapporterte utfordringer hos legevakten og dens bemanningssituasjon.

Nav viser ved årets slutt til et resultat på 2 mill. kr i mindreforbruk. Dette er 0,8 mill. kr bedre enn meldt i T2. Dette er et resultat av tett og god oppfølging fra kontoret, samt løsningsorienterte medarbeidere som har fokus på mestring og veien ut i arbeid for brukerne.

Boligtjenesten meldte i T2 en prognose på 5 mill. kr i merforbruk. Resultatet ble 0,9 mill. kr dårligere enn prognosen som ble meldt i T2. Resultatet her forklares med nødvendig vedlikehold utover budsjett, samt tapsføringer av tidligere års inntekter.

Refusjon for ressurskrevende brukere.

Refusjon til ressurskrevende brukere inntektsføres (tidsavgrenses) i utgiftsåret, men selve rapporteringen og utbetalingen skjer i påfølgende år etter at regnskapet for forutgående år er avlagt. Differanser som eventuelt oppstår skal i henhold til rundskrivet fra Helsedirektoratet føres mot inntektsposten i driftsregnskapet i utbetalingsåret. I 2018 ble det tidsavgrenset 72,125 mill. kr, mens foreløpig beregnet refusjonskrav er på 69,64 mill. kr (revideres innen 1. april 2019).

4.7 Utbygging og Eiendomsavdelingen

Beskrivelse	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Reg budsjett 2018	Avvik 2018
Utbygging og eiendom					
Inntekt	-36 524	-41 286	-41 167	-44 386	-3 100
Utgift	153 197	166 242	160 283	170 978	4 736

Netto	116 673	124 956	119 116	126 592	1 636
--------------	----------------	----------------	----------------	----------------	--------------

UE består av fem kontor: Stab, FDVU, Renhold Service, Utbygging, og Grunn og utvikling. Avdelingen hadde i 2018 totalt 155 faste årsverk.

Avdelingens regnskap viser i 2018 et mindreforbruk på 1,7 mill. kr i forhold til budsjett. Avviket, som er 1,6% ift. budsjett, er å anse som i tråd med budsjett. UE har levert tjenester som planlagt og det positive avviket skyldes i hovedsak arbeid med driftstilpasninger og effektivisering. UEs vedlikeholdsprosjekter kan gå over lengre perioder og da også over regnskap- og budsjettår. Slike overganger vil bidra til mindre avvik.

I 2018 hadde avdelingen et sykefravær på 4,5%, en nedgang fra 6,4% i 2017. Målet for 2018 var 6%. Den lave andelen er et resultat kontinuerlig fokus og oppfølging ved kontorene.

4.8 Teknisk avdeling

Beskrivelse	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Reg budsjett 2018	Avvik 2018
Teknisk					
Inntekt	-315 523	-316 431	-310 113	-311 178	5 253
Utgift	390 080	386 278	382 277	390 702	4 424
Netto	74 557	69 847	72 164	79 524	9 677

TA består av 6 kontor; Byplan, Byggesak, Geodata, Plan- og utbygging, Forvaltning og Drift og produksjon. Avdelingen hadde i 2018 totalt 201 faste årsverk. Brann og feiing samt renovasjon er skyldt ut i egne interkommunale selskaper: Salten brann IKS og IRIS Salten IKS. Salten brann IKS omfatter til sammen 10 kommuner, mens IRIS Salten IKS består av 9 kommuner.

Regnskapet for 2018 viser et samlet mindreforbruk på 9,7 mill. kr. Manglende korrigerende indirekte kostnader for selvkostområdene til rammeområde 8 gir et høyere mindreforbruk enn det som er korrekt. Korrigert for indirekte kostnader er reelt mindreforbruk 2,8 mill. kr. Dette er et avvik mot budsjett på 3,5% og fremkommer på følgende områder:

- Parkeringsinntektene ble høyere enn ventet og bidro til 0,5 mill.kr av mindreforbruket (vanskelig forutsigbarhet grunnet byggeaktivitet i sentrum)
- Byplan bidro med 1 mill. kr som følge av inntekter fra ekstra plansaker for private
- Lavere husleiekostnader for Sivilforsvaret bidro med et mindreforbruk på 0,5 mill. kr. Dette er hensyntatt i framtidige økonomiplaner
- Øvrig 0,8 mill. kr er i stor grad økt salg av tjenester til interne kommunale enheter og eksterne hos Drift og produksjon

I 2018 hadde avdelingen et sykefravær på 7,9%, som er noe lavere enn i 2017. Sykefraværsmålet var i 2018 på 6,8%.

4.9 Kommunens fellesområde

Beskrivelse	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Reg budsjett 2018	Avvik 2018
Fellesområdet					
Inntekt	-3 341 658	-3 538 073	-3 268 434	-3 498 951	39 122
Utgift	692 221	807 403	610 676	830 349	22 946
Netto	-2 649 437	-2 730 670	-2 657 758	-2 668 602	62 068

Kommunens fellesområdets regnskap for 2018 viser et samlet merinntekt på 62,1 mill. kr. Mindreforbruket gjelder i all hovedsak følgende områder:

- Finansforvaltning mindreforbruk 4,9 mill. kr
- Skatt/rammetilskudd merinntekter 45,2 mill. kr
- Avtaler mindreforbruk 1,6 mill. kr
- Avskrivninger balanserer 0,0 mill. kr
- Felleskostnader/reserver mindreforbruk 10,3 mill. kr

Innenfor finansforvaltningen har mindre utgifter på renter og avdrag bidratt positivt med 3,5 mill. kr, hvorav lavere rentekostnader bidrar med 9,3 av disse mens avdragene ble 5,8 mill. kr høyere enn budsjettet. Renteinntektene i bank har gitt en merinntekt på 1,6 mill. kr. Dette skyldes bedre likviditet enn antatt i budsjettet. Renteutgifter og renteinntekter fra startlån ga en merforbruk på 1,0 mill. kr. Kommunen har også hatt et samlet lite tap på finansielle instrumenter på 0,07 mill. kr. Aksjeutbytte har gitt en merinntekt på 1,2 mill. kr. Ellers er det mindre avvik på ulike poster.

Skatt- og rammetilskuddet isolert sett gir en merinntekt på 50,5 mill. kr, noe som er i tråd med forventningene fra tertial 2 2018. Økningen er god både på landsbasis og for kommunen. 2018 er det beste skatteåret de siste årene. Eiendomsskatten kom på 218,5 mill. kr, noe som er 9,1 mill. kr lavere enn regulert budsjett. Kommunen fikk mindreinntekt fra rentekompensasjonsordningene på 2,2 mill. kr sammenlignet med budsjett. I tillegg er det ført en redusert utgift på 5,9 mill. kr vedrørende tapt momskompensasjon.

Avtaleområdet går med et mindreforbruk på 1,6 mill. kr og skyldes noe lavere utgifter på husleie og tilskudd enn budsjettet.

Avskrivningene og kapitalkostnadene for 2018 viser at regnskapet er i tråd med regulert budsjett. Avskrivningene skal ikke påvirke kommunens regnskapsresultat.

Felleskostnader gikk med et samlet mindreforbruk på 10,3 mill. kr. Hovedforklaringen er et lavere lønnsoppgjør på 17,7 mill. kr, samt bokføringen av avsetning til premieavviksfond i forbindelse med årsavslutningen som bidrar positivt med 37,1 mill. kr. AFP bidrar negativt med en merforbruk på 4 mill. kr. Det er også satt av midler til Avinor forskutteringsavtale med 10 mill. kr. Videre er det gjort diverse innkjøp på til sammen 21,7 mill. kr. Ellers er det en del lisenser, programvare, skatt kvotekraft som også trekker i negativ retning.

5 Investering

Regnskapsskjema 2A – investering viser avvik mellom opprinnelig budsjett og regulert budsjett i forhold til faktisk regnskap. Dette skyldes i hovedsak forsinket fremdrift for noen av investeringsprosjektene.

Regnskapsskjema 2A - investering	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Oppr. budsjett	Reg. budsjett	Avvik i kr	Avvik i %
1. Investeringer i anleggsmidler	735 735 329	1 001 239 936	966 677 000	1 124 414 706	123 174 770	10,95 %
2. Utlån og forskutteringer	132 777 130	156 268 558	100 000 000	130 050 000	-26 218 558	-20,16 %
3. Kjøp av aksjer og andeler	54 372 269	3 117 342	1 500 000	3 117 300	-42	0,00 %
4. Avdrag på lån	35 135 163	101 204 821	40 326 000	99 094 000	-2 110 821	-2,13 %
Dekning av tidligere års udekket	-	-	-	-	-	-
5. Avsetninger	35 786 791	45 408 123	66 000 000	26 115 700	-19 292 423	-73,87 %
Årets finansierungsbehov	993 806 683	1 307 238 779	1 174 503 000	1 382 791 706	75 552 927	5,46 %
Finansiert slik:						
6. Bruk av lånemidler	630 431 638	926 203 210	854 202 000	993 145 206	66 941 996	6,74 %
7. Inntekter fra salg av anleggsmidler	10 079 980	25 259 718	66 000 000	18 000 000	-7 259 718	-40,33 %
8. Tilskudd til investeringer	7 990 000	16 764 099	-	4 876 000	-11 888 099	243,81 %
9. Kompensasjon for merverdiavgift	107 379 546	145 440 087	149 361 000	152 933 700	7 493 613	4,90 %
10. Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	202 164 066	87 597 142	93 580 000	106 038 000	18 440 858	17,39 %
11. Andre inntekter	1 723 752	1 722 806	-	-	-1 722 806	
Sum ekstern finansiering	959 768 981	1 202 987 063	1 163 143 000	1 274 992 906	72 005 843	5,65 %
12. Overført fra driftsregnskapet	11 513 293	21 257 304	1 500 000	21 682 800	425 496	1,96 %
Bruk av tidligere års udisponert	-	-	-	-	-	-
13. Bruk av avsetninger	22 524 408	82 994 412	9 860 000	86 116 000	3 121 588	3,62 %
Sum finansiering	993 806 683	1 307 238 779	1 174 503 000	1 382 791 706	75 552 927	5,46 %
Udekket/udisponert	-	-	-	-	-	-

1. Avviket skyldes forsinkede framdriftsplaner for flere vedtatte investeringsprosjekt i forhold til forventet framdrift.

2. Utlån og forskutteringer gjelder i stor grad startlån, med et utlånt beløp på 125,8 mill. kr i 2018. Videre er det utbetalt 26,85 mill. kr forskuttering spillemidler/mva Klatrehallen på Mørkved, samt 1,2 mill. kr til Alpinor, Bodø Østre og Tverlandet IL. Avviket på 26,2 mill. kr gjelder en avglemt budsjettreguleringer tilknyttet vedtaket om å øke startslånsordningen med 20 mill. kr, samt forskutteringen til Alpinor, Bodø Østre og delvis Tverlandet IL.

3. Kjøp av aksjer og andeler er i henhold til budsjett. 1,61 mill. kr er tilknyttet egenkapitalinnskudd i KLP og 1,5 mill. innskudd av egenkapital i Bodø kommunale pensjonskasse.
4. Avdragene gjelder blant annet nedbetaling av kommunens startlån 42,4 mill. kr samt ekstraordinære avdrag til Kommunalbanken AS 46,1 mill. kr og KLP 12,7 mill. kr iht vedtak PS 181/18 Finansforvaltning - innfrielse av lån.
5. Avsetninger gjelder midler til tomteutbyggingsfond, kapitalfond, ubundet og bundet investeringsfond. I 2018 var det satt av 19,3 mill. kr mer enn budsjettert. Hovedsakelig til ekstraordinære avdragsfond.
6. Bruk av lånemidler viser et mindreforbruk på hele 66,9 mill. kr. Dette skyldes forsinket fremdriftsplan.
7. Inntekter fra salg av anleggsmidler; dette gjelder i hovedsak tomtsalgsinntekter og bygninger. Avviket skyldes i hovedsak salg av aksjer og andeler som ikke var budsjettert i 2018, men vedtatt i 2017, 7,6 mill. kr - vedrørende Banken AS. Tomtsalget er dermed i henhold til regulert budsjett 2018.
8. Kommunen har en merinntekt på 11,9 mill. kr på tilskuddene. Merinntekten skyldes ikke-budsjetterte spillemidler på 5,6 mill. kr tilknyttet Bankgata flerbrukshall, samt 0,2 mill. kr til kunstgressløkkene Rønvik og Saltvern, 0,8 mill. kr til Maskinisten og 0,8 mill. kr til Bestemorenga. I tillegg kommer ikke budsjetterte tilskudd fra Fylkeskommunen på 4,9 mill. kr til Byen og Havna prosjektet (4,7 mill. kr) og Bjørnøyfyr prosjektet (0,2 mill. kr).
9. Kommunen fikk 7,5 mill. kr i mindreinntekt på kompensasjon for merverdiavgift som følge av lavere aktivitet enn budsjettert.
10. Mottatte avdrag på utlån og refusjoner viser en mindreinntekt på 18,4 mill. kr. I hovedsak skyldes dette at kommunen ikke har mottatt refusjoner fra andre (private). Avviket er på 26,6 mill. kr og skyldes i hovedsak bypakke Bodø. Kommunen har mottatt avdrag på startlån (ordinære og ekstraordinær) på tilsammen 15,4 mill. kr mer enn budsjettert. Kommune har heller ikke mottatt alle statstilskudd og refusjoner fra fylkeskommunen som budsjettert. Dette vil bli fulgt opp i 2019.
11. Denne posten gikk med 1,7 mill. kr i overskudd i 2018, og består i hovedsak av avgiftspliktig salg på prosjekter innenfor vann og avløp, samt veier.
12. Overføringer fra driftsregnskapet er i henhold til budsjettet. Regulert budsjett inneholder korrigeringer gjort i årsregnskapssaken 2017, tertialene for 2018 og årsoppgjør 2018.
13. Bruk av avsetninger. Hovedårsaken til avviket på 3,1 mill. kr var mindre bruk av tomteutbyggingsfondet (2,3 mill. kr) samt mindre bruk av ubundne investeringsfond (0,9 mill. kr) enn budsjettert i forbindelse med årsoppgjøret 2018 som knyttes til Kulturkvartalet.

6 Likestilling

Kjønnsfordeling

Kjønnsfordeling Bodø kommune						
	2016		2017		2018	
	Antall	Andel	Antall	Andel	Antall	Andel
Kvinner	2 539	76,9 %	2 728	76,0 %	2 749	74,9 %
Menn	763	23,1 %	861	24,0 %	923	25,1 %
Totalt	3 302	100,0 %	3 589	100,0 %	3 672	100,0 %

Tabellen viser oversikt over antall personer i Bodø kommune de siste årene fordelt på kjønn. UE er ikke inkludert i tallene for 2016 da avdelingen fortsatt var Bodø kommunale eiendommer KF.

Kjønnsfordelingen er stabil, selv om det er en svak tendens til at andelen kvinner blir mindre. Kommunen er av den oppfatning at en bedre kjønnsfordeling vil ha positiv effekt både på arbeidsmiljø og på det generelle likestillingsarbeidet til gode for begge kjønn. Likestillingslovgivningen legger imidlertid sterke begrensninger for kommunens mulighet til aktivt rekruttere inn menn i yrker med høy kvinneandel.

Etnisk variasjon

Nasjonale undersøkelser og vårt erfaringsgrunnlag tilsier at andelen ansatte med annen etnisk bakgrunn er størst blant stillinger uten krav om formalkompetanse og fagarbeiderstillinger. De vanligste årsakene til dette er utfordringer med å få godkjent utdanning tatt i andre land, manglende skolegang før de kom til Norge, arbeidsgiver sin vurdering og forvaltning av kvalifikasjonsprinsippet i offentlig sektor. Likevel er det slik at enkelte sektorer, virksomheter, enheter og avdelinger og yrkesgrupper i Bodø kommune der har vi en god etnisk variasjon/mangfold i arbeidsstokken.

Deltidsansatte

Antall stillinger Bodø kommune utgangen 2018						
	100 %	Under100%	Andel under100 %	100 - 80 %	80 - 50 %	Under 50 %
Kvinner	1 656	1 642	49,8 %	2 007	675	616
Menn	695	359	34,1 %	731	160	163
Totalt	2 351	2 001	46,0 %	2 738	835	779

Det er langt flere kvinner som er deltidsansatt enn menn, noe som er utfordrende i et likestillingsperspektiv. Videreføring av arbeidet med innføring av heltidskultur er derfor også viktig som et likestillingstiltak.

Det jobbes kontinuerlig med ulike turnusordninger og tilpasninger i arbeidstiden for å kunne tilby flest mulig full stilling.

Andelen deltidsansatte innen Helse- og omsorgsavdelingen er hovedsakelig blant ufaglærte og fagarbeidere. De fleste sykepleierstillingene som ikke er på natt eller hos Bodø legevakt er fulltidsstillinger. Sykepleiere i deltidsstillinger med turnus dag/kveld kan om de selv ønsker det og med forbehold om at vedtatte økonomiske rammer gir rom for dette, tilbys heltidsstillinger i og med at Bodø kommune har flere ubesatte sykepleierstillinger i 100 %.

Heltidskultur

Heltidskulturprosjektet hadde fokus på HO avdeling og områdene institusjon, hjemmetjeneste og miljøteneste. Pilotene var Sølvsuper helse- og velferdssenter, Hj.tj. sentrum og Vollsletta 10.

Effektmål heltidskulturprosjektet:

- HO skal nå 75 % gjennomsnittlig stillingsstørrelse innen 2020.
- Heltidsstillinger skal innen 2020 utgjøre minst 50 % av alle stillinger for HO, og 75 % for hele kommunen.
- Alle nyansatte i HO skal som hovedregel ansettes i 100% stilling fra og med 01.01.2018.

Dette er egentlig målsettinger for hele Bodø kommune. Forskning viser at endring i gjennomsnittlig stillingsstørrelse er å anse som den beste indikatoren på utviklingen av en heltidskultur. Det viser seg at mange medarbeidere ikke ønsker å jobbe 100%, men er fornøyd med en noe lavere stillingsandel. Sett i forhold til dette er absolutte tall om antall medarbeidere i heltidsstillinger en mindre optimal måleindikatorer for heltidskultur. Det nærmeste vi kommer en definisjon av heltidskultur er effektmålene til heltidskulturprosjektet. Disse målsettingene legger ikke opptil at alle skal inn i heltidsstillinger, men at stillingsprosentene skal økes. Det underliggende er at de små stillingene under 50% skal fjernes/reduceres.

Tallene omfatter alle ansatte i Bodø kommune.

Status målsettinger utgangen 2018		
Avdeling	Andel 100 %	Gjennomsnitt stillingsstørrelse
Administrasjon	87,5 %	93,1 %
Helse - og omsorg	38,3 %	73,9 %
Næring og utvikling	96,4 %	97,5 %
Oppvekst og kultur	69,6 %	90,3 %
Teknisk	92,8 %	96,2 %
Utbygging og eiendom	72,5 %	86,9 %
Økonomi og finans	96,2 %	98,1 %
Sum	58,7 %	84,1 %

7 Internkontroll

Rådmannen legger vekt på god internkontroll innen alle områder i Bodø kommune.

Internkontroll i kommunen utøves i det daglige og har som målsetting å bringe risikoen for bl.a. mislighold og feil innenfor akseptable rammer. Kommunen har dedikert en stilling til kommunens kvalitetssystem Compilo hvor alle prosedyrer, rutiner, retningslinjer osv. fortløpende legges inn. Compilo lanserer ny utgave i 2019 og arbeidet med å rydde og strukturere i kvalitetssystemet er godt i gang.

I arbeidet med å sikre god internkontroll revideres kommunens plan for arbeidsmiljøarbeid i 2019. Det vil bli utarbeidet en veileder i systematisk HMS-arbeid som skal sikre at Bodø kommune på alle nivåer følger arbeidsmiljølovens krav til internkontroll. Målet er at veilederen skal bidra til å sikre et fullt forsvarlig arbeidsmiljø for Bodø kommunes ansatte.

God internkontroll vil i så måte bidra til høyere kvalitet på kommunens tjenesteleveranse.

8 Etisk standard

Bodø kommunes etiske standard bygger først og fremst på felles nasjonale verdier som blant annet individets rettssikkerhet og personvern. Kommunesektoren er avhengig av innbyggernes tillit og et godt omdømme og må derfor ha en sterk bevissthet om etiske spørsmål i all sin virksomhet. Arbeidet med etisk bevissthet i kommunen er en kontinuerlig aktivitet, både blant folkevalgte og i administrasjonen.

Våre etiske retningslinjer bygger på kommunens overordnede kjerneverdier som er "Kvalitet, Omsorg og Respekt". Bodø kommune har nulltoleranse for vold, trusler, mobbing og trakassering. Disse grunnleggende verdiene skal prege hele kommunens virksomhet, internt og eksternt. I alle deler av organisasjonen er det jevnlig opplæringstiltak der etisk refleksjon er en viktig bestanddel. Dette gjelder internt i arbeidsmiljøet og eksternt rettet mot brukerne av kommunens tjenester. Slike tiltak har fortsatt i 2018 og vil bli videreført i 2019.

En sentral målsetning for kommunen er at arbeidsmiljølovens krav til et fullt forsvarlig arbeidsmiljø til enhver tid er innfridd for den enkelte medarbeider uavhengig av arbeidssituasjonen. Det overordnede mål er likevel at byens innbyggere erfarer at de kan ha tillit til at kommunen har en høy etisk standard i hele sin tjenesteproduksjon.

I 2018 ble det gjennomført en medarbeiderundersøkelse i hele kommunen med nesten 80 % deltagelse. 10- Faktor – KS' medarbeiderundersøkelse er et verktøy for utvikling av lederskap, medarbeiderskap og organisasjonen. Den viste at kommunen har høy måloppnåelse på prososial motivasjon, fleksibilitetsvilje, mestringstro og indre motivasjon, mens det bør jobbes mer med bruk av kompetanse, mestringsorientert ledelse og mestringsklima. I en nasjonal sammenligning ligger Bodø kommune på gjennomsnittet.

Det har i 2018 vært løpende og omfattende tiltak innrettet mot redusert sykefravær, herunder jevnlig opplæringstiltak der det blant annet har vært fokus på den betydning trivsel og meningsfylt arbeid har for jobbnærvær. I skolesektoren ble det gjennomført en kartlegging av vold og trusler rettet mot ansatte, med påfølgende utvikling av rutiner.

HR-kontoret har tilbudt to kurs i konflikthåndtering med fulle deltakerlister – et tiltak som videreføres i 2019 for sentrale tillitsvalgte og vernetjenesten.

I april ble reviderte varslingsrutiner vedtatt, med en tydeligere profil på ønsket om at ansatte sier ifra om kritikkverdige forhold, varslervernet og vernet av den kritikken retter seg mot. Dette henger nøye sammen med den ytrings- og åpenhetskultur vi hele tiden må verne om og utvikle.

Sist, men ikke minst er kommunen bevisst på at både ansatte og brukere skal oppleve reell medvirkning og innflytelse på beslutninger og tiltak som berører den enkelte, og at kommunens vilje til å ta ansvar for økt mangfold og inkludering er synlig.

Systematisk arbeid med etikk og etisk refleksjon i hverdagen er en viktig forutsetning for kvalitetsforbedring. Dette arbeidet må prioriteres og kontinuerlig gjennomføres i organisasjonen.

9 Sykefravær

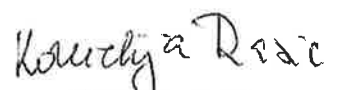
Oppfølging av sykefraværet er en lederoppgave. I 2018 har sentral oppfølging av

sykefraværet vært fokus på virksomheter med høyt fravær, individuell oppfølging av arbeidstakere med langvarig fravær og/eller høyt korttidsfravær. HR kontoret bidrar aktivt til å holde langtidsfraværet så lavt som mulig. Det er satt fokus på tettest mulig oppfølging av de som blir sykemeldt, og lederne gjennomgår opplæring og veiledes i denne viktige oppgaven. Målet er et lavere fravær i Bodø kommune og for 2018 var det overordnede målet 7 %. Dette målet ble ikke nådd, da kommunens samlede fravær endte på 8,3%. Det er en liten økning fra året før hvor fraværet var 8,1%. Det har de siste årene vært vanlig med en fraværspersent mellom 8,6% og 9,1 % så det relativt lave fraværet for årene 2016 til 2018 er positivt, og er sannsynligvis et resultat av den satsningen som er gjort.

Utvikling sykefravær Bodø kommune			
Avdeling	2016	2017	2018
Administrasjon	3,70 %	6,10 %	6,90 %
Helse - og omsorg	10,50 %	9,40 %	9,50 %
Næring og utvikling	5,00 %	1,80 %	2,20 %
Oppvekst og kultur	7,60 %	7,60 %	7,70 %
Teknisk	6,80 %	8,00 %	7,90 %
Utbygging og eiendom		6,40 %	4,50 %
Økonomi og finans	5,60 %	4,90 %	3,70 %
Bodø kommune	8,50 %	8,10 %	8,30 %

Med hilsen

Rolf Kåre Jensen
Rådmann

Kornelija Rasic
Kommunaldirektør for
Økonomi- og finans

Bodø, 15.3.2019

Salten kontrollutvalgsservice
Dato 08-04-2019
Jnr. 19/327
Arkiv nr. 412 7-3
Hjemmel u off:

Kommunestyret i Bodø kommune

Deres ref.: *

Vår ref.: 5010.E2.

Dato: 5. april 2019

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Bodø kommunes årsregnskap som viser kr 2 850 651 000 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 0. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2018, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det all vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Bodø kommune per 31. desember 2018, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Rådmannen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i kommunens årsberetning, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Rådmannens ansvar for årsregnskapet

Rådmannen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Rådmannen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av administrasjonssjefen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og rådmannen blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Bodø 05.04.19

Liv Anne Kildal

oppdragsansvarlig revisor

KOPI: Kontrollutvalget i Bodø kommune
Formannskapet i Bodø kommune
Rådmannen i Bodø kommune

Salten kontrollutvalgsservice
Dato 08-04-2019
Jnr. 19/325
Arkiv nr. 412 7-3
Hjemmel u off:

Bodø kommune
v/Kontrollutvalget

Deres ref.:

Vår ref.: lak

Dato: 12. april 2019

REVISJON AV BODØ KOMMUNES REGNSKAP PR. 31.12.2018

Vi har revidert årsregnskapet og årsberetningen pr. 31.12.2018 for Bodø kommune. Fra denne gjennomgangen vil vi gi følgende oppsummering og kommentarer:

1. GENERELT

1.1 Løpende regnskapsførsel

Regnskapskontoret arbeider kontinuerlig for å kunne levere gode og effektive regnskapstjenester til kommunens mange avdelinger. Økonomi og finansavdelingen er kommet langt i sin digitaliseringsprosess, noe som forenkler både etatene sin jobb og vår jobb. Sett fra revisjonens side ønsker vi enda mere fokus på løpende avstemming for å sikre at evt feil oppdages tidlig og at gamle poster blir ryddet opp i. Her mener vi fokuset spesielt bør være på lønnsavstemming og kontante likvider. Det generelle inntrykket fra vår revisjon er at det fra regnskaps- og økonomiavdeling er et sterkt ønske om at regnskapet skal være à jour og at den interne kontrollen skal være så god at eventuelle feil blir oppdaget fortløpende. Vår vurdering er at dette i stor grad er tilfelle, regnskapet er stort sett à jour og den interne kontrollen fungerer i det alt vesentlige godt.

1.2 Årsoppgjøret for 2018 inklusiv årsberetning og noter

Årsoppgjøret er i all hovedsak gjennomført på en god måte. Det er da heller ikke avdekket feil i driftsregnskap som er vesentlige for kommunen i den forstand at bystyret neppe vil foreta andre beslutninger om disse hadde vært rettet. Det blir derfor avgitt en normalberetning fra revisjonen for 2018. Det er imidlertid funnet enkelte forhold som er kommentert nedenfor.

2. ÅRSREGNSKAP

2.1 Økonomisk situasjon

Driftsregnskapet er for 2018 gjort opp med et regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) på kr 0,-. Det reelle underliggende driftsresultat for 2018 er netto negativt med kr -7 135 000, jf. årsregnskapet. Dette avviker vesentlig i forhold til resultatet for 2017 som var på kr 79 191. Man står ovenfor store utfordringer, spesielt innenfor de største sektorene Oppvekst og kultur og Helse- og omsorg der budsjettavvikene er størst.

Salten kommunerevisjon IKS www.salten-revisjon.no

Org. nr.: 986 655 271 MVA E-post: post@salten-revisjon.no

Hovedkontor Fauske

Postadresse: Postboks 140, 8201 Fauske
Besøksadresse: Torggata 10, 2.etg.
Telefon: 75 61 03 80
Faks: 75 61 03 89

Avdeling Bodø

Postadresse: Postboks 429, 8001 Bodo
Besøksadresse: Posthusgården, Havnegata 9
Telefon: 75 61 03 90
Faks: 75 61 03 98

Kommunen har foretatt store investeringer også i 2018; kommunen passerte 1 mrd kr i investering som ble finansiert med bruk av lån stort kr 926 millioner. Gjeldsbelastningen i kommunen er høy og langt over Statens anbefalinger, ref Rådmannens årsberetning punkt 2. Dette har også en likviditetsmessig side som det bør legges langsiktige planer for, slik at en kommer i forkant av dette nå når rentene er på vei opp igjen.

2.2 Balansen

Som omtalt foran bør man forsøke å avstemme større deler av balansen løpende, spesielt kontante likvider og lønn mener vi avstemmes for sjeldent.

Ved vår gjennomgang av selvkostregnskapet har vi avdekket at flere av fondene tilknyttet VAR-området er eldre enn fem år. Ifølge retningslinjene for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester skal overskudd eldre enn fire år gå til reduksjon av gebyr påfølgende år.

Gjennomførte og pågående investeringsprosjekt har vært diskutert med økonomiavdelingen da vi mener at kommunen på noen prosjekt beveger seg i gråsonen av hva man kan aktivere. Her bør administrasjonen være i forkant ved budsjettbehandlingen og konkretisere prosjektene nærmere og ikke benytte 'sekkeposter', dette for å unngå at kostnader som skulle vært i driftsregnskapet havner i investeringsregnskapet. Avdelingene bør også følges tettere opp for å øke forståelsen for hva som kan bokføres i investeringsregnskapet

Som omtalt i rådmannens årsberetning har det vært nødvendig med strykning av avsetning til premieavviksfond med kr 37 mill for å unngå merforbruk i 2018. Premieavviksfondet er pr 31.12.18 på kr 68,7 mill mens balanseført premieavvik er på kr 266,6 mill, ref note 8 til årsregnskapet. Dette vil da si at kr 197,9 mill skal kostnadsføres over årene 2020-2025 uten tilsvarende dekning i premieavviksfondet og må finansieres på annet vis

2.3 Budsjett

Vi ser at det er en del avvik mellom avlagt regnskap og regulert budsjett på bruttonivå noe man bør tilstrebe å redusere i 2019.

Forholdene er kommentert i årsberetningen under pkt 4.

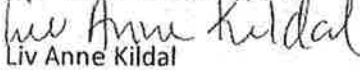
3. ANDRE FORHOLD

Vi vil oppfordre til at man sikrer at alle vedtak i bystyret av direkte økonomisk art tallfestes slik at dette i etterkant er enkelt å etterprøve hva som faktisk ble vedtatt. Gjennom vår revisjon ser vi at det blir diskusjoner om hva som faktisk er vedtatt når man i saksfremlegget ikke er presis nok og/eller ved voteringer i bystyret over forslag som stemmes over ikke har tallfestet disse.

Andre, mindre vesentlige forhold er tatt opp direkte med regnskapskontoret.

Med vennlig hilsen

Salten kommunerevisjon

Liv Anne Kildal

Oppdragsansvarlig revisor

Gjenpart: Rådmann Rolf Kåre Jensen

Kommunaldirektør for Økonomi og Finans Kornelija Rasic

Regnskapssjef Linda Johnsen

Salten kontrollutvalgsservice
Dato
Jnr.
Arkiv nr.
Hjemmel u off:

Til bystyret i Bodø kommune

Deres ref.:

Vår ref.: lak

Dato: 1. april 2019

VURDERING AV FINANSFORVALTNINGEN I BODØ KOMMUNE FOR 2018

I henhold til forvaltningsreglementet pkt 12.4 skal kommunerevisjonen som uavhengig instans rapportere til kommunestyret om forvaltningen skjer i henhold til fastlagt reglement. Videre har kommunerevisjonen fått i oppgave, som uavhengig instans, i henhold til vedtak i bystyret, jf også finansforvaltningsforskriftens § 5, å uttale oss om de rutiner som er etablert for å vurdere finansiell risiko og å handtere slik risiko.

Vi har utført de kontrollhandlingene som er nødvendige for å gi uttalelse om forholdene nevnt ovenfor. Vårt oppdrag er utført i samsvar med ISRS 4400 "Avtalte kontrollhandlinger". Handlingene er utført kun for å bekrefte om finansforvaltningen er i samsvar med det fastlagte reglementet.

Fra vår kontroll vil vi gi følgende oppsummering og kommentarer:

1. Plasseringene i de enkelte risikoklasser er gjennomført etter "opptrekkprinsippet". Det er derfor plassert mer i risikoklasse 2 enn det reglementet tilsier fordi det alternativt kunne vært plassert i risikoklasser med høyere risiko. Dette er kommentert i "Årsrapport finansforvaltning". Årsrapporten viser til en samlet avkastning på kr 1 382 000 som samsvarer med godkjent årsregnskap for 2018.

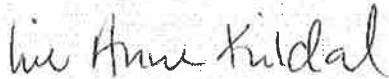
Finansforvaltningen skjer for øvrig innenfor de rammer og i henhold til de bestemmelser som er trukket opp i finansreglementet og i hht. fastsatte rutiner.

Siden de ovenstående kontrollhandlingene verken utgjør revisjon eller begrenset revisjon i samsvar med revisjonsstandardene, gir vi ikke uttrykk for noen sikkerhet utover det vi bekrefter. Dersom vi hadde utført tilleggshandlinger eller hadde gjennomført revisjon eller begrenset revisjon i samsvar med revisjonsstandardene, kunne andre forhold ha kommet til vår kunnskap og blitt rapportert til dere.

Vi presiserer at dette arbeidet er en særskilt oppgave utover det som følger den ordinære revisjonsoppgave.

Vår uttalelse er utelukkende utarbeidet for det formålet som er beskrevet ovenfor, og skal ikke brukes til noe annet formål.

Bodø, 1. april 2019
Salten kommunerevisjon

Liv Anne Kildal
Oppdragsansvarlig revisor
Salten kommunerevisjon

SAK 19/19

Orienteringer fra revisjon og sekretariat

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
24.04.2019

Vedlegg:

- a) Epost fra angelladvokatfirma v/ adv. Børge Helstrøm: Henvendelse om innsyn i kommunens merknader vedr anskaffelse IKT-driftstjenester og utstyr
- b) Epost til angelladvokatfirma: Innsyn gitt vedlagt notat fra administrasjonen
- c) Epost fra angelladvokatfirma v/ adv. Børge Helstrøm, kommentar til kommunens nota vedr anskaffelse IKT-driftstjenester og utstyr
- d) Salten kontrollutvalgsservice 7.3.2019: Protokoll fra styremøte
- e) Salten kommunerevisjon IKS 22.2.2019: Hovedutskrift fra representantskapsmøte 19.2.2019
- f) Bodø kommune, politisk sekretariat, S ærutskrift bystyret 28.03.2019 - Rapport selskapskontroll forvaltningsrevisjon IRIS Salten IKS - Selvkost og offentlige anskaffelser

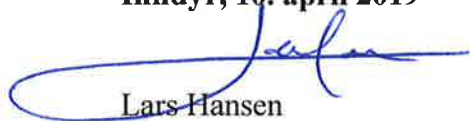
Bakgrunn for saken:

Kontrollutvalget gis orienteringer fra revisjon og sekretariat om status når det gjelder arbeidet med kontroll og tilsyn, herunder fremdrift for bestilt forvaltningsrevisjon.

Vedlegg a)-c) er alle tilknyttet kontrollutvalgets sak 27/18 (27.august 2018): Notat fra revisor vedr rammeavtale IKT-driftstjenester og utstyr.

Vedlegg d) og e) gjelder prosess med utredning av eventuell utvidelse av sekretariatet med Nordland fylkeskommune.

Inndyr, 10. april 2019

Lars Hansen

Sekretær for kontrollutvalget

Svar Svar til alle Videre send

VS: Kontrollutvalget ber om administrasjonens kommentar til to dokumenter tilknyttet tidligere sak - anskaffelse av IKT-drifttjenester og utstyr

Børge Helstrøm [bhe@angelladvokatfirma.no]

Til: Lars Hansen

Vedlegg: brev rådm vedr epost 23012~1.PDF (3 MB) [Åpne i webleser]

Hei,

Viser til brev fra deg av 23. januar 2019. Jeg antar Bodø kommune har besvart denne henvendelsen og jeg ber derfor på vegne av iTet AS om innsyn i kommunens merknader.

Med vennlig hilsen

Børge Breimo Helstrøm
advokat

angelladvokatfirma

Telefon: + 47 41 50 28 47
Telefaks: +47 75 54 45 01
Sjøgata 5, 4. etasje
Postboks 163, 8001 Bodø

Salten kontrollutvalgsservice	
Dato	27.03 2019
Jnr.	19/249
Arkiv nr.	412 6.1
Hjemmel u off:	27. mars 2019 09:45

Fra: Ann-Tove Østensen Fagerheim <Ann-Tove.Ostensen.Fagerheim@bodo.kommune.no>

Sendt: 27. mars 2019 09:43

Til: Børge Helstrøm <bhe@angelladvokatfirma.no>

Emne: Kontrollutvalget ber om administrasjonens kommentar til to dokumenter tilknyttet tidligere sak - anskaffelse av IKT-drifttjenester og utstyr

Svar på innsyn

Mvh dokumentsentret v/Ann-Tove

Hei igjen!

Sender brev med vedlegg.

Med vennlig hilsen
Lars Hansen
Sekretariatsleder
Saltens kontrollutvalgsservice
Adresse: Postboks 54, 8138 Inndyr
Telefon: 470 37 452

Svar Svar til alle Videre send

SV: Kontrollutvalget ber om administrasjonens kommentar til to dokumenter tilknyttet tidligere sak - anskaffelse av IKT-drifttjenester og utstyr

b

Salten kontrollutvalgservice
Dato 27.03 2019
Jnr. 19/250
Arkiv nr. 412 6.1
Hjemmel u off:

27. mars 2019 12:29

Lars Hansen

Til: Børge Helstrøm [bhe@angelladvokatfirma.no]
Vedlegg: Orientering til kontrollut-1.pdf (161 kB) [Åpne i webleser]

Hei,

Jeg viser til din anmodning om innsyn i kommunens merknader. Vedlagt er notat fra kommunens administrasjon til kontrollutvalget datert 07.02.2019.

Med vennlig hilsen
Lars Hansen
Sekretariatsleder
Salten kontrollutvalgservice
Adresse: Postboks 54, 8138 Innedyr
Telefon: 470 37 452
Hjemmeside: www.sekretariatet.no

Fra: Børge Helstrøm [bhe@angelladvokatfirma.no]
Sendt: 27. mars 2019 09:45
Til: Lars Hansen
Emne: VS: Kontrollutvalget ber om administrasjonens kommentar til to dokumenter tilknyttet tidligere sak - anskaffelse av IKT-drifttjenester og utstyr

Hei,

Viser til brev fra deg av 23. januar 2019. Jeg antar Bodø kommune har besvart denne henvendelsen og jeg ber derfor på vegne av iTet AS om innsyn i kommunens merknader.

Med vennlig hilsen

Børge Breimo Helstrøm
advokat

angelladvokatfirma
Telefon: + 47 41 50 28 47
Telefaks: +47 75 54 45 01
Sjøgata 5, 4. etasje
Postboks 163, 8001 Bodø

Fra: Ann-Tove Østensen Fagerheim <Ann-Tove.Ostensen.Fagerheim@bodo.kommune.no>
Sendt: 27. mars 2019 09:43
Til: Børge Helstrøm <bhe@angelladvokatfirma.no>
Emne: Kontrollutvalget ber om administrasjonens kommentar til to dokumenter tilknyttet tidligere sak - anskaffelse av IKT-drifttjenester og utstyr

Dato: 07.02.2019
Saksbehandler: ..... Frode Nilsen
Telefon: 970 33 266
Deres ref.: .....
Løpenr.: .....
Saksnr./vår ref.: .....
Arkivkode: .....

Kontrollutvalget

Administrasjonens kommentar til to dokumenter tilknyttet tidligere sak vedr anskaffelse av ikt-drifttjenester og utstyr

1) Som vedlegg 1 til nevnte epost, merket med a) 1 er en vurdering datert 4. november 2015 fra advokat Robert Myhre til Bodo kommune. I vurderingen droftes spørsmålet om Atea ASA «skal eller kan/bør/» avvises fra konkurransen som følge av en da pågående korrupsjonssak i Danmark. Kontrollutvalget ber om informasjon om hvilken vurdering administrasjonen har gjort av mulig avvisnings grunnet korrupsjonsproblematikk slik den fremkommer i notat fra advokat Robert Myhre.

Notatet fra Robert Myhre ble diskutert i eget møte hvor rådmann, innkjøpssjef og ikt-sjef deltok. Administrasjonens vurdering var at selv om saken i seg selv var en alvorlig sak så var det ingenting som tydet på at Atea Norge på noen måte var involvert i korrupsjonssaken hvor Atea Danmark var under etterforskning. Å avvise Atea Norge som hverken var under mistanke, etterforskning og selvsagt da ikke dømt for ulovligheter ble av administrasjonen ansett som uaktuelt.

Historien viser også at dette var en helt korrekt beslutning av administrasjonen. Atea Danmark ble bøtelagt og 7 medarbeidere i Atea Danmark dømt. Etterforskningen viste at korrupsjonssaken ikke hadde noen forgreninger til Atea Norge, eller andre Atea selskaper for den saks skyld.

2) Som vedlegg 2 til nevnte epost, merket med a) 2, er en epost 15.09.2017 fra kommunens innkjøpskontor til Atea. Kontrollutvalget ber om administrasjonens kommentar til epost datert 15.9.2017 sett i forhold til informasjon tidligere gitt fra administrasjonen til kontrollutvalget vedrørende spørsmålet om skriftliggjøring av priser.

Administrasjonen har tidligere svart kontrollutvalget følgende når det gjelder skriftliggjøring av priser:

Kort oppsummert når det gjelder den delen av avtalen som omfatter kjøp av utstyr så er det beskrevet:

- Hvilket type utstyr som omfattes av avtalen
- Hvilke priser som skal gjelde for dette utstyret og hvilke mekanismer som styrer både årlig prisjustering og priser for nye modeller av utstyr.

I tillegg så er det en tett samhandling mellom kommunen og driftsleverandøren når det gjelder bestillingsrutiner for utstyret og hvordan utstyret «profileres» på driftsleverandørens websider. Bodø kommune har en egen innkjøpsportal som alle medarbeiderne skal bruke for å få tilgang til driftsleverandørens websider. På disse sidene er Bodø kommune sitt «vareassortiment» annonsert slik at det skal være enkelt for kommunens bestillere å finne anbefalt utstyr.

Det gjøres priskontroller for absolutt alle vareslag som kommunen kjøper. Det tas utgangspunkt i nettopprislisten som da får det påslaget som er beskrevet i avtalen. I tillegg så kjøres det egne kontroller på fakturaene fra driftsleverandøren for å sjekke at prisene som faktisk faktureres stemmer overens med nettoppris + påslag.

Avtalen med Atea regulerer de prismekanismene som er gjeldende. Nettopprislisten er et administrativt verktøy for effektiv prissetting utover i kontraktsperioden. Den er et godt verktøy for arbeidet, men ikke en forutsetning for å kunne sette prisene (naturlig nok da den ellers ikke ville kunne vært etablert). Så lenge nettopprislisten ikke er på plass krever det noe ekstra ressursinnsats fra kommunens side for å verifisere at prisene som kommunen blir fakturert er korrekte. I tillegg var det fastsatt i avtalen at det skulle være en nettopprisliste. Det er nettopp dette som er bakgrunn for nevnte mail – det dro litt for lenge ut i tid før den første formelle nettopprislisten var på plass, og mailen er en purring i forhold til det.

Arbeidshypotesen var at nettopprislisten skulle være ferdigstilt like rundt kontraktsinngåelse. Det ble imidlertid utfordrende all den tid vi fikk en 15 måneders forsinkelse grunnet at iTet betvilte gyldigheten av å tildele avtalen til Atea og førte saken inn for KOFA, tingretten, lagmannsretten og høyesteretts kjæremålsutvalg. iTet tapte klart i alle instanser. Kommunen kunne når rettsprosessen var ferdig naturlig nok ikke kjøpe inn utstyr som nærmet seg 2 år gammelt (det eksisterte ikke lenger som nytt) og måtte derfor se på nye modeller av utstyr som igjen måtte prissettes ihht føringene i avtalen. Dette tok naturlig nok tid.

Nevnte mail er derfor nok et tydelig tegn på at kommunen har jobbet målrettet for å ha god kontroll og etterleve ordlyden i avtalen. Det er heller ikke i konflikt med informasjon som tidligere er meddelt kontrollutvalget.

Mvh

Frode Nilsen (sign.)
Digitaliserings- og IKT- sjef
Mobil: 970 33 266
Email: frode.nilsen@bodo.kommune.no

Svar Svar til alle Videre send

SV: Kontrollutvalget ber om administrasjonens kommentar til to dokumenter tilknyttet tidligere sak - anskaffelse av IKT-drifttjenester og utstyr

Salten kontrollutvalgservice
Dato 27.03.2019
Jnr. 19/260
Arkiv nr. 412 6.1
Hjemmel u off:
27. mars 2019 14:58

Børge Helstrøm [bhe@angelladvokatfirma.no]

Til: Lars Hansen

Kopi: Thomas Angell [tha@angelladvokatfirma.no]

Du videregav denne meldingen 27.03.2019 14:48.

Hei,

Det er mye her som kunne vært kommentert her, men jeg velger å ta for meg en påstand som helt åpenbart ikke er riktig. På s. 2 viser innkjøpschef i kommunen til at

«Så lenge nettoprislisten ikke er på plass krever det noe ekstra ressursinnsats fra kommunens side for å verifisere at prisene som kommunen blir fakturert er korrekte.»

Leser man imidlertid e-posten fra kommunen hvor Atea bønnfalles om å utferdige et dokument slik at ting fremstår korrekt utad følger det klart at kommunen ikke har mulighet til å verifisere prisene. De uttaler her at de stoler på Atea sine lovnader og har ingen grunn til å ikke tvile på at de stemmer. Det skulle vært interessant å høre resonnetet bak en slik uttalelse ettersom rammeavtalen ikke inneholder noen prisfastsetting av annen hardware enn den som lå i «tilbudskurven» fra leverandørene. Dette var produkter som Bodø kommune visste de ikke kom til å kjøpe fordi hylltiden på det som her kjøpes er svært kort.

Problemet til Bodø kommune er at Atea trolig spekulerte i denne problemstillingen da de ikke innga nettoprisliste sammen med tilbudet slik de var pålagt. Da Bodø kommune ba om å få denne snudde Atea seg trolig til dem og sa at den ikke lefger fantes. Atea var da helt fristilt fra avtalemekanismen som skulle sikre Bodø kommune de beste prisene i henhold til leverandørenes «tilbudskurv».

Dersom iTet AS sin «arbeidshypotese» (for å låne et begrep fra Bodø kommune) er riktig medfører dette at avtalen med Atea er en ulovlig direkte anskaffelse. Om iTet til slutt får rett mener vi det bør ligge til rette for en ny gjennomgang av disse forhold i KU.

Med vennlig hilsen

Børge Breimo Helstrøm
advokat

angelladvokatfirma

Telefon: + 47 41 50 28 47
Telefaks: +47 75 54 45 01
Sjøgata 5, 4. etasje
Postboks 163, 8001 Bodø

Fra: Lars Hansen <lars.hansen@salten.no>

Sendt: 27. mars 2019 12:29

Til: Børge Helstrøm <bhe@angelladvokatfirma.no>

MØTEPROTOKOLL

STYREMØTE I SALTEN KONTROLLUTVALGSSERVICE –

Møtedato: Torsdag, 7. mars 2019 kl. 13.00 – 14.00

Møtested: Møterom Leivset, Scandic Fauske

Til stede:

Styreleder Gisle Hansen, Sørfold
Beiarn: Marit Trones
Bodø: Espen Rokkan, via telefon
Fauske: Gry Janne Rugås
Gildeskål: Bernt Moe Hansen
Hamarøy: Ingvald Sørensen
Meløy: Bjørn Sleipnes
Saltdal: Stig Morten Sletteng
Steigen: John Ringstad

Forfall:

Ingen

Varamedlemmer:

Ingen.

Øvrige:

Sekretariatsleder Lars Hansen

Godkjenning av innkalling og sakliste

Innkalling og sakliste til møtet ble godkjent.

Merknader:

Det fremkom ikke merknader.

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
1/19	Utredning av Nordland fylkeskommunes tilslutning til Salten kontrollutvalgsservice: Status og veien videre
2/19	Eventuelt

01/19 Utredning av Nordland fylkeskommunes tilslutning til Salten kontrollutvalgsservice: Status og veien videre

Forslag til vedtak:

Saken legges frem for drøfting

Omforent forslag til vedtak:

Styret viser til Lov om kommuner og fylkeskommuner (2018) § 31-2 Overgangsregler for interkommunale styrever etter § 27 i kommuneloven av 1992:

Interkommunalt samarbeid som er organisert som et interkommunalt styre etter § 27 i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner, må være omdannet til et interkommunalt politisk råd etter § 18-1 eller et kommunalt oppgavefelleskap etter § 19-1 senest fire år etter at henholdsvis kapittel 18 og 19 i loven her trer i kraft.

På denne bakgrunn ber styret daglig leder utrede omdanning av Salten kontrollutvalgsservice til kommunalt oppgavefelleskap (KO) etter kommunelovens § 19-1. Alternative organisasjonsformer, som interkommunalt selskap og samvirkeforetak, utredes ikke i denne omgang.

Styret ber om at det utredes konsekvenser av følgende to alternative kommunale oppgavefelleskap, inkludert utkast til selskapsavtale for hvert alternativ:

- Salten kontrollutvalgsservice KO med dagens 9 deltagerkommuner
- Salten kontrollutvalgsservice KO med dagens 9 deltagerkommuner og Nordland fylkeskommune som deltager.

Styret tar stilling til utredningen og oversender denne med styrets anbefaling til de 9 eier-/deltagerkommunene i Salten kontrollutvalgsservice høsten 2019.

Votering:

Omforent ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Styret viser til Lov om kommuner og fylkeskommuner (2018) § 31-2 Overgangsregler for interkommunale styrever etter § 27 i kommuneloven av 1992:

Interkommunalt samarbeid som er organisert som et interkommunalt styre etter § 27 i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner, må være omdannet til et interkommunalt politisk råd etter § 18-1 eller et kommunalt oppgavefelleskap etter § 19-1 senest fire år etter at henholdsvis kapittel 18 og 19 i loven her trer i kraft.

På denne bakgrunn ber styret daglig leder utrede omdanning av Salten kontrollutvalgsservice til kommunalt oppgavefelleskap (KO) etter kommunelovens § 19-1. Alternative organisasjonsformer, som interkommunalt selskap og samvirkeforetak, utredes ikke i denne omgang.

Styret ber om at det utredes konsekvenser av følgende to alternative kommunale oppgavefelleskap, inkludert utkast til selskapsavtale for hvert alternativ:

- Salten kontrollutvalgsservice KO med dagens 9 deltagerkommuner
- Salten kontrollutvalgsservice KO med dagens 9 deltagerkommuner og Nordland fylkeskommune som deltagere.

Styret tar stilling til utredningen og oversender denne med styrets anbefaling til de 9 eier-/deltagerkommunene i Salten kontrollutvalgsservice høsten 2019.

02/19 Eventuelt

Ingen ytterligere saker til behandling.

Fauske, 7. mars 2019

Lars Hansen, referent.

Salten kontrollutvalgsservice
Dato 07.11.2018
Jnr. 18/948
Arkiv nr. 411-9 3.0
Hjemmel u off:

SAKSPROTOKOLL – STYRET I SALTEN KOMMUNEREVISJON IKS

Deres ref.: *

Vår ref.: adm/styret/paa

Dato: 31. oktober 2018

Saksbehandler: Per Asbjørn Andersen

Saksgang

Styret i Salten kommunerevisjon IKS

29.10.2018

Sak 16/2018

SAK 16/2018: HENVENDELSE FRA NORDLAND FYLKESKOMMUNE V/KONTROLLUTVALGET OM NORDLAND FYLKESKOMMUNE KAN SLUTTE SEG TIL SALTEN KOMMUNEREVISJON IKS

Forslag til vedtak:

1. Styret i Salten kommunerevisjon IKS har i styremøte 29. oktober 2018 behandlet henvendelsen fra Nordland fylkeskommune v/kontrollutvalget om at Nordland fylkeskommune kan slutte seg til Salten kommunerevisjon IKS. Videre er det bedt om en vurdering dersom eierne av revisjonene i Lofoten og Helgeland ønsker å slutte seg til Salten kommunerevisjon IKS.
2. Styret stiller seg positiv til henvendelsen, og ber om at Nordland fylkeskommunes tilslutning til Salten kommunerevisjon utredes nærmere, slik at styret, representantskapet, kommunestyret og fylkesting innen juni 2019 kan ta stilling til forslag til samarbeidsavtale og ny selskapsavtale. Forutsatt positive vedtak med tilslutning til samarbeidsavtale og endret selskapsavtale, kan Nordland fylkeskommune slutte seg til Salten kommunerevisjon IKS. Det tas sikte på at det «nye» selskapet vil være samlet og fullt operativt fra 1. januar 2020.
3. Til å utrede nærmere nedsettes det en arbeidsgruppe bestående av representanter fra begge parter. Fra Salten kommunerevisjon IKS deltar daglig leder, styrets leder, sekretariatsleder fra Salten kontrollutvalgsservice og en representant fra de ansatte.
4. Når det gjelder vurdering dersom eierne av revisjonene i Lofoten og Helgeland ønsker å slutte seg til Salten kommunerevisjon IKS vil dette kunne skje når slik henvendelse fra en eller flere eierkommuner foreligger. På prinsipielt grunnlag er styret positivt.
5. Styret legger til grunn at utvidelse av Salten kommunerevisjon IKS ikke skal medføre økte utgifter for eierne.

Hovedkontor Fauske

Postadresse: Postboks 140, 8201 Fauske
Besøksadresse: Torggata 10, 2.etg.
Telefon: 75 61 03 80

Avdeling Bodø

Postadresse:
Besøksadresse:
Telefon:

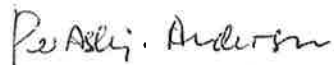
Postboks 429, 8001 Bodø
Posthusgården, Havnegata 9
75 61 03 80

6. Styrets vedtak oversendes eierne og Nordland fylkeskommune ved kontrollutvalget.

Vedtak:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Rett utskrift:

Per Asbjørn Andersen/Daglig leder

Saksprotokoll sendt:

Kontrollutvalget i Nordland fylkeskommune

Kontrollutvalgene i Salten v/Salten Kontrollutvalgsservice

Svar Svar til alle Videre send

Særutskrift bystyret 28.03.19 - Rapport selskapskontroll forvaltningsrevisjon IRIS Salten IKS - Selvkost og offentlige anskaffelser

Berit Skaug

Til: Lars Hansen

Vedlegg: Særutskrift bystyret 28.0~1.docx (45 kB) [Åpne i webleser]

Saltens kontrollutvalgsservice	
Dato	12.04.2019
Jnr.	19/345
Arkiv nr.	4/2 10-4
Hjemmel u off:	1. april 2019 08:54

Beste hilsen

Berit Skaug

Leder politisk sekretariat/
Formannskapssekretær

Telefon: 75 55 50 15/ 99 25 36 25

		Salten kontrollutvalgsservice	
Saksnummer	Utvalg	Dato	Møtedato
19/27	Bystyret		28.03.2019
		Jnr.	
		Arkiv nr.	
		Hjemmel u off:	

Rapport selskapskontroll/ forvaltningsrevisjon IRIS Salten IKS - Selvkost og offentlige anskaffelser

Bystyrets behandling i møte den 28.03.2019:

Votering

Enstemmig vedtatt

Vedtak

1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Iris Salten IKS – Selvkost og Offentlige anskaffelser er forelagt bystyret i Bodø og tas til etterretning.
2. Bystyret ber selskapet merke seg rapportens anbefalinger.
3. Bystyret understreker at kommunens revisor utfører forvaltningsrevisjon i selskapene på vegne av eierkommunene, og forventer imøtekommenhet fra virksomhetslederne og at dokumentasjon revisor etterspør gjøres fortløpende tilgjengelig.

Kontrollutvalgets innstilling

1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Iris Salten IKS – Selvkost og Offentlige anskaffelser er forelagt bystyret i Bodø og tas til etterretning.
2. Bystyret ber selskapet merke seg rapportens anbefalinger.
3. Bystyret understreker at kommunens revisor utfører forvaltningsrevisjon i selskapene på vegne av eierkommunene, og forventer imøtekommenhet fra virksomhetslederne og at dokumentasjon revisor etterspør gjøres fortløpende tilgjengelig.

Berit Skaug
Leder politisk sekretariat

Saksbehandler: Berit Skaug

Trykte vedlegg:

- 1 Saksfremlegg forvaltningsrevisjon IRIS Salten IKS
- 2 Saksprotokoll kontrollutvalget 110319
- 3 Iris Salten IKS - selvkost og offentlige anskaffelser

Utrykte vedlegg:

Ingen

Saksopplysninger

Kontrollutvalget behandlet den 11.03.19 PS 11/19 *Rapport selskapskontroll/ forvaltningsrevisjon IRIS Salten IKS – Selvkost og offentlige anskaffelser.*

Rett utskrift: Berit Skaug

SAK 20/19

Eventuelt

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
24.04.2019

Vedlegg:

Forslag til vedtak:

Inndyr, 10. april 2019

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget